

БЛАГОВІСНИК

4. 2017

Дивіться, щоб якийсь
гіркий корінь, що виріс, не
завдав шкоди, і щоб ним
багато хто не осквернився.
Євр. 12:15

Тема номера:

ОБЕРЕЖНО—
гіркий корінь

Ліліпути

Мені вдарялися об плечі
Підступним пострілом із вуст
Слова — легкі, як порожнеча, —
Лукаві слуги підлабуз.

Та варто тільки обернутись,
Піти очима на таран —
Як стане миттю ліліпутом
Роздутий пліткою обман.

Бо правда діє, як лабети,
На плоть брехливої губи.
І враз ховаються скелети
В свої побілені гроби.

Тож годі, прихвосні ледачі,
Плести обмов нечисту гру!
Лишивши хвіст, тікає ящір
В сумління чорного нору...

Та скільки ж підлої картечі
Лишає зрада у душі!
Слова — легкі, як порожнеча, —
Гостріші часом за ножі.

Поглянеш — лик, немов з ікони,
А заговорить — сатана.
І жовч наповнює патрони,
І починається війна.

І подають на стіл «секрети»,
І не вгаває апетит...
Не замовкають кулемети —
Аж слина гільзами летить.

Чи це мені приносить втіху,
Чи, може, просто я вже звик
Перемагати щирим сміхом
Отой роздвоєний язик?

Зустріну вас, пекельні бомби,
Щитом ласкавого вогню.
А мертвих слів огидних зомбі
Мечами правди зупиню!

І як потрібно не заснути
В той час, як ходять по землі
Інтриг лякливі ліліпути
І заздрих поглядів тролі.

Дмитро ДОВБУШ

Тема номера:

Обережно:
гіркий корінь!

У номері:

- 2** Михайло ПАНОЧКО. Переміниться відновою розуму
- 4** Юрій ВАВРИНЮК. Гірке коріння
- 6** Ольга МІЦЕВСЬКА. Сім смертних гріхів
- 8** Йоганнес РАЙМЕР.
- Рецепт освячення від апостола Павла
- 12** Василь МАРТИНЮК. Користь чи корисливість?
- 15** Павло ФЕДОРУК. Життя, яке викликає заздрість
- 17** Богдан ГАЛЮК. Відкладений чай
- 18** Геннадій АНДРОСОВ.
- Маєш успіх? Матимеш заздрісників!
- 20** Вадим ЛИСЕНКО. Найулюбленіший гріх
- 23** Сергій ВІТЮКОВ. Рушійна сила
- 24** Джейсон Д. БРЕДЛІ. Лукавство
- 26** Дмитро ДОВБУШ.
- Євангелізація з присмаком лукавства
- 30** Шлюб видатних.
- Підводне каміння на шляху служіння
- 34** Михайло ЧЕРЕНКОВ. «Золотий» вік Соломона
- 38** Представляємо Київське об'єднання церков ХВЕ.
- 43** Анатолій КОЗАЧОК. Ознаки справжньої побожності
- 46** Поетичне слово
- 48** Йоганнес Раймер: Якщо ви розчарувалися в Церкві,
то ви її ще не знаєте!
- 53** Новини Української Церкви ХВЕ

У номері використані фото Юрія Вавринюка,
архіву журналу «Благовісник» та інтернет-ресурсів

Благовісник

Щоквартальне видання
Української Церкви Християн Віри Євангельської

№ 4 (98) 2017

Редколегія журналу:

М. Паночко, М. Синюк, В. Онищук,
Є. Мельничук, Є. Абрамович, В. Паламарчук,
О. Міцевська, В. Мартинюк,
Д. Довбуш, Ю. Троць

Головний редактор: Юрій ВАВРИНЮК

Адреса редакції:

вул. Вороніхіна, 14а, м. Луцьк, 43012

Телефони:

(0332) 25-44-06

098 83 27 611, 066 07 39 288

Факс: (0332) 78-97-98

E-mail: blagovis@gmail.com

www.blag.org.ua

Розрахунковий рахунок

26000232440001, МФО 303440

в КБ "Приватбанку" м. Луцьк, код 23253886

Отримувач: РХЖ Благовісник

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 3574 від 30.11.98

Над номером працювали:

Віктор МОКІЙЧУК, Ольга МІЦЕВСЬКА,
Василь МАРТИНЮК, Володимир ШОЛОМ,
Наталія КОРНІЙЧУК, Дмитро ДОВБУШ

Представник журналу в Канаді:

Anatoliy Koren, 1764 Dingman Dr.
London, ON, N6N107 Canada
тел. (519)685-99-88

Друк: ПП "Естеро"
тел. 068 22 62 444
e-mail: esterorv@ukr.net

Наклад 2600 примірників

При передруку посилання на «Благовісник»
обов'язкове.

Редакція не завжди поділяє думки авторів
матеріалів, що друкуються.

Надіслані матеріали не рецензуються і назад
не повертаються.

Михайло
ПАНОЧКО

Перемініться відновою розуму

Проповідь,
виголошена на закритті
молодіжного фестивалю
в Малині (2017 р.)

Усі ми прагнемо, щоб Бог змінив ситуацію в нашій країні. Усі ми бачимо, що Україна нині стоїть на межі якихось особливих змін. Я ось уже 20 років у Києві й буваю на різних форумах найвищого рівня. І лише в останні роки чую, як на цих заходах звучать питання про моральне здоров'я суспільства. І мене це радує, бо такого раніше не було. Приємно, що українські лідери стали замислюватися про новий тип мислення, що зумовлюватиме новий спосіб життя. Проте я впевнений, що нове мислення, яке повністю змінить нас, нам може дати лише Ісус Христос через нашу віру в Нього, сповнення Духом Святим і керівництво Його Словом.

І багато в цьому процесі залежить від нас, християн, від того, наскільки ми себе посвятимо, наскільки нахилимо своє серце до Бога. Духовно слабкі люди не мають впливу. Але люди віри впливають на суспільство, у якому живуть. Троє юнаків із Книги пророка Даниїла, які не зреклися Бога, стоячи перед розжареною піччю, вплинули на суспільство. Але зробили це не словами, співом чи проповіддю, а своєю поведінкою. І, власне, оновлений розум впливає на людську поведінку.

Апостол Павло до римлян каже: «Не стосуйтеся віку цього» (Рим. 12:2). Світ має шалений вплив і хоче панувати над нашим розумом, нашими емоціями, нашим часом, нашими талантами. Але апостол Іван закликає нас не любити світу, ані того, що у світі. Ця система себе не оправдала, тому що нею править людська амбіційна, горда, непоступлива природа. Але ми маємо потужний ресурс для зміни нашого мислення, те джерело, про яке не знає світ. І саме через те Павло закликає нас: «Перемініться відновою вашого розуму». Господь дуже зацікавлений у цьому. Ще через старозавітного пророка Він сказав: «І дам вам нове серце, і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоті. І духа Свого дам Я до вашого нутра, і зроблю Я те, що уставами Моїми будете ходити, а постанови Мої будете стерегти та виконувати» (Єз. 36:26-27).

Я переконаний, що Україну можуть змінити люди, які самі змінилися через дію Божої благодаті.

Переміна життя починається передусім із покаяння. Якщо покаяння не було, то неможливо говорити про переміну. Це ще 2000 років тому зрозуміли люди, які приходили до Івана Хрестителя й не просто занурювалися у воду, а сповідували свої гріхи, скидаючи з себе гріховний вантаж. І відтоді починалася переміна. Тому Іванове хрещення називалося хрещенням на покаяння.

Другий момент — відновлений розум після покаяння повинен сформувати новий стиль думок. Благодать Божа прагне змінити наше мислення й спрямувати його на рейки Святого Писання, щоб у наших думках було тільки все те, що чесне, що тільки любе, що тільки гідне хвали, щоб ми думали про те, що вгорі.

Людина, яка набула оновленого розуму, думає про себе скромно, тому що більшість проблем у стосунках починаються з гордині, зі звеличення над іншими людьми. Це призводить до зловживання владою.

Новий стиль думок передбачає простоту. Людина з відновленим розумом вважає, що світ обертається навколо неї, особливо якщо вона ще й наділена певними талантами. Але таланти нам дані не для цього. Ми повинні бути простими й доступними для інших людей, яким покликані служити цими дарами чи талантами.

Ще одна ознака відновленого розуму — це щирість. Бережіть себе від двояких стандартів та лукавства. Якщо ви хочете, щоб Бог вас використовував, будьте щирі перед Ним. Не піддавайтеся на спокус одне думати, друге говорити, а третє робити. Бійтеся такої духовної шизофренії. Будьте щирі! Саме вказуючи на дитячу щирість, Ісус сказав: «Будьте як діти!» і «Коли ви не станете, як та дитина, то не увійдете в Царство Боже». Характеризуючи поведінку дитини, зауважуємо, що в ній немає лукавства й гріховної мотивації, а є простота й щирість. У дітей не буває такого, щоб

вони посміхалися в очі, а поза очі готові були тебе роздерти, як це буває в більш старших людей.

Відновлений розум формує в нас чесність, хоча про цю рису ми чомусь мало проповідуємо. Вчімося бути чесними, простими, щирими. Це не вельми популярно для сучасного світського способу мислення. Та й своїми силами досягти цього неможливо. Але я вірю, що Святий Дух і Боже Слово при нашому бажанні творять у нас новий дух, нове серце й новий розум.

Відновлений розум дає людині новий формат поведінки. Не треба багато розповідати про духовний стан людини. Варто лише подивитися на її поведінку — і одразу видно, що всередині людини. Тому віруючі, народжені згори люди повинні працювати над своєю поведінкою. Зокрема пильнуймо за тим, які фото розміщуємо в соцмережах. Пильнуймо, що ми там читаємо, а також що пишемо. Якщо не покажемо світу нового формату поведінки, то гріш нам ціна. Чим ми відрізняємося від світу, якщо вони дуріють — і ми за ними, вони брешуть — і ми туди ж. Але якщо ми близько з Богом, то кожному мить свого швидкоплинного життя намагаємося використати для того, щоб посіяти розумне, добре й вічне в людські серця, бо сміття й бур'янів маємо безліч. А нині в суспільстві є попит на людей, наділених оновленим розумом.

Виявляймо повагу до людей, будьмо привітними, лагідними, терплячими, відкритими. Такими словами ми б могли описати риси Христового характеру, які мають відбитися в нас. Біблія закликає нас: «Шануйте всіх!», бо як хочете, щоб чинили з вами люди, чиніть так само з ними й ви.

Не гордімося, що ми п'ятидесятники, що маємо інші мови. Усе, що ми маємо, Бог дав нам для того, щоб служити іншим людям і прославляти Його.

Особливу повагу потрібно виявляти батькам, бо заповіді Божої ніхто не відминив: шануй батька й матір — і будеш довголітнім на землі. Частіше дякуймо своїм батькам за те, що вони нас народили й виховали. Моліться за своїх батьків, особливо за тих, які не знають Бога. Благословляйте їх і ніколи не тикайте їм в очі, що вони пропащі люди, а любіть їх, щоб батьки побачили, що їхня донька, їхній син — це особливі змінені Богом люди.

Тобто оновлений розум відображається у всіх сферах життя — у поведінці, у стосунках, у зовнішньому вигляді. Він дає нам вищий рівень етики й культури. Хто формував європейську культуру? Звісно, що християнство. Хто розвивав науку й мистецтво? Віруючі люди. Хто винайшов книгодрукування? Віруючі люди — прогресивні люди.

Новий формат поведінки визначається правилом «як личить святим». Дозвольте навести один приклад: коли Ісус переплив через Гадаринське озеро, йому назустріч вибіг один нещасний біснுவатий чоловік — зарослий, брудний і голий. Після спілкування з Христом його вигляд змінився. І після звільнення від демонів, які були в ньому, цей чоловік прийшов до Христа вже зодягненим. Сатана роздягає, щоб насміятися з люди-

ни, а Бог одягає. Він забрав у Адама та Єви листя, яке було ненадійним прикриттям голизни, і дав їм одяг зі шкіри. Тому якщо я живу за новим мисленням, то не можу дозволити собі вийти перед вами в непристойному одязі.

І справа тут не в речах зовнішніх. Справа в серці людини. Юда три з половиною роки ходив за Христом, але в серці сиділо срібллюбство — і дало доступ сатані в його свідомість. Це наука для нас: будьмо обережні, щоб ніякий гіркий корінь не проникнув у наше серце.

Отже, відновлений розум — це змінене життя, це новий стиль думок, це новий формат поведінки, це новий формат відносин. Тому бережіть себе в Божій благодаті, працюйте над собою. Ми не можемо стати мудрими, поки Боже Слово не наповнить нашу душу, наш розум і не вплине на наш спосіб життя. Псалмоспівець каже: «Від наказів Твоїх я мудріший стаю, тому-то ненавиджу всяку дорогу неправди!» (Пс.118:104). Нині є безліч різних проповідників. І ніби всі говорять, опираючись на Біблію. Але ми повинні поставити фільтр у своєму серці — і ним є Слово Боже, яке повинне стати нашим життям, нашим світом і нашим провідником.

Коли ми особисто спробуємо, який добрий Господь, коли самі будемо досліджувати Писання й будувати себе у вірі, то сформуємо духовний імунітет, який допоможе відчутти, де істина, а де відхилення від неї. І слухаючи щось, що не відповідає Божому Слову, одразу зрозуміємо, що там захована єресь. Якщо ж ми не матимемо цього духовного імунітету й будемо слабкими у вірі, то, як той метелик, летітимемо на будь-яке світло — і обов'язково обпалимо свої крила.

Девід Вілкерсон колись розповідав, що до нього приїхав один брат, який дуже захоплювався різними рухами пробудження. Він об'їхав усі, так би мовити, «гарячі точки», де почивав на хвилях духовного піднесення, і, зрештою, вирішив також відвідати церкву пастора Вілкерсона. Пастор подивився на цього хлопця й сказав: «Ідь додому». Він відчув, що хлопець не має власного духовного досвіду, не має кореня, з якого б він живився. Ми повинні пускати коріння віри, бо лише особиста віра, особисте пізнання Бога, особисті стосунки з Ним триматимуть нас у житті. Але це потребує особливої пильності від нас. Бог усе зробив зі Свого боку, щоб ми могли пізнати Його. Його Святий Дух перебуває з нами. Тож ми повинні молитися, постити, перебувати в Слові й пильнувати, щоб зберігати свою духовну форму, а не просто опиратися на поодинокі переживання особливої Божої присутності.

Не залишаймося дітьми, а зростаємо в Господі постійно, бо в цьому наша сила. Будьте близько з Богом, щоб не розчаруватися, не розбитися. І Бог буде вести вас крок за кроком, сходінка за сходінкою до повноти Божого зросту. Він хоче, щоб ви зростали духовно здоровими, мудрими людьми, які можуть впливати на людей довкола, які можуть будувати гарні сім'ї й вносити в цей спрагнений світ нову парадигму мислення, що будується на відновленому розумі.

Гірке коріння

Дивіться, щоб хто не зостався без Божої благодаті, щоб не виріс який гіркий корінь і не наробив непокою, і щоб багато-хто не опоганились тим. (Євр.12:15).

В однієї моєї знайомої років десять тому трапився кумедний випадок. Вона попросила родичку викопати квітку: хотіла посадити на могилі батька. Та викопала разом із землею, щоб рослина краще прийнялася. Коли моя знайома садила квітку в землю, каже, побачила ще якийсь незрозумілий пагінець, але подумала, що то теж якась квітка, і загорнула землею. Через декілька місяців її чекав сюрприз. Пагінець пишно розрісся й перетворився у... звичайнісінький хрін. Потім скільки його не викопували, що не робили, він 9 років уперто вилізав з-під землі, ніби насміхаючись над неухважною господинею. Історія нібито закінчилася тим, що могилу заклали камінною плитою та бруківкою. Я кажу «нібито», бо хто зна, чи історія таки справді закінчилася.

Я дуже добре розумію проблему знайомої, бо й сам уже майже три десятки років безрезультатно борюся з хроном на своєму городі. Що вже не робив, ну ніяк не можна вивести цей неприємний бур'ян. Мабуть, немає потреби детально розповідати читачам про цю рослину: якщо у вас не було з нею проблем, то бачили в когось. Улюблена справа до українського сала виявляється дуже неприємною на городі.

Коли я в дитинстві читав або чув від проповідників біблійну цитату з Послання до євреїв про «гіркий корінь», у мене відразу ж виникала асоціація з пишною зеленою рослиною на наших городах. Не знаю, чи був хрін у біблійній Палестині, але автор послання, я впевнений, мав на увазі щось на його зразок.

Чому ж автор використав цей образ для опису глибоко духовної проблеми, яка спостерігається се-

ред віруючих? Тому що особливості прихованих гріхів і вад людини та особливостей цього бур'яну разюче подібні. Коріння хрону проникає настільки глибоко в ґрунт, що його майже неможливо викопати повністю. Він дуже живучий: найменший шматочок, залишений у землі, проростає, він не боїться морозів, засухи, дуже швидко розповсюджується. На перший погляд, рослина безневинна, але якщо не боротися з нею — швидко захопить усе поле. Вам, мабуть, доводилося бачити у що перетворюються поля господарів, які не надто пильнують за ними.

Ми вирішили порушити проблему гріхів в духовному житті християн, які одночасно характеризуються двома протилежними ознаками: вони нібито не особливо страшні, до них звикають, але вони й дуже небезпечні. Маються на увазі гріхи, про які всі знають, але на практиці миряться з ними. Свій гіркий корінь вони ховають глибоко в душі людини, його зазвичай не видно, він ро-

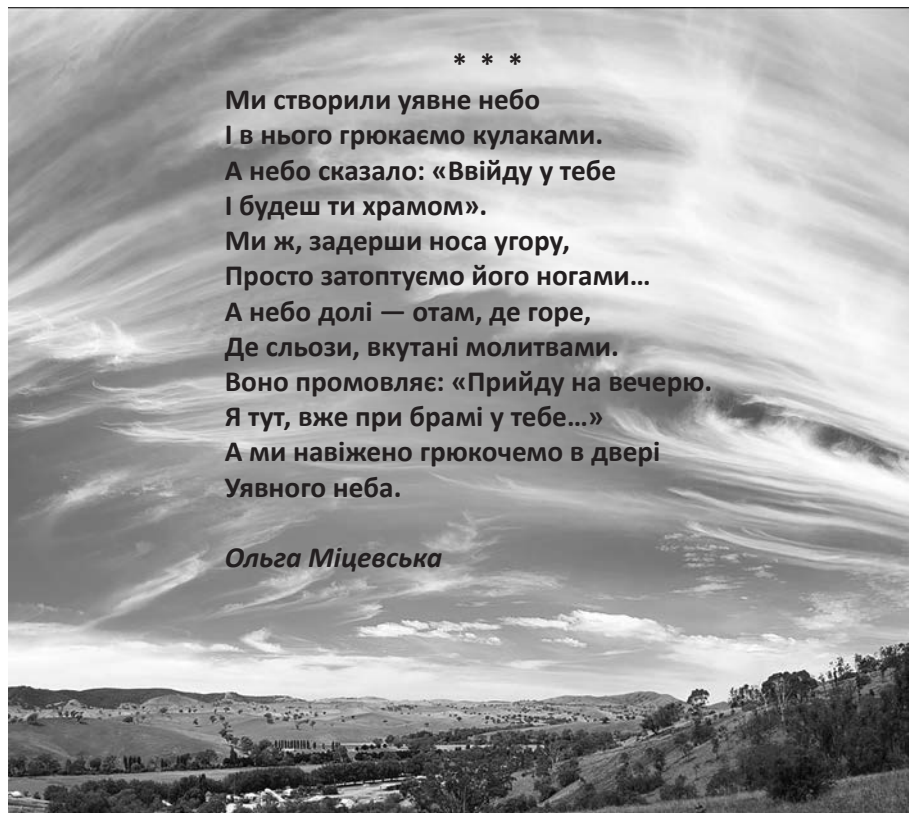

бить свою руйнівну роботу непомітно. Це лицемірство, корисливість, плітки, гордість, заздрість, інтриги, незадоволення, ненависть, нечесність у бізнесі, подвійні стандарти... Перелік можна продовжувати ще довго. Так, віруючі люди, які читають Слово Боже, знають згадані недоліки й не оправдовують їх. Про них проповідують, від них застерігають. Але... Але вони рясно, як отой хрін, усе одно зеленіють на полях нашого духовного життя...

Ми схильні такі гріхи вважати не надто важкими. І тому — терпимими. Ні, ми вважаємо їх гріхами, але якимось миримось. Коли вони вже надто помітні, то просто зрізуємо вершки, як на хронові, щоб не так видно було на городі. А корінь залишається. І настає момент, коли той гіркий корінь так забур'янить землю, що вже нічого там не приживається. З досвіду знаю, що якщо хрін не зрізувати чи не викопувати — він за одне літо вкриє землю і нічому не дасть рости. Це як хвороба раку, яка через метастази проникає до найменших клітин організму й задушує його.

Наш час характерний толерантним ставленням до гріхів. Часто ми знаходимо виправдання тій чи іншій недобрій рисі нашого характеру чи поведінки або підмінюємо поняття, називаючи їх пом'якшувальними термінами. Або настільки звикаємо до них, що вони стають для нас звичними й тому залишаються поза увагою. Це як людина, що довгий час знаходиться в якомусь смердючому приміщенні, з часом перестає чути неприємний запах. Ми знаходимо «логічні» оправдання подібній поведінці: «Та усі ж так роблять», «Ну, треба ж якимось жити», «Ну, такий вже в мене характер» і т.ін.

«Але навіть до тих гріхів, які ми називаємо «допустимими», оскільки часто миримось з ними, Бог ставиться вкрай серйозно, — говорить Дж. Бريدжес у своїй книзі «Терпимі гріхи». — Гріх — це значно більше, ніж погані вчинки, недобрі слова й навіть злі думки, які ми не насмілюємося висловлювати вголос. Гріх — це моральна сила всередині нас, нашого внутрішнього ества. Гріховні вчинки, слова та думки — лише зо-

* * *

Ми створили уявне небо
І в нього грюкаємо кулаками.
А небо сказало: «Ввійду у тебе
І будеш ти храмом».
Ми ж, задерши носа угору,
Просто затоптуємо його ногами...
А небо долі — отам, де горе,
Де сльози, вкутані молитвами.
Воно промовляє: «Прийду на вечерю.
Я тут, вже при брамі у тебе...»
А ми навіжено грюкаємо в двері
Уявного неба.

Ольга Міцевська

внішні прояви гріха, який живе всередині нас, навіть у людях, які мають відроджене серце. Хоча наші серця й були відроджені, хоча ми звільнені від абсолютного гріха, хоча в наших тілах живе Святий Дух, незмінний принцип гріха, як і раніше, ховається всередині нас, ведучи таємну війну проти наших душ. Саме небажання визнати жахливу реальність цієї істини й створює сприятливий ґрунт, у якому ростуть і розкошують наші «толерантні» або «допустимі» гріхи».

Оці «терпимі» гріхи мають ще одну неприємну здатність: вони з часом ведуть до більш страшніших гріхів. Користолюбство — до крадіжок, гнів та ненависть — до вбивства, похоть — до перелюбу.

Пригадуєте біблійну історію про жінку-блудницю, яку привели до Ісуса, щоб Він дав оцінку її поведінці? Пам'ятаєте, що Він відповів святим та релігійним людям? «Хто без гріха, перший кинь у неї камінь!» Я впевнений, що ті, хто виступав на цьому суді обвинувачувачем, ззовні виглядали дійсно святими людьми. Вони були впевнені у своїй праведності, їх добре знали оточуючі, і вони сміливо могли когось звинуватити в гріху, бо за ними чогось подібного не помічалось. Але «вони, це почувши й

сумлінням докорені, стали один по одному виходити, почавши з найстарших та аж до останніх. І залишив Сам Ісус і та жінка, що стояла всередині...» (Ів.8:9). Так, не вчинили перелюбу, не вбили, не вкрали, але оті «гіркі корінці» у серці змусили їх опустити очі й тихенько позадувати від Учителя, Який бачить не тільки те, що ззовні.

Порушуючи тему «гіркого коріння», «терпимих гріхів», пропонуємо матеріали до неї, ми розуміємо, що не зможемо сказати чогось нового чи особливого. Просто хочемо вкотре нагадати всім про серйозність та небезпечність таких прихованих гріхів, застерегти від байдужого та толерантного ставлення до них. І заохотити до непримиренної боротьби з цим духовним бур'яном.

P.S. Коли цей номер часопису вже готувався до друку, на нашу пошту надійшов журнал «Свічник», який видає Рівненське об'єднання церков ЄХБ. Яке ж було наше здивування, коли виявилось, що вони присвятили його порушеній нами темі, назвавши її «Терпимі гріхи». Що ж, Дух Святий не може миритися з цими гріхами і нагадує Церкві про «гірке коріння» в наших серцях...

Юрій ВАВРИНЮК

Сім смертних гріхів

Кожен з напрямків християнства, з роками вибудовуючи своє віровчення, свідомо чи несвідомо виділяв певні гріхи, які вважаються «більш грішними». У радикальному протестантизмі за такі гріхи вилучають з церкви, за деякі навіть «до прищестя» (хоча ця практика видається якоюсь доволі сумнівною). Є ж такі гріхи, за які не вилучають і тому вони виглядають, так би мовити, «допустимими». Наприклад, блуд і п'янство — це «страшні» гріхи, але ніхто не вилучає за заздрість чи лінощі, хоча саме вони й можуть стати причиною попередніх. На ранньому етапі їх бачить Бог і сама людина, якщо її совість здатна адекватно оцінити себе. І щоб зробити совість чутливою до так званих «невидимих гріхів» слід усвідомити, що гріх за своєю суттю є гріхом і не може бути менш чи більш грішним. І оскільки заплата за гріх — смерть, Христос хоче звільнити нас не лише від «видимих», а й від «невидимих» гріхів.

Заглибившись в історію церкви, бачимо, що саме «невидимі» гріхи вважалися християнами по-особливому грішними, бо їх було важче виявити, а отже, й важче їм протистояти. Ці гріхи названі «смертними» гріхами. І всі ми, напевно, чули поняття «сім смертних гріхів». Звідки з'явився такий вислів і які ж гріхи входять у цей список?

За основу «семи смертних гріхів» було взято перелік з восьми найгірших людських пороків, куди входили черевоугодництво, блуд, сріблюбство, гнів, печаль, зневіра, марнославство, гордість. Його склав у IV столітті н.е. Євагрій Понтійський, християнський богослов і письменник містико-аскетичного напрямку. В свою чергу його праці надихнули монаха і богослова Івана Кассіана скласти свій список. У VI столітті Папа Римський Григорій I замінив вісім пороків, перерахованих Кассіаном, на сім смертних (чи головних)

гріхів. Це гординя, жадібність, по-жадливість (похоть), заздрість, черевоугодництво, гнів та лінощі. Тепер цей список входить у богословське вчення Римо-католицької церкви. Папа Григорій I назвав ці гріхи головними, чи корінними, вважаючи, що від них походить багато інших гріхів. До XVIII століття вчення про сім смертних гріхів проникає і в православ'я, набуваючи такого вигляду: гордість, лакомотство (сластолюбство), блуд, ненажерність, заздрість, гнів та лінощі.

1. Гординя — це надмірна віра у власні можливості, яка суперечить величчю Господа. У книзі Єремії сказано: «Ось Я проти тебе, о пихо, говорить Господь, Бог Саваот, бо день твій прийшов, час тебе покарати!» (Єр.50:31-32).

2. Заздрість — це невдоволення щастям іншої людини або ж потішання її нещастям. У Книзі приповістей Соломонових сказано, що «за-

здрість гнилизна костей» (Пр.14:30).

3. Гнів — це почуття сильного обурення і невдоволення. «Каміння — тягар, і пісок — важка річ, та гнів нерозумного тяжчий від них від обох» (Прит.27:3).

4. Лінощі — це уникнення духовної й фізичної роботи. У Слові Божому написано: «Дорога лінивого то терновиння» (Пр.15:19).

5. Зажерливість — це надмірне бажання матеріального збагачення, навіть через ігнорування духовних принципів. «Хто скупко сіє, той скупко й жатиме» (2Кор. 9:6).

6. Черевоугодництво — це нестримуване бажання вживати більше їжі, ніж потрібно для організму. «бо п'яниця й жерун збідніють, а сонливий одягне лахміття» (Пр.23:21) і «Уважайте ж на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися ненажерством та п'янством...» (Лк.21:34).

7. Похоть — це пристрасне бажання тілесного задоволення.

«Учинки тіла явні, то є: перелюб, нечистість, розпуста... Хто чинить таке, не впадуть вони Царства Божого!» (Гал.5:19,21).

Проте цей список гріхів не є повним і ніде в Біблії не знаходимо посилення на те, що один з гріхів чи тим більше сім є більш грішним від іншого. Число сім у даному списку використане, можливо тому, що в християнстві йому надавали якогось особливого символізму. Також у Біблії є своєрідний перелік того, що ненавидить Господь, який містить сім пунктів, проте він не відповідає вищенаведеному. У книзі Приповістей, 6:16-19, йдеться: «Оцих шість ненавидить Господь, а ці сім то гідота душі Його: очі пишні, брехливий язик, і руки, що кров неповинну ллють, серце, що плекає злочинні думки, ноги, що сквапно біжать на лихе, свідок брехливий, що брехні роздмухує, і хто розсіває сварки між братів!»

Як зазначає Олег Клочков, відповідаючи на питання про «сім смертних гріхів», «традиційний список служить чудовим способом категоризації багатьох-багатьох існуючих гріхів. Будь-який гріх можна розмістити під одним із семи. Але найважливіше це те, що ми розуміємо, що жоден із цих семи гріхів не є більш «смертним», ніж інші гріхи».

Саме на цьому будується протестантська теологія, яка, повертаючись до Першоджерела — Священного Писання, стверджує, що кожен гріх веде до смерті й повинен бути очищений через прийняття вірою жертви Ісуса Христа. Апостол Іван пише: «Діточки мої, це пишу я до вас, щоб ви не грішили! А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, Ісуса Христа, Праведного. Він убагання за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за гріхи всього світу» (1Ів.2:1-2).

Є люди, які бояться семи смертних гріхів, вважаючи, що Бог не простить їх. Звісно, будь-який гріх розділяє людину з Богом, але говорити про те, що є особливі гріхи, яких Бог не може простити, — означає применшувати силу викупної жертви Ісуса Христа, Який помер, ставши жертвою за усі гріхи кожного, хто вірує у Нього.

Писання згадує про «гріх на смерть» і часто на основі цієї цитати ми будуємо цілу теологію. Апостол Іван говорить: «Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молиться за нього, і Він життя йому дасть, тим, хто грішить не на смерть. Є й гріх на смерть, не про нього кажу, щоб мовився». Проте переважна більшість дослідників Писання, проаналізувавши контекст Благої вістки, приходять до висновку, що «гріхом на смерть» є гріх, у якому людина не хоче розкаятися. Тобто людина свідомо обирає гріх і не шукає сили у крові Ісуса для перемоги над цим гріхом. Таким чином, залишаючись запеклою у гріху і відкидаючи силу Христової благодаті, людина ігнорує також голос Святого Духа, який кличе до покаяння, і не дає йому змоги перебувати в людині. Дух Святий не може жити в тому, хто відкидає Христа і його благодать. Саме це і є зневагою Святого Духа, про яку сказано, що вона не проститься людині. І саме цей гріх є «гріхом до смерті». Ось що говорить про це Писання: «Тому то кажу вам: усякий гріх, навіть богозневага, проститься людям, але богозневага на Духа не проститься!» (Мт.12:31).

Цей уривок можна проілюструвати таким прикладом. В історії

християнства є безліч свідчень про людей, які відкрито зневажали Бога і говорили про Нього недобре, але з часом, шукаючи істину, вони приходили до Того, Кого зневажали і отримували прощення. Проте є безліч свідчень про доволі «хороших» людей, до серця яких тихо промовляв Дух Святий, кличучи до покаяння, але вони постійно ігнорували цей голос, чим зневажали Святого Духа. І зрештою ставали нечутливими, і Дух Святий переставав говорити до них. І це позбавляло їх можливості покаятися, тому що навіть саме покаяння є даром Божим, даром Духа Святого, який людина може або прийняти, або відкинути. Відкидаючи дар покаяння, людина позбавляє себе можливості отримати прощення, а отже її гріхи є гріхами до смерті.

Всі інші гріхи, до якого б списку вони не входили і наскільки б важкими не видавалися в наших очах, Христос має силу простити, тому що «кров Ісуса Христа, його Сина, очищує нас від усякого гріха...» і «коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої» (1Ів.7,9).

Підготувала Ольга МІЦЕВСЬКА

Психолог Анна Максимова, говорячи про гріховні пристрасті, стверджує: «Так званий «смертний гріх» — це лише реакція на порожнечу, яка проявляється, коли не задоволені потреби. Це тривожний дзвіночок, який вказує на порушення балансу. Різновиди «смертних гріхів» — це просто різні форми реакцій. Блуд і ненажерність — це реакції поведінки, діяльне (через певну дію) заповнення порожнечі. Заздрість, гнів, жадібність, печаль — це емоційна реакція».

Чи не нагадує це притчі з Писання про сімох духів, лютіших за першого, який приводить їх у вичищену хату, ніким не зайняту. Тобто покаяння, з яким отримуємо прощення гріха, не звільняє нас від тяжіння до самого гріха. Істинну свободу дає Христос. І коли ми маємо тісні стосунки з Ним, коли Він перебуває в нас, то ми перебуваємо у свободі. Покаяння приносить в наше життя чистоту, проте не є гарантією, що рецидиву не відбудеться. Тому щомиті потрібно прагнути того, чого бажає нам апостол Павло: «...щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й основані в любові, змогли зрозуміти зо всіма святими, що то ширина й довжина, і глибина й вишина, і пізнати Христову любов, яка перевищує знання, щоб були ви наповнені всякою повнотою Божою» (Еф.3:17-19).

Рецепт освячення від апостола Павла

Йоганнес РАЙМЕР

Наше оновлення можливе тільки в результаті оновлення нашого способу мислення. Біблія нас зобов'язує жити оновленим у Христі розумом. У Посланні до филип'ян, 2:5, написано: «Нехай ті самі думки будуть у вас, як і в Христі Ісусі». Слово «думки», грецьке «нус», означає «мислення». Так у Посланні до римлян, 12:2, сказано: «І не пристосовуйтеся до світу цього, але перемініться відновленням розуму вашого, щоб ви пізнали, що є воля Божа добра, приємна й досконала».

Перемініться відновленням вашого мислення або преобразіться преображенням розуму, — вимагає Павло. Виявивши проблемне мислення, ми повинні замінити його біблійним. У Посланні до колосян, 3:3-5, та ефесян, 4:21-32, апостол Павло застосовує приклад переодягання, пояснюючи методику оновлення. Уважно прочитайте Послання до ефесян, 4:22-24. Тут сказано: «Відкинути попередній спосіб життя старої людини, яка зітліває в звабливих пожадливостях, а обнови́тися духом розуму вашого, та зодягнутися в нову людину, створену за подобою Божою, в справедливості та святості істини».

Павло вчить відкласти стару людину, яка діє за бажаннями плоті, і зодягнутися в нову, створену за Богом. Тобто зняти з порядку дня старе, зіпсоване, корумповане гріхом мислення й зодягнути, прийняти, покласти за основу свого життя й поведінки нове Христове мислення. Тільки в Ньому приховані таємниці дійсно наповненого життя (Кол.3:3). Апостол був настільки впевнений в цьому житті, що в листі до филип'ян скрикує від радості: «Життя — Христос, а смерть — надбання» (Фил.1:21).

Скинути старе й одягнути нове мислення. Як це зробити на практиці? Апостол Павло пропонує християнам в місті Ефесі чотири практичні поради. В уже не раз згадуваному Посланні до ефесян, 4:25-32, ми читаємо: «Тому, відкинувши неправду, говоріть кожен правду ближньому своєму, бо ми члени один одному. Гніваючись, не грішіть: нехай сонце не заїде в гніві вашому, і не давайте місця дияволу. Хто крав, нехай не краде більше, а краще не-

хай працює, роблячи своїми руками добро, щоб мав що подати нужденному. Нехай жодне гниле слово не виходить з уст ваших, а тільки добре для повчання, щоб воно подавало благодать тим, які чують його. І не засмучуйте Божого Духа Святого, Яким ви запечатані в день викуплення. Усяка прикрість, і лютість, і гнів, і крик і лихослів'я з усякою злобою нехай будуть відкинені вами. А ви один до одного будьте ласкаві, співчутливі, прощаючи один одного, як і Бог у Христі простив вам».

По-перше, апостол звертається до обманщиків. Проблема явна — людина не в силах говорити правду. Чому? Павло причин не називає. Але ми можемо легко назвати можливі причини. Людина обманює, тому що їй є що приховати, і гріхи минулого заважають їй говорити істину. Або ж окультина залежність стримує її від публічного життя. А, може, людина, стомлена комплексом неповноцінності, давно вже не бачить задоволення без того, щоб перебільшити або ж просто набрехати. Причин для брехні може бути багато. Нам, вихідцям із Радянського Союзу, брехні не треба вчитись. Адже вся система жила суцільною брехнею. Хто з нас працював і записував те, що насправді зробив? Хто не перевиконував плану на папері, тоді як в дійсності виробництво ледве дихало? Хто не хвалився цифрами та досягненнями, яких насправді майже не було? Запудрити начальству мізки — у цьому полягала більша частина соціалістичного реалізму.

Одним із найтрагічніших прикладів такої «дутої» дійсності в моєму житті є випадок із моєї служби в лавах Радянської армії. Полк, у якому я служив, очікував на приїзд якогось московського генерала. Усі бігали, метушилися. Були оголошені повальна чистка, прибирання й ремонт військового містечка. Відбувалося це влітку. На землі самарській все висохло. Висох і наш газон. А що ж за показова частина без зеленого газону? Ось і вийшов наказ — пофарбувати газон у зелений колір. «Яка дурість», — подумав я, йдучи з відром фарби на газон. Генерала провезли по частині. Він, можливо, навіть і

оком не кинув на зелений, сяючий під спекотним степовим сонцем, газон. Зате газон зіпсували назавжди. Вже наступного дня вийшов наказ викопати траву й вивезти загіджену землю за межі військового містечка.

Обман був скрізь і всюди. Сказати правду було важко. Ми знаємо, що таке бути полоненим обману. Як від цього звільнитися? Павло вказує на два важливі кроки:

1. Відкинь неправду.

2. Говори правду ближньому своєму.

Не брехати — означає визнати неправду кардинальним гріхом проти заповіді Божої й покаятися. Попросити в Бога й обманутих нами людей пробачення. Не брехати — означає скинути з себе неправду, відмовившись обманювати в будь-яких умовах.

Вимагати, однак, морально чистого життя легше, ніж його вести. Що робити, коли язик сам повертається на обман. «Я ще й подумати, як треба, не встиг — і вже збрехав», — кажуть мені люди, які страждають брехнею. Не хотів, пручався, а все одно зробив. Тому немає в Посланні до ефесян, 4:25, знака оклику. Після «відкинь неправду» Павло ставить кому й продовжує свою настанову: «...але говори кожен правду ближньому своєму».

Роздягнути старе й одягнути нове дуже небезпечно. Це все одно, що роздягнутися наголо. І буде він стояти, поки не піднімуть на сміх. І що зробить? Підє й одягне старе ганчір'я. Кому хочеться бути посміховиськом? Нікому.

Казав неправду, відкинь, але говори правду своєму ближньому. Не ховайся, живи у світлі. Адже віруючі люди — це діти світла (див. 1Сол.5:5). Спілкуючись із Богом, Який є світлом, вони будуть спілкуватись один із одним (див. 1Ів.1:5-6).

Андрій яскраво пережив на собі описаний вище принцип преображення. Прийшов він до мене через охололі стосунки зі своєю дружиною. Правильніше, йому здавалося, що вона все більше й більше холоне щодо нього. Став я з Андрієм працювати — і в результаті аналізу його життя виявилось, що він довгі роки обманює свою дружину.

— Вона мене обов'язково раз на тиждень запитує: «Андрію, у тебе були жінки, окрім мене?» А я відповідаю: «Ні, не було». Але ж це неправда. Була в мене одна жінка. Наша сусідка. Я з нею зрадив дружині. П'ятнадцять років тому. Це було тільки раз. Я вже був віруючим. І всі п'ятнадцять років я мучуся. Що мені робити?

— Сказати дружині правду, — відповів я.

— Тоді вона від мене піде, — відповів з жахом Андрій.

— Не піде. Дай Богу шанс. Адже Він учить нас говорити правду. Неправда — гріх проти Бога. Не буде в тебе щастя з цією неправдою в житті.

Андрій не відразу наважився. Але пройшов день — і він при мені, з моєю допомогою, відкрився дружині. Вона вислухала його з гідністю, опустивши голову. Коли він закінчив, попросивши в неї пробачення, Ліза, так звали дружину Андрія, підняла повні сліз очі й тихо сказала: «Я все знаю, Андрію, і

п'ятнадцять років чекаю твого покаяння». Що потім було!.. Говорити правду ближньому своєму нелегко, проте лежить у цій істині сила звільнення!

По-друге, апостол учить не гніватись і притримувати гнів у собі. Він навіть час називає. Гніватись дозволено лише до заходу сонця (див. Еф. 4:26) і то з обмеженням: «...і не давайте місця дияволу». За висловлюванням американського психолога Уоррена, в «нашому суспільстві зовсім не вміють поводитись із гнівом». І дійсно, гнівливість є однією з основних причин порушення комунікацій серед людей. Біблія чітко попереджує: «Не дружи з гнівливим чоловіком; і не водися з чоловіком несамовитим. Щоб ти не навчився доріг їхніх, і не розставляв сітки на душу твою» (Пр.22:24-25).

Причин для гніву багато. Вони можуть бути як вродженими, даними нам Творцем, реакцією на несправедливість, злочин і т. ін., але також і цілком нездоровою реакцією на постійну фрустрацію (*від лат.*

frustratio — *омана, марне очікування*. — Прим. ред.). Людина всіма зусиллями намагається задовольнити свої базові потреби, знову й знову переживаючи крах своїх надій. Така людина може втратити контроль над своїми емоціями. А наслідки безконтрольних почуттів, особливо там, де гнів виростає в лють, — сумні. Апостол тому і навчає нас, гніваючись, не грішити. Як? Павло називає чотири базових принципи:

1. Не ховай свою гнівливість. Визнай її існування. «Гніваючись, не гріши» — така пропозиція допускає можливість гніву як легітимного прояву наших почуттів.

2. Гнів треба контролювати. Контроль можливий там, де контролюючий розуміє, що й чому з ним відбувається, і навчився відрізняти негативне, потенційно руйнуюче його особистість, від позитивного. Отже, необхідно дослідити джерела нашого гніву. Гнів там, де він є вираженням фрустрації, незадоволення наших потреб, є, свого роду, індикатором, симптомом більш глибокої

**Книги
Йоганнеса Раймера**

Добрі книги
 ми робимо книги доступними

Душеопікунство в церкві
Книга 1: Основи.
224 стор.

Відпустити помучених на волю
Книга 2: Окультизм та служіння звільнення.
120 стор.

Спілкування з Богом
Книга 3: Як чути голос Бога? Принципи, проблеми, практика.
120 стор.

В кайданах спокуси
Книга 4: Інтернет, порнографія. Залежність та шляхи звільнення.
152 стор.

А я сам собі...
Книга 5: Мастурбація — самозадоволення чи обман.
144 стор.

Душеопікунство жертв насильства
Книга 6: Особливості роботи з травмованими душами.
120 стор.

Обдарований для служіння
Дари Духа в практиці церковного життя.
164 стор.

Сім'я — майбутнє церкви
Взаємозалежність сім'ї та місії.
264 стор.

Заходьте, будь-ласка
Євангелізм та культура гостинності.
168 стор.

**Придбати, а також
детальніше дізнатися
про ці та інші книги ви
можете тут:**

dbooks.com.ua
+38 096 175 95 00

проблеми. Розуміючи це, душеопікун буде шукати шляхи викорінення основної проблеми й не зосередить своєї уваги на симптомах.

3. Навчись прощати й утримуватися. Гнів не можна культивувати. Негативні думки, фрустрація — поганий порадник. Там, де ми даємо місце гніву, закручується спіраль збудження й гнівливості. У Книзі Приповістей, 15:1, сказано: «Легідна відповідь — гнів відвертає; а вразливе слово — лютість викликає». Гнів може стати причиною глибокої образи й навіть ненависті. Святе Писання явно засуджує такий безконтрольний вибух емоцій. Тому треба навчитися приймати поведінку своїх ближніх, яка викликає в нас протест. Люди, які вміють прощати, поблажливо, з любов'ю ставитися до несправедливості ближніх, здатні утримуватися від гніву. А терпіння — плід любові (див. 1Кор.13:7) і Духа (див. Гал.5:20). Перемогти гнів можливо тільки в Дусі. Павло ясно говорить: «Живіть духом, і ви не будете задовольняти бажань вашої гріховної натури» (Гал.5:16).

4. Психічно невірноважена людина, яка постійно впадає в гнівливість і, можливо, навіть люту — це людина, у якої не вистачає любові та яка не має своєї гідності. Її базові потреби не задоволені, і тому будь-який розлад виводить її зі стану рівноваги. Допомогти їй — означає показати їй любов Бога й особисту гідність, яка криється в покликанні Бога, у Його духовних дарах і служінні. Спроба криком, люттю й безконтрольним гнівом встановити у своєму оточенні «порядок» обов'язково закінчиться розвалом у стосунках із людьми, які викликали спалах гніву. Така поведінка до порядку не приведе.

Коли ж упевнена в собі й знаюча собі ціну людина попадає в несправедливу ситуацію, вона знає, як, стримуючи гнів, показати своєму оточенню силу прощення та любові. Результат буде очевидним — стосунки зміцнюються і гнів зміниться глибоким відчуттям внутрішнього задоволення.

Третій приклад, яким Павло навчає нас освяченню, в Посланні до ефесян, 4:28. Тут йдеться про клептоманію: «крав — не кради». І зно-

ву Павло не просто забороняє негативну поведінку. Адже крадіжка — це порушення заповіді Божої (2М.20:15). Забороняючи красти, він показує шлях до звільнення від основ злодійства.

Крадуть люди, тому що в цій поведінці вони побачили можливість задовольнити свою потребу. Тільки егоїстично налаштована людина може наважитися на задоволення своїх потреб за рахунок іншої людини. Крадій навчився жити за рахунок ближнього або ж втратив надію своїми силами заробити собі на життя. У принципі, злодійство стало інструментом задоволення своїх базових потреб і, як правило, нижчих потреб. Яка може йти мова про любов до ближнього, коли злодій живе за його рахунок.

Побороти злодія в самому собі — означає не тільки покаятися у грішній поведінці. Навіть покавшись, людина не перестане бути злодієм. Можливо, вона не буде красти матеріальні речі, але, не змінивши свій характер, красти ми в людей час, змушуючи їх постійно турбуватися про свої «духовні потреби».

Василь, злодій першого класу, проживши більшу частину свого життя в тюрмах, покався й став членом церкви п'ять років тому. «На початку в нього все пішло вгору. Він ніби все розумів. А потім, місяців через шість, почалася ця фаза. Василю постійно потрібна духовна нянька. І хто тільки з ним не займався. То йому радості, то йому грошей, то друзів, то уваги не вистачає. Він зі своїми проблемами нас давно всіх вимотав». Те, що розповідає про Ва-

силя Володимир, пресвітер церкви, яку відвідує Василь, типове в житті відродженого клептомана. Він уже не обкрадає людей матеріально, але жити за чийсь рахунок усе ще намагається.

Як йому допомогти?

У Посланні до ефесян, 4:28, написано: «Хто крав, нехай не краде більше, а краще нехай працює, роблячи своїми руками добро, щоб мав що подати нужденному». Апостол вимагає покинути злодійство та, не зупиняючись на цьому, працювати своїми руками, однак не тільки для того, щоб прогодувати себе, але й щоб було що дати нужденному. Злодій егоцентричний у своїх думках. Християнин — керується любов'ю до ближнього. Злодій шукає власного задоволення, християнин — готовий за брата навіть померти. Переродження злодія в християнина неможливе без принципової зміни способу мислення.

Підхід апостола Павла явний. Він визначає гріховну поведінку людини, вимагаючи негайного її припинення. У Посланні до колосян, 3:5 він радикально вимагає умертвити подібного роду дії — зняти з себе давню, стару людину (див. Кол.3:8). Але на цьому апостол не зупиняється. Він знає, що культурна людина без світогляду, без способу мислення існувати не може. Забери в неї колишне і не дай заміни — це все одно, що штовхнути її взятися за старе. Змінити грішний спосіб життя — означає показати альтернативну поведінку й навчити жити за новою схемою.

Християнин — не безгрішна людина. З покаяттям у нас не збирається можливість згрішити. Тому Мартин Лютер називає нас, християн, «прощеними грішниками, святими, які водночас є й грішниками». Усвідомлювати свою принципову вразливість гріхом дуже важливо. Та ще важливіше розуміти божественне прощення, дароване всім, хто сповідує свої гріхи. Тому ми повинні вчитися, як протистояти гріху, і водночас бути готовими до сповіді, яка може звільнити нас від покарання за здійснений гріх. «Коли ж кажемо, що не маєм гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди! Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої» (1Ів.1:8-9).

Користь чи корисливість?

Василь МАРТИНЮК

Ні разу не чув, щоб у церквах карали вилученням за користолюбство, хоч воно є мало не початком усіх гріхів. Бо який би людина не чинила гріх, вона має в ньому якийсь інтерес — чи матеріальний, чи віртуальний (наприклад, похвала). Тому пропоную свої міркування про корисливість у контексті Слова Божого, не претендуючи на стовідсоткову істину, «бо багато ми всі помиляємось», — як сказав апостол Яків (3:2). Читачеві ж, надіюся, буде цікаво оцінити мотиви своїх учинків і слів, ставлячи собі питання: «Для чого я це робив? Кому це корисно — мені чи ближньому?»

Слова «корисливість», «користолюбство», які ми сприймаємо як негативну характеристику людини, походять з дуже позитивного слова «користь». Усе ми робимо з певною метою: працюємо вдома чи на роботі, щоб мати щось на прожиття. Коли сіяє зерно, то надіється мати прибуток — урожай, а значить хліб, що є життєвою потребою. Для цього відповідно готує поле — оре, удобрює. Якщо б він сіяв зерно просто в траву чи на злежану землю, то ми б сказали, що чоловіку бракує здорового глузду. Бо те зерно не принесе йому плоду, він його просто марнує, та й праця марна. А

людина має жити з користю для себе й для ближнього. Сам Бог навчає людину «про корисне» (Іс.48:17). У Біблії згадується про корисність благочестя (див. 1Тим.4:8), Божого Слова (див. 2Тим.3:16), добрих діл (див. Тит.3:8), проявів Духа Святого (див. 1Кор.12:7).

І Христос не докорив учням, коли вони в особі апостола Петра виявили свою стурбованість корисністю. «От усе ми покинули та й пішли за Тобою слідом: що ж нам буде за це?» — сказав апостол Петро (Мт.19:27). Господь тоді утішив Своїх учнів обіцянкою великої вигоди — вони одержать багатократно

більше, а ще сядуть із Ним на престолі слави й успадкують вічне життя. Але зверніть увагу на умову цієї вигоди: «...хто за ймення Моє кине дім, чи братів, чи сестер, або батька чи матір, чи діти, чи землі». Тобто найвищу користь людина матиме коли ради Христа зречеться тимчасової земної вигоди — різних зв'язків та інтересів.

Є речі більш корисні й менш корисні. Мало корисні тілесні вправи (див. 1Тим.4:8) й розмаїті страви (див. Євр.13:9). А різні змагання, родоводи, спори, суперечки, всілякі чужі науки — то й зовсім не корисні (див. Євр.13:9). Ще Ісус Христос сказав: «Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою напастить?» Це Він сказав багачу, який, зібравши великий урожай, думав, що буде з того щасливим. Але щастя не в багатстві. Навпаки, у багатстві ховається горе. Як і сказав Христос: «Горе вам, багатіям, бо втіху свою ви вже маєте» (Лк.6:24).

Усякий прибуток, який шкодить душі, — не корисний. Так, користь буває некорисною. Некорисно в усьому шукати користі. Некорисно бути рабом користі. Некорисно робити з користі ідола. Ідол вимагати жертви. Доведеться покласти на його жертвник час, сили, здоров'я, любов, совість, а якщо не зупинитися — то й життя. Тож ту надмірну користь, яка шкодить людині й людям, віддаляє від Царства Божого й Самого Бога, називають корисливістю, користоловством, сріблоловством, грошоловством, жадібністю, ненажерливістю.

Біблія багата прикладами шкоди користоловства. Авраам із Лотом, розбагатівши, не могли бути разом, бо їхнім отарам бракувало паші й води. Тож мусили розлучитися. І що ж, Лот пожадав квітучу «околицю йорданську» аж до Содому. А як наслідок — душа його страждала серед безбожників, зрештою втратив увесь свій маєток і дружину.

Пророк Валаам мав спілкування з Богом. Та одного разу моавський цар Балак запропонував йому свої скарби за невелику послугу — проклясти Ізраїль. Валаам спокусився — і втратив усе, навіть своє життя. Учинок Валаама став притчею. Про тих, хто проміняв духовні багатства ради земних, кажуть, що вони «попали в обману Валаамової заплаги» (Юди 11).

Цар Ахав просив Навота віддати йому виноградник, що був біля його палацу. Він хотів із нього зробити город для овочів. Це ж буде так зручно й вигідно! Навот відмовився позбутися спадщини — і загинув з волі царя. Цю смерть Ахав і його дружина Єзавель жорстоко спокутували своєю смертю.

Слуга пророка Єлисея Гехазі міг стати другим Єлисеєм, але йому дуже захотілося мати Нааманові срібло й одягу, від яких відмовився Єлисей. Пішов на обман заради вигоди — і замість пророчого духа отримав проказу сам і всі його нащадки.

Бог узагалі ненавидить корисливість і за неї карає дуже суворо. Навіть свій народ. Вустами пророків Він каже про Ізраїля: «Я гнівався був за гріх користоловства його, та й уразив його, заховав Я обличчя

Своє й лютував...» (Іс.57:17), «...їхніх жінок віддам іншим, а їхні поля здобувцям, бо вони від малого та аж до великого усі віддалились користоловству, від пророка та аж до священика чинять неправду!..» (Єр.8:10).

Христос також категоричний щодо корисливості. Він каже: «...Кожен із вас, який не зречеться усього, що має, не може бути учнем Моїм» (Лк.14:33). Отже, ми, називаючи себе християнами, учнями Ісусовими, мабуть, нічого не вважаємо своїм; якщо й заробляємо, то для елементарних потреб і щоб допомогти іншим? Ні? То варто задуматися, хто ми.

Ісус одного разу прямо сказав: «Ніхто двом панам служити не може, бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можете Богові служити й мамоні» (Мт.6:24). Не можете збирати маєтки, будувати палаци, купувати дорогі авто — і служити Богові! Це так важко прийняти, чи не правда? Але все-таки корисливість несумісна зі служінням Господу. І Христос нам ще раз нагадує про це через багатого юнака, який був настільки побожний, що Ісус на нього поглянув

з любов'ю. Однак його побожність дозволяла йому міцно триматися за свій маєток. І коли Господь сказав молодому чоловікові продати його, роздати бідним і йти за Ним, то він відійшов від Нього зі смутком. «...Багатому трудно ввійти в Царство Небесне... Верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!» (Мт.19:23,24). А чому? Бо надіється на своє багатство.

У церкві багаті люди можуть вести себе зверхньо, групуватися один із одним, намагатися керувати церковним життям, претендувати на офіційне служіння. Одні члени їх не сприймають, інші — підлещуються. Самі вони пояснюють свою відчуженість від більшості заздрістю або нещирістю у стосунках із ними. Кажуть: «На нас дивляться або як на грішників, або як на гаманець». У церкві не має бути лицемірства — це правда. Так само, як не мають гроші керувати церквою. Гроші правлять світом, а церквою — Христос.

Один християнин якось сказав: «Мене раптом осяяло: без грошей — ти ніхто». Ще була тирада, якими труднощами він розбагатів, але мені тоді подумалося, що його від-

* * *

**А істинна любов у серці — жертва.
Вона не знає слів «мені» і «я».
Приємні їй дощі, не коле їй стерня,
Відкритий має дім й дає рука простерта.**

**Любов без жертви — покруч, напівмертва.
Не бачить неба — надто вже земна.
У пристрасті занурилась до дна
Й до краю непоступлива і вперта.**

**Все «дай!» та «дай!» кричить безперестанку,
Бо хоче насолоду від ранку і до ранку,
Сама собі дорожка над усе.**

**А істинна любов себе не знає.
Приносить радість всім, кого кохає,
І має втіху з того, що несе.**

Василь Мартинюк

криття від чужого духа — духа світу, Мамони, до якого він прислухається і якому служить. Він думає, що Життя (справжнє Життя) залежить від грошей. Але «...Життя чоловіка не залежить від достатку маєтку його» (Лк.12:15), — попереджає Ісус.

Тепер браття кинулися в заробітки. Росія, Європа. Дехто зумів облаштувати свій бізнес, наймає робітників, дехто займається посередницькими послугами. Один розказував, що робітники (християни), коли дізналися, скільки він заробляє на них, обурилися. «А я їм сказав: «Я вас не змушував. Ви самі пішли на таку ціну. «Хіба не за динарія ти згодився зі мною?» — підсумував оповідач (Мт.20:13). Мені подумалося, що брат не туди приточив Христові слова. Христос завжди був проти будь-якого визискування. А динарій у притчі про виноградник символізує спасіння, яке дається кожному, коли б він не прийшов до Христа — чи в молодості, чи в глибокій старості. Спасіння — максимальна плата, яку отримують ті, хто любить Ісуса. Тож ця притча не має ніякого стосунку до бізнесових махінацій.

Буває, християни опосередковано хваляться великими жертвами на церкву, на різні благодійні проекти. Ось так: одним не доплатили, з інших здерли, там переступили закон — і дарую Тобі, Боже. Чи не постають вони перед очима Божими, як Юда, який заробив на крові Ісусовій, а потім хоч і повернув зароблене, та воно не було прийняте?

У питаннях корисливості апостоли, як і їхній Господь, безапеляційні. Ананій і Сапфіра нікого не обікрали. Вони тільки приховали частину грошей із власного проданого маєтку, сказавши, що віддають усі. Від цього ніхто з людей не постраждав. Але це була неправда. Користолобство штовхнуло на фальш. І смерть!

До речі сказати, користолобство штовхає не тільки на неправду, як у випадку з Ананієм і Сапфірою, а на витончений обман ради прибутку, на шахрайство, злочинство, грабунк і навіть убивство. Корисливість робить людей заздрисними, хитрими, лукавими, підлими, підступними, жорстокими. Зрештою, усі соціальні біди, зокрема такі, як війни, корупція з її клептоманами при вла-

ді та продажними суддями, — наслідок необмеженого користолобства, зажерливості.

Кожен із нас пригадає випадки, коли благочестиві брати й сестри повелися як звичайні шахраї чи маніпулятори, бо запахло вигодою. Гроші — велика спокуса, чи не так? Але для кого? Для користолобця. Найімовірніше, що він не вважає себе користолобцем і скаже: «Я благочестивий, я працюю — і заслуговую на винагороду, мені треба жити, у мене сім'я». Але апостол Павло називає їх «позбавленими правди», «які думають, ніби благочестя — то зиск» (1Тим.6:5). Вони вважають, що за їхню побожність їм у церкві всі зобов'язані, що вони мають отримати винагороду — якщо не матеріальну, то хоч моральну як особливу увагу й честь. Цього вимагають різними протестами, сперечаються, сваряться, щось доводять. Але Христос каже працівникам церкви: «...Коли зробите все вам наказане, то кажіть: «Ми нікчемні раба, бо зробили лиш те, що повинні зробити були!» (Лк.17:10). Коли ж якийсь прихований корисливець не розуміє свого обов'язку й стану, а бунтує сам і вводить у неспокій церкву, то апостол Павло радить Тимофієві: «Цурайся таких!» (1Тим.6:5), тобто «уникай», «сторонися» «обходь», «минай», «не май з такими справи».

Ви, мабуть, не раз чули проповіді про науку процвітання, заклики сіяти гроші, щоб пожати їх стократно, благословляти благословенного, щоб бути благословенним, і про таке інше. І що люди несли свої збереження «благословенним» проповідникам, продавали свої квартири й гроші віддавали їм, щоб бути благословенними, — а потім розчаровано плакали, бо у них не стало нічого, а «благословенні» тішилися своїми палацами й усіма іншими скарбами. Отож, корінь цього вчення, цього збагачення й цього зубожіння — користолобство. «Духовні» шахраї використали схильність до корисливості ще не розіп'ятої плотської натури християн, щоб розбагатіти. А вони, наївні, віддавши їм усе, донині чекають, що відкриються небесні отвори — і на них дощем поллються мільйони для та-

ких само палаців, машин і яхт.

Апостоли також неодноразово попереджають про шкоду корисливості. «А ті, хто хоче багатіти, упадають у спокуси та в сітку, та в численні нерозумні й шкідливі пожадливості, що втручають людей на загибелі й загибель. Бо корінь усього лихого — то грошолобство, якому віддавшись, дехто відбилися від віри й поклали на себе великі страждання», — написав апостол Павло в листі до Тимофія (1Тим.6:9,10). А солунянам він наказує: «Щоб ніхто не кривдив і не визискував брата свого в якій-будь справі, бо месник Господь за все це...» (1Сол.4:6). І ці слова — це не просто теоретизування про можливу неправильну поведінку християн, а досвід апостолів. І при них були в церкві ті, хто хотів багатіти, любив гроші, був пожадливым на золото та срібло, визискував своїх братів ради збагачення чи просто дрібної користі, намагався жити за чийсь рахунок. Павло в Посланні до Тита прямо пише: «Багато-бо є неслухняних, марнословів... вони цілі дома баламутять, навчаючи, чого не належить, для зиску брудного» (Тит.1:10-11). Коли апостол Петро попереджає християн про неправдивих учителів між ними, то називає причину їхньої неправедності — пожадливість. Вони «мають серце, привчене до зажерливості» й ради корисливості ловлять і будуть ловити простодушних християн облесними словами (див. 2Петр.2:1-3). Вони послідовники Валаама, бо, як і він, «полюбили нагороду несправедливості» (2Петр.2:15). Більше того, апостол Павло категорично стверджує, що кожен зажерливий — ідолянин і «не має спадку в Христовому й Божому Царстві» (Еф.5:5). Тож невтішний кінець тих, хто захопився такою, здається, невинною корисстю.

Християнин — особа скромна. Його найбільша користь — Ісус Христос. А ще: «великий же зиск (користь, вигода — *авт.*) — то благочестя із задоволенням. Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести. А як маєм поживу та одяг, то ми задоволені будьмо з того» (1Тим.6:6-8).

Життя, яке викликає заздрість

Павло ФЕДУРУК

«Кажу бо я вам, поганам: через те, що я апостол поганів, я хвалю свою службу, може як викличу заздрість у своїх за тілом, і спасу декого з них» (Рим.11:13-14).

Апостол Павло, розповідаючи про своє служіння, зазначає одну цікаву деталь: він бажає своєю працею та її плодами викликати ревність у своїх одноплемінників і спонукати їх шукати Господа. Здається, що це звучить дивно, але Павло посилається на П'ятикнижжя Мойсееве: «Я викличу заздрість у вас ненародом, роздражню вас нерозумним народом» (Рим.10:19).

Спробуємо зрозуміти це. Чи здатні ми з вами жити життям, яке б могло викликати ревність у серцях інших людей. Я не закликаю до місіонерства, до якогось особливого формату благовістя. Такі заклики ми дуже часто чуємо в останні роки з наших кафедр. Ми добре знаємо, що в нас працює, а що ні.

Я хочу запропонувати новий підхід до життя — жити так, щоб, дивлячись на нас, хтось став прагнути Бога, став заздрити нам, тобто забажав мати те, що маємо ми.

Чи такі почуття викликає твоя віра й твоє життя в оточуючих? Можливо, твоя машина викликає в когось заздрість, можливо, твій дім, може, ще щось? Ми зазвичай дбаємо про це. У наших церквах прекрасні співочі групи, хори — і це просто чудово! Але як щодо того, щоб мати життя такого рівня, щоб той, хто спостерігає за тобою, сказав: «О, я теж так хочу»?!

Я спробую окреслити хоч деякі аспекти життя, яке приваблює інших людей. Говоритиму не про красу наших храмів чи рівень наших заходів, а про таку якість нашого життя, про таку якість нашої віри, щоб кожен, хто знає нас, забажав, аби це прийшло й у його життя. Люди дивляться на те, як ми мислимо, які рішення приймаємо, як поведимося в критичні миті, який вибір робимо в житті. Люди слухають, про що ми розмовляємо в побуті, про що мріємо, щоб зрозуміти, хто ми є насправді.

Отже, що саме приваблює людей? По-перше, це **справжність**. Ми живемо у світі, де багато фальші, багато підробок і багато лицемірства: фальшиві гроші, продукти, виготовлені невідь із чого... Підроблені де-

талі до машини, які швидко зношуються, хоча на прилавку виглядають привабливо. Коли ж ставиш їх на те місце, де призначені стояти, і даєш те навантаження, яке повинні витримати, — вони швидко псуються, бо були неякісними.

Ми всі чудово виглядаємо на зібранні. Тут усе красиво, тут Божа присутність. А що відбувається, коли ти в механізмі життя? Як ти поведишся в контексті своїх буднів, своїх «напружень», своїх проблем, спокус та випробувань? Чи виглядаєш і там так само привабливим? Чи відкривається твоя фальшивість?

Ми живемо в час великих церков, у час спілкування он-лайн, коли нам легко вдається приховати фальш. Часто ми докладаємо зусилля не для того, щоб позбутися фальші, а щоб майстерніше її приховати.

Але якщо ми хочемо мати життя, яке б викликало ревність і позитивну заздрість у серцях тих, хто спостерігає за нами, ми повинні бути справжніми. Ти повинен бути справжнім! Твоя віра, твоя святість, твоя любов повинні бути щирими.

Ти насправді маєш на увазі те, про що співаєш? Хтось сказав, що

християни не промовляють неправди, вони її співають. Тобто ми обманюємо й самих себе, і тих, хто докоча нас, саме своїми піснями — у них гарні слова, ми впевнено розповідаємо Богові про свою любов до Нього, про свою готовність йти за Ним, куди Він скаже! Але потім закриваємо свої папочки зі словами пісень — і йдемо туди, куди хочемо самі.

Нашу несправжність, наше лицемірство дуже відчують інші люди. Навіть недосвідчений, навіть той, хто не знає людської психології, мо-

Справжність — це те, що по-особливому приваблює людей. Людей не відштовхне, коли щось не так пішло в якомусь заході чи хтось нечисто заспівав. Але якщо люди в нас, християнах, помічають фальш — це відштовхує більше, ніж будь-що інше.

же відчути (хоч і не завжди правильно) підробку. Наприклад, іноді, слухаючи проповідника, ми відчуваємо — це не натурально, це не його цінності, це просто його слова. Ми відчуваємо, що людина не живе тим, про що розповідає.

Бути щирими й чесними — це те, чого ми повинні прагнути передусім, навіть якщо в нас не все добре, навіть якщо не все виходить. Не робимо вигляду, що в нас усе досконало. Не лицемірмо — бо це вбиває нашу совість, убиває нашу духовність. Як тільки ми втягуємося в життя в режимі лицемірства, то потрапляємо у велику пастку.

На жаль, уклад нашого церковного побуту інколи змушує нас лицемірити. Наприклад, ми приходимо на зібрання й згадуємо, що наш брат має щось проти нас. З Писання знаємо, що слід перше примиритися з братом, проте не будемо ж для цього переривати запланованого ходу служіння (проповідувати, соло співати й т. ін.). Ну, помиримися трохи пізніше. Так, це звучить дивно, але це реальність. І до такого способу життя та поведінки дуже лег-

ко звикнути. І це призводить до того, про що писав апостол Павло до Тимофія: «Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи. Будуть бо люди тоді самолюбні, грошлюбні... вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися» (2Тим.3:1-5).

Тут йдеться про невідповідність, про несправжність, про фальшивість благочестя. На наш сором, ми іноді й вигляду благочестя не маємо. Та якщо маємо лише вигляд благочестя, а самі позбавлені його внутрішньої сутності, — то ми лицеміри. Може, ти красиво співаєш, але не шануєш батьків — переставай співати, поки не вирішиш цього питання!

Я думаю, кожному з нас варто було б переглянути список, окреслений апостолом Павлом у 2Тим.3:1-5, і подумати, чи немає цього в нашому житті, щоб нам не набути зовнішньої набожності без внутрішнього смислу. Павло радить подальше триматися від таких людей, які мають лише вигляд благочестя, але їхня сутність зовсім інша.

Справжність — це те, що по-особливому приваблює людей. Людей не відштовхне, коли щось так пішло в якомусь заході чи хтось нечисто заспівав. Але якщо люди в нас, християнах, помічають фальш — це відштовхує більше, ніж будь-що інше.

Написано: «Ви — сіль землі. Коли сіль ізвітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо...» (Мт.5:13). Наші цінності, наші рішення повинні завжди мати, як та сіль, особливий смак і особливі властивості. Пригадайте унікальні приклади справжності Йосипа, Даниїла та інших Божих мужів, докоча яких змінювалися обставини не в кращий бік, але вони все одно були благочестивими людьми. Усі ці зміни, усі скачки в їхньому житті показали, що ці люди справжні.

Наша справжність виявляється не лише в складних обставинах життя, а й тоді, коли ми залишаємося самі. Це відомо лише нам і Богові. Але й тут ми повинні пильнувати й працювати над цим аспектом свого життя.

Другий момент — **посвята**. Якщо

ти в певній справі просто любитель — тобі нічого сказати іншим. Твоє життя не вражає. Якщо ми хочемо мати життя, яке викликати ревність чи заздрість у інших людей, то повинні пам'ятати, що для нас поставлена висока планка посвятити Богові, яка опирається на слідування за Ним і побудову стосунків із Ним. У твоєму житті постійно повинні відбуватися глибокі внутрішні процеси. Неглибоке християнство не викликає ні поваги, ні, тим більше, ревності чи заздрості.

Запитайте себе: чиє життя викликає у вас ревність чи заздрість? Людей глибокої посвяти. На таких ми натрапляємо на сторінках Біблії, у християнських книгах та й у реальному житті. Це люди, життя яких посвячене служінню Богові. Це не любителі, не ті, хто живе поверхневим життям. Це ті, хто повністю віддався Господу. І в їхньому житті чітко проглядається Божий почерк, яскраво помітна Божа благодать. Це приваблює інших людей і викликає ревність у тих, хто спостерігає за ними.

Люди посвяти в основу свого життя поклали віру, що ми бачимо в одинадцятому розділі Послання до євреїв. Вона й визначала їхній життєвий шлях, їхню посвяту. Що нині є твоєю основою? На що опираєшся ти, роблячи свій життєвий вибір, і чим ти керуєшся в повсякденних справах та вчинках? Тож, як би це банально не звучало на перший погляд, саме віра визначає рівень нашої посвяти. У цьому глибинний смисл, який ми повинні віднайти для себе.

І третій момент — **помазання**. Мені здається, що в сучасному сприйнятті це слово набуло не зовсім правильного відтінку. Коли ми говоримо про помазання, то уявляємо особливих служителів, які виконують великі справи. Ми згадуємо особливі зібрання, де відчувалася Божа присутність, ніби помазання — лише для особливих моментів чи особливих людей. Але це не так. Помазання призначене не для помазаних зібрань, а для помазаного життя. Це не те, що Бог виливає на особливі церковні заходи. Це те, чим Він хоче наділити Свій народ для високого стандарту життя. І як-

що ми хочемо, щоб наше життя ви-кликало заздрість та ревність у тих, хто спостерігає за нами, ми повинні мати це помазання — присутність Бога всередині нас.

Ми, п'ятидесятники, молимося за хрещення Святим Духом, отримуємо Його, але чи живемо з помазанням Божим? Для цього потрібно не просто один раз відчуті Божу силу й заговорити іншими мовами. Для цього потрібно посвятити себе стосункам із Духом Святим, бо твоє життя нічим не відрізнятиметься від життя інших. Потрібно ревнувати про це, прагнути побудувати більш глибокі стосунки з Богом.

У книзі Лестера Самрала написано про одну молоду місіонерку з Данії, яка приїхала для проповіді Євангелії в Індонезію. Через деякий час до неї підійшов місцевий шаман і сказав, що в племені може бути ли-

ше один чаклун, тому вона повинна покинути це місце. Дівчина запевняла, що не має нічого спільного з шаманством, але він наполягав, що це не так. Оскільки вона не погоджувалася покинути ту місцевість, він назначив своєрідний турнір, який мав би визначити, хто сильніший. Місіонерка молилася й постила, очікуючи цей день.

Побачити це змагання зібралося все селище. Розпочав шаман. Він ліг на землю, витягнувся й став повільно підніматися вгору. Дівчина подумала: «Ну, все, я програла», але раптом відчула в серці Боже повеління: «Наступи на нього ногою». Після деяких сумнівів вона зробила це, а тоді Бог звелів їй: «Виганяй із нього демона». Місіонерка стала молитися — і нечистий дух вийшов із шамана. Отямившись, цей чоловік попросив: «Я хочу мати те, що

маєш ти. Молись за мене. Я хочу пізнати твого Бога!»

Цей чоловік зіткнувся з силою Божою, із помазанням, яке було в цій простій дівчині. Згодом він отримав таке ж помазання у своєму житті, став мером, а місіонерка — його радником. А невдовзі до Бога на вернулося й усе селище.

Помазання — це твої глибокі стосунки з Богом, через які ти маєш таке, що важко описати словами. Це відчують ті, хто бачить тебе. Люди відчують Божу присутність, коли спілкуються з тобою.

Я хочу закликати нас усіх до життя, до віри саме такого рівня, саме такого стандарту, бо таке життя викликає ревність у людей, викликає в них бажання йти за таким великим Богом, Якого бачать у нашому житті.

Відкладений чай

«Того ж дня Ісус вийшов із дому та й сів біля моря. І безліч народу зібралась до Нього, так що Він увійшов був до човна та й сів, а весь натовп стояв понад берегом. І багато навчав Він їх притчами...» (Мт.13:1-3).

Ісус дуже любив людей і ніколи їх не цурався. Не було такого, щоб у Нього не було часу, щоб із кимось поспілкуватися. Христос ніколи не був занадто втомленим, щоб допомагати, оздоровляти, зціляти, воскрешати, виганяти нечистих духів, очищати від прокази... Він ніколи не надавав переваги якійсь публічній духовній практиці — чи то молитві, чи читанню Писання — перед спілкуванням

та служінням людям, а розмовляв із Отцем пізньої ночі, коли вже всі спали. Коли ж хтось приходив до Нього вночі, як-от Никодим, Господь і для таких знаходив час.

Уявіть собі картину: прокинувшись уранці, ви неквапом із горнятком гарячого чаю виходите з будинку й прямуєте на берег Галілейського моря з надією усамітнитися на якусь годинку. Спостерігаєте, як ліниві хвилі гладять берег, наспівуючи ще нічну мелодію... Аж тут раптом звідкись сходяться люди, знайомі й

незнайомі, яких за десять хвилин уже добра тисяча.

А як же мій приватний час?!

Проте Ісус спокійно сідає в човен і з любов'ю проповідує слухачам про наближення Царства Божого, тому що Він дуже любить Своє творіння. Христос для нього завжди знайде час.

Нам варто плекати в собі цю прекрасну рису — любов до людей!

Богдан ГАЛЮК

Маєш успіх? Обов'язково матимеш заздрісників!

«І я бачив: ввесь труд та ввесь успіх учинку викликає заздрість одного до одного...» (Екл.4:4). Це закон світу, який діє в усіх людях. Заздрість настільки підступна, що навіть вражає найближчих рідних. Наприклад, через заздрість Каїн убив свого рідного брата Авеля, сини Якова хотіли вбити свого брата Йосипа. Мойсей віддав своє життя на служіння своїм братам за тілом, самовіддано служив їм, а вони заздрили йому. З'являлися негідні люди, які підбурювали весь народ супроти Мойсея. Доводилося втручатися Богові, щоб зупинити розповсюдження цього гіркого кореня на ймення заздрість. Саме через цей корінь виникають підступні наміри, обмови, лицемірство, злоба, ненависть і вбивство.

Християни, які постраждали через заздрість, набувши досвіду, стали більш обережними в стосунках. Наприклад, хтось має успіх у праці з дітьми чи бізнесі, чи отримав спадок, чи має спонсорську допомогу, то не дуже поспішає розповідати в церкві. Тепер сестра не буде хвалитися, що «знайшла драхму», не покличе інших сестер та не скаже: «Порадійте зо мною, бо знайшла я загублену драхму!» (Лк.15:8-9). Чому? Щоб не викликати заздрість. Бо не впевнена, що порадіють, а позаздрити-таки можуть. Той, хто схильний до заздрості, поспівчувати горю ближнього ще якось зможе, а от щиро порадіти з братом, який має радість, — ніколи. Якщо ти кажеш, що не заздриш братові, то чи можеш порадіти його успіху? Не можеш? Щиро благословити його в молитві можеш? Ні?! То не кажи, що не заздриш.

Чи скаже вам хто-небудь відкрито, який заробіток чи прибуток має, якщо це трохи більше, ніж мінімальна платня? Ні. Чому? Бо обов'язково виникне заздрість у того, хто отримує менше.

Причину заздрості влучно відкрив Христос у притчі про робітників, із якими було домовлено, що вони працюватимуть за динар (див. Мт.20:1-15). Одні працювали повний робочий день, а інші — усього годину. І господар усіх зрівняв, заплативши по динару. Ті, що працювали повний день, побачивши, що господар заплатив динар тим, хто працював набагато менше, сподівалися отримати значно більше, але так само отримали динар. Яка їхня реакція? Вони стали нарікати на господаря. Заздрісники мовби нарікають на когось, а по суті — на Бога. Господар у притчі так відповів: «Не кривджу я, друже, тебе, хіба не за динара ти згодився зо мною? Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й цьому ось останньому, як і тобі. Чи ж не вільно мені зо своїм, що я хочу, зробити? Хіба око твоє заздрісне від того, що я добрий?» (Мт.20:13-15).

Тут чітко простежуються стосунки в церкві: «Зі мною повелися несправедливо!..» Чи доводилося вам чути такі нарікання? А, можливо, ми й самі так казали: «Йому все, а мені нічого», «Чим я гірший?» чи «А чим він кращий?» Мені не дали... Мене обійшли...

Ісуса Христа розіп'яли через заздрість. Навіть язичник Пілат зрозумів, що фарисеї Ісуса віддали на розп'яття саме через це (див. Мт.27:15-18). Чому фарисеї позаздрили? Ісус мав успіх. За Ним ішли люди, Він зціляв, робив чуда. Фарисеї цього й близько не мали, відповідно — вони починають заздрити. І заздрість переросла в убивство. Причому підступне: руками інших, а ми, мовляв, чисті, ми мовби ні при чому. Один із рецидивів заздрості — я нічого не роблю, ледачію, а при нагоді зроблю шкоду тому, кому заздрю.

Наприклад, успіх євреїв породжував заздрість. Саме через це їх гонили. Вони мали здібність наживати майно, вести бізнес, торгівлю. Поряд живе Іван — горілку п'є, усі прибутки пропиває, а потім свою

злобу виміщає на євреєві. Так само заздрість проникає в середовище християн. Декотрі через заздрість апостолові Павлу проповідували Євангелію. Коли він потрапив до в'язниці, то скоренько взялися доводити, що не ликом шиті: що той Павло, ось ми покажемо... Щоправда, Павло й цьому радів. Це непоганий вихід для заздрості, коли людина починає робити якусь справу, щоб досягти успіху. Гірше, коли не робить, а осуджує брата, що робить. Один євангеліст започаткував майже в кожному селі церкву, а інший (у сусідньому районі) жодної, але каже: «Та який толк, що він відкривав, там віруючих по дві бабці ...» Це промовляє заздрість.

Заздрість настільки відбирає глузд, що людина реально не розуміє ситуації, забуває, що належить їй, а що — ближньому. Наприклад, гроші позичити й не віддати. Або користуватися чужою квартирою, як власною. Одного разу квартирант заснув біля телевізора в кімнаті господині; прокинувся й побачив жінку, що сиділа поруч на дивані, — і подумав спросоння: що це за жінка й що вона в моєї хаті робить? А це була господиня.

Якщо на тлі своїх сусідів хтось виділяється добротним будинком, автомобілем, ще чимось, то йому будуть заздрити. Апостол Павло, напевно, не намарно сказав, що повіки не їстиме м'яса, якщо це спокушає його ближнього (див. 1Кор.8:13). Хоч опоненти зауважать, що тут мова йде про вживання їжі як елементу віри, але не помилюся, якщо скажу, що це стосується й теми про заздрість. Недарма написано так: «Добре не їсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від чого брат твій гіршиться, або спокушується, або слабне» (Рим.14:21).

Одного разу одна немічна сестра сказала мені, щоб я їй вибачив, бо вона спокусилася, що біля мого двору лежала велика купа щепеню. Вона позаздрила. Я розумію, що це крайність — так спокушатися, але, з іншого боку, корінь проблеми тієї сестри був значно глибше: на той момент їй потрібен був щепінь, а коштів для купівлі не було.

Християн, як євреїв, чатує небезпека: їм будуть заздрити, бо вони

живуть краще за сусідів. Бо християни не пропивають грошей, не курять, не витрачають кошти на розваги, вони краще дбають, стараються, їхній розум більш кмітливий, вони більш відповідальні й дисципліновані — і, відповідно, вони мають більше. Але невіруючі мовби цього не бачать, а бачать лише успіх — і починають заздрити. Що потрібно зробити християнину? Ділитися. Так, віддавати зі свого. Таким чином совість заздрісника буде присоромлена — і, можливо, він колись покається. І ще намагатися не виділятися з-поміж тих, поряд з ким ти живеш, або вибирати відповідні райони для проживання, щоб усі сусіди були приблизно одного матеріального рівня. Здається, тепер мало хто з християн переймається цим, хоча це основне, а навпаки — усі зайняті покращенням свого матеріального становища, побутових умов проживання й гоняться виключно за заробітком, якого постійно не вистачає.

Тему про заздрість я відкрив лише на шпарину, і вона потребує подальшого ретельного розгляду, бо багато християн заражені цим гріхом. Заздрість може маскуватися, і вона здатна бути непомітною, і ніхто через заздрість з церкви не вилучає, хоч цей гріх стоїть у переліку гріхів на рівні з іншими гріхами плоті (такими, як блуд, пияцтво). Але, можливо, хтось його навіть і за гріх не вважає й собі не признається, що загруз по вуха в ньому.

На закінчення пропоную пораду зі Слова Божого, щоб знати, як позбутися заздрості: «Бо колись були й ми нерозсудні, неслухняні, зведені, служили різним пожадливістям та розкошам, жили в злобі та в заздрощах, бридкими були, ненавиділи один одного. А коли з'явилась благодать та людинолюбство Спасителя, нашого Бога, Він нас спас не з діл праведності, що ми їх учинили були, а з Своєї милості через купіль відродження й оновлення Духом Святим, Якого Він щедро вилив на нас через Христа Ісуса, Спасителя нашого, щоб ми виправдалися Його благодаттю, і стали спадкоємцями за надією на вічне життя» (Тит.3:3-7).

Геннадій АНДРОСОВ

Найулюбленіший гріх

На слово «лінь» ми мило посміхаємося, вважаючи, що йдеться про зовсім не страшну рису, яка притаманна всім людям. Тому декому видається фанатизмом суворо засуджувати лінь і говорити про це, як про щось гріховне. Навіть у народі лінь ласкаво називають «матінкою». Але чому тоді в Біблії так багато застережень про небезпеку ліні? Ця «матінка» може людині не просто нашкодити. Вона може її вбити.

Біблія дає відповіді на запитання: що таке лінь? Звідки вона береться? Як проявляється? До яких наслідків приводить? Як її перемогти? Відповісти на ці питання нам допоможе

біблійна притча про таланти, розказана Ісусом (див. Мт.25:14-18). У ній господар, який є прообразом Господа, суворо засуджує лінивого раба: «Рабе лукавий і лінивий!.. Візьміть же від нього таланта, і віддайте тому, що десять талантів він має... А раба непотрібного вкиньте до зовнішньої темряви, буде плач там і скрегіт зубів!»

Що таке лінь?

Якщо не замислюватися більш глибоко, то лінь — це бездіяльність. Насправді, важко собі уявити людину, яка б зовсім нічого не робила. Наприклад, у моєї п'ятдесятирічної

знайомої дорослий син із ранку й до вечора грає в комп'ютерні ігри. Вона м'яко дорікає йому за лінь, але настільки м'яко, що він продовжує утверджуватися у своїй залежності. Зауважте, класична картина — лінь, який весь час зайнятий. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що лінь — це зайнятість непотрібними, марними справами. Лінь — це коли необхідні справи нехтуються й не виконуються. Погляньмо на лінь ще глибше. Бог створив людину й сад. Помістивши в цей сад людину, Творець дав заповідь: «І взяв Господь Бог людину, і в еденському раї вмістив був її, щоб порала

Тест «Чи лінива я людина?»

1. Я частіше роблю те, що мені хочеться, чи те, що необхідно?
2. Чи часто я прошу, щоб за мене зробили те, що я можу зробити сам?
3. Як часто я піднімаюся з ліжка в останню хвилину, не встигаючи прочитати Біблію і помолитися?
4. Чи часто сиджу перед комп'ютером (телевізором), розуміючи, що надто багато часу віддаю цьому, але не знаходжу сил встати?

5. Як часто я оправдую себе й звинувачую інших, щоб тільки уникнути роботи?

6. Як я служу Богові? Який плід приношу? (Останній пункт для духовних лінюхів. Є такі люди, які не вважають себе лінивими й, у принципі, не є такими. Парадокс полягає в тому, що можна багато працювати для себе й нічого не робити для Бога. Це називається духовною лінню).

його та його доглядала» (1М.2:15). Слова «порати» і «доглядати» означають «працювати». Тобто Бог дав людині працю. Едемський сад символізує нашу планету. Доглядаючи за садом, людина виконувала волю Божу, і було їй дуже добре від цієї праці. І Богу було добре, що творіння трудилося для слави Його.

Диявол запропонував людям інше задоволення — не робити того, що велить Бог. Задоволення — поставити в центр життя себе, а не Бога, і звідси — задоволення не від праці, а від ліні. Якщо призначення людини «доглядати», то лінь призводить до протилежного процесу: «знищити», але про це ми поговоримо згодом.

Тож виходить, що автором ліні, щоб робити замість того, що треба, те, що хочеться, є диявол. Тому лінь не менший гріх, ніж усі інші. Великі заповіді — любити Бога всім серцем і любити ближнього, як самого себе, — не може виконувати лінивий. Лінивий замість того, щоб дбати про інших, дбає тільки про себе. «...Усі бо шукають свого, а не Христового Ісусового» (Фил.2:21), як це зробив герой згаданої притчі, який просто-напросто закопав свій талант.

Звідки береться лінь?

Назвати людину просто ледарем — це не сказати нічого. Сказати, що та чи інша людина схильна до ліні, — так само нічого не сказати, тому що ми всі схильні до ліні. Як можна пояснити, чому той, хто отримав один талант, не захотів працювати, але через лінь закопав його? І як взагалі можна пояснити лінь?

Лінь може оселитися в людині з різних причин. Це й розчарування, і депресія, і коли людина втрачає сенс роботи. Це і страх, який паралізує людину, це може бути елементарна звичка до лінощів. Лінь може бути навіть укоріненою звичкою, яку дитина бачила, наприклад, у свого батька. Тато завжди приходив додому, сідав за стіл і, як в ресторані, чекав, поки дружина все подасть на стіл, навіть нарізаний хліб. Такий чоловік не в змозі навіть яєчню собі посмажити. Він ніби й розуміє, що дружина не рабиня й не офіціант, а найрідніша людина, та поводить себе так, що саме так робив його тато.

Таким чином ми підходимо до біблійної цитати, яка може пролити світло на таємницю одного з найбільш підступних гріхів: «Бо не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню. Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. Тож знаходжу закона, коли хочу робити добро, що зло лежить у мені. Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком, та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і полонить мене законом гріховним, що знаходиться в членах моїх» (Рим.7:19-23).

Лінива людина чудово розуміє, що треба робити, але не робить, тому що не знаходить сили всередині себе. У людині завжди ведуть боротьбу дві сили. Одна сила — це сила Божя, сила Духа Святого. А друга — це сила гріха. Цікаво, що сила гріха проявляється у двох варіантах: сила активності до гріха («Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати» (Рим.3:15) й сила ліні, сила безділля. Є навіть жарт такий: ледар устав на дві годин раніше, щоб більше часу нічого не робити. Саме ця сила змусила чоловіка, наділеного одним талантом, закопати його. Запевняю вас, що він чув тихий голос совісті, який підказував, що це погано. Так і в житті кожної лінивої людини. Тому ледар, окрім всього іншого, ще й виступає проти Духа Святого, вгашає його й ображає.

Характеристика ледаря й наслідки ліні

1. Лінивий думає тільки про себе. Ледарі — це страшні егоїсти за своєю суттю. Лінь змушує служити лише собі. Іншими словами, ледар — це служитель свого ідола — ідола комфорту й задоволення.

2. Лінь приводить до неробства, а неробство до марнослів'я, пліткарства чи інших словесних гріхів. «...Неробітні вони (молоді жінки), бо вчать ходити по домах, і не тільки неробітні, але й лепетливі, і занадто цікаві, і говорять, чого не годиться» (1Тим.5:13). Неробітні — це ліниві, бездіяльні, такі, які не мають роботи.

3. Лінь вимагає дедалі більше служіння собі, як і будь-який інший

гріх. Наприклад, наркоман постійно збільшує дозу, гордий хоче більше пошани, а ледар хоче лінуватися все більше й більше. Лінь із часом завоює собі більшу територію. Вона вимагає служіння собі, пропорційно змушуючи нас менше служити Богові. Лінивий завжди пригашає Дух Святий, тому що волі Божої на лінь немає.

Хтось запитав: «То що, тепер зовсім не відпочивати?» Безумовно, відпочивати, але не шість днів на тиждень.

4. Лінь приводить до бідності. «Ледача рука до убогства веде, рука ж робляща збагачує» (Пр.10:4); «...сонливий одягне лахміття» (Пр.23:21); «Хто землю свою обробляє, той насититься хлібом, а хто за марнотним женеться, насититься вбогістю» (Пр.28:19). Принцип, що посіє людина, те пожне, непохитний. Чи бачили ви людину, яка багато б досягнула у своєму житті й при цьому була ледарем? Ви досягнете в житті рівно стільки, скільки будете боротися з лінню. Ось що отримав той, хто приніс п'ять талантів: «Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, увійди до радощів пана свого!» (Мт.25: 21). Те ж саме було й з тим, хто отримав два таланти.

А чи хотіли б ви отримати те, що й той, хто закопав свій талант?

5. Лінь руйнує душу, вона здатна зруйнувати долю людини й привести її в пекло. Лінь — це найбільш підступний злодій. Ось що говорить про це Писання: «Аж доки, лінюху, ти будеш вилежуватись, коли ти зосну свого встанеш? Ще трохи поспати, подрімати ще трохи, руки трохи зложити, щоб полежати, і прийде, немов волоцюга, твоя незаможність, і злидні твої, як озброєний муж!...» (Пр.6:9-11).

Знав я одного віруючого, який займався будівельним бізнесом. Він не вмів організувати правильно своїх справ, до того ж дуже лінувався. Домовився, наприклад, про ділову зустріч, а сам у той час сидить вдома й грає в комп'ютерні ігри. Закінчилося все трагічно. Цей чоловік став винним великі суми, багатьох людей підвів, переїхав у інше місце й, зрештою, розчарувався в Богові.

А проблеми ж його були не від Бога, а від його ліні.

У Данте в «Божественній комедії» пекло зображене як вирва з концентричними колами, які спускаються вниз. На п'ятому колі автор зобразив ледарів. Звичайно ж, це фантазія автора, але суть від цього не змінюється, лінє є серйозним гріхом.

Зі мною в музичному училищі вчився хлопець, який був моїм другом. Які вірші він писав, який талановитий музикант! Він ненавидів займатися систематично — усе в нього було побудовано на хаосі життя. То піде трохи позаймається, то піде покурить, то хоче по місту походити, то з друзями йде відпочити. Сьогодні йому стільки ж років, скільки й мені. Я недавно поцікавився у нашого спільного знайомого, як там наш приятель. Відповідь передбачувана — поки що сидить без роботи. От як вбивається талант! Писання чесно говорить про це: «Від лінощів валиться стеля, а з опущення рук тече дах» (Екл.10:18), «Пожадання лінивого вб'є його, бо руки його відмовляють робити» (Пр.21:25).

А чим закінчив той, хто закопав талант? Його доля була жадливою — і лише тому, що дозволив ліні вбити себе. Лінє — це завжди вибір людини. Людина вибирає або працю, або лінє. Тобто або вона панує над лінню, або лінє панує над нею.

Битва з лінню

1. Надихніться прикладом. «Іди до мурашки, лінюху, поглянь на дороги її й помудрій: нема в неї володаря, ані урядника, ані правителя; вона заготовлює літом свій хліб, збирає в жнива свою їжу» (Пр.6:6-8).

2. Ознайомтеся з прийомами ліні. Навчіться слухати її голос, щоб її розпізнавати й знешкоджувати:

1) «Для чого це тобі треба?» Тільки правильно мотивована людина не буде лінуватися. Очевидно, що чим менша ціль у людини, тим вона більше лінується, і навпаки. Саме цим пояснюється цілеспрямованість апостола Павла: «...Я женусь до мети за нагородою високого покликку Божого в Христі Ісусі» (Фил.3:14). Варто зауважити, що лінє — це доля або безцільних людей, або марних фантазерів.

2) «Подивися на інших. Усі живуть нормально. Тобі найбільше треба?» Але для мене укажчик не люди, а Бог. «Увійдьте тісними воротами, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погибелі, і нею багато-хто ходять» (Мт.7:13).

Ось притча про згаданий спосіб мислення: «Жили-були два плуги. Один був увесь начищений, блискучий, а другий — у павутині, ржавий. Ржавий плуг дивився на свого товариша й думав: «Яке життя несправедливе. Ми ж то з ним абсолютно однакові й навіть віку одного, але я скоро розсиплюся від іржі, а йому все одно». Якось він висловив свої претензії. «Ну що ти! Яка несправедливість?! Просто я зранку й до ночі працюю, мені ніколи ржавити!»

Отже, розумні люди шукають можливості для праці, а нерозумні — причини й відмовки, які оправдовують їхню лінє.

3) «Відпочинь, ти ж заслужив. Частіше роби собі свято». Лінє завжди себе оправдовує. «Лінивий говорить: Лев на дорозі! Лев на майдані!» (Пр.26:13). Лінє завжди перевищує ступінь важкості завдання. Мій маленький син, що б не побачив, завжди починає думку зі слова: «Ого!» Для нього люди, машини, дерева — все велетенське. Так і ледар. Для нього будь-яке завдання: «Ого!» Наприклад, треба помити посуд. І твою свідомість наповнюють думки: «Та це ж п'ять тарілок! Це ж кожному треба мити! Мало того, помити тарілки треба ще й сполоснути! А скільки часу це забере? Ні, краще взагалі не братися!»

4) «Завтра зробиш. Робота не вовк, у ліс не втече». Один лінивий чоловік ніяк не знаходив часу й сил викорчувати колючі кущі, які росли поряд із його домом вздовж дороги. Перехожі то ранилися до крові, то рвали одяг. Дійшла чутка про це до мудрого царя, який викликав цього ледаря й сказав: «Навіть якщо ти мене не послухаєшся й не викорчуєш ці кущі, усе закінчиться тим, що ти сам подереш своє тіло або одяг. Іди, викопуй скоріше й пам'ятай: у кожен день твого зволікання й ліні колючі кущі пускають коріння глибше й глибше, і викопувати їх буде важче й важче».

5) «Поживи для свого задово-

лення. Життя минає». От саме тому, що життя скороминуще, людина повинна усвідомити, що в нормальному стані буде отримувати більше задоволення від роботи, ніж від бездіяльності. Пам'ятаю, як лежав у лікарні, і чоловіки, знудившись від лежання, приказували: «Краще на заводі працювати, ніж тут валятися».

Богу цінні трудолюбиві люди. «Та не є Бог несправедливий, щоб забути діло ваше та працю любови, яку показали в Ім'я Його ви, що святим послужили та служите. Ми ж бажаємо, щоб кожен із вас виявляв таку саму завзятість на певність надії аж до кінця, щоб ви не розлінились, але переймали від тих, хто обітницю успадковує вірою та терпеливістю» (Евр.6:10-12). Слово «завзятість» (рос. «ревность») означає зусилля, старання, пильність. І саме це слово є антонімом ліні. І дай, Боже, щоб про нас казали: «Ревний християнин».

Декілька практичних порад для боротьби проти ліні

1. Визнайте свою проблему з лінню й усвідомте, що це не невинна слабкість, а серйозний гріх. Ви коли-небудь каюлися в гріху ліні? Настав час.

2. Починайте день із молитви й Біблії. Якщо ви не робите цього, то не отримуєте силу на день, щоб боротися з лінню. Крім того, ви день починаєте з духовної ліні.

3. Після молитви й Біблії починайте день із того, що вам найважче. Не з відпочинку, а з праці. Коли ж ви прийшли з роботи, зробіть те, що необхідно, а потім відпочивайте. Більшість людей спочатку відпочивають, а потім уже немає сил працювати.

4. Починайте з тих справ, які довго відкладали. Сплануйте найскладніше, те, що відкладаєте, і робіть із Божою допомогою.

5. Визначте, у якій справі, у якій сфері у вас найбільше ліні й починайте це робити щодня.

6. Не робіть винятків, крім необхідного відпочинку.

Усе, чого я досягнув, прийшло в моє життя завдяки двом рисам — постійності й цілеспрямованості. Тепер, наприклад, я займаюся за спе-

ціальною системою, яка дозволить віджиматися на турніку 80 разів. Роблю вправи щодня й щотижня навантаження збільшую. Але завдяки стабільності цей ріст постійний і неухильний. Так само ми повинні боротися з лінню.

Мій день виглядає так:

1) Починаю боротися з лінню, як тільки прокинувся, тому що не хочеться вставати.

2) Молюся за інших, хоч і бажається більше відпочити.

3) Читаю Біблію, хоч і не завжди є хотіння її читати.

4) Хоч і не хочеться мити підлоги, але мию їх щодня.

5) Немає бажання займатися спортом, але займаюся.

І так увесь день. У нормальному режимі людина створена «вельми добре». Пам'ятаєте, що ми говорили про сад, який насадив Бог? Там Бог дав людині повеління працювати. І саме в праці людина почувається вельми добре.

Відкиньте лінь. Спочатку ви будете почуватися, як наркоман без наркотиків, але потім відчуєте радість праці, радість від подолання самого себе, радість перемоги, радість служіння Господу!

Біблія порівнює душу лінивої людини з землею, на якій росте бур'ян та терен, і кінець такої землі — прокляття та спалення: «Бо земля, що п'є дощ, який падає часто на неї, і родить рослини, добрі для тих, хто їх і вирощує, вона благословення від Бога приймає. Але та, що приносить терня й будяччя, непотрібна вона та близька до прокляття, а кінець її спалення» (Евр.6:7,8). Тобто людина, яка трудиться, отримує благословення, а той, хто не працює, — прокляття.

Ми — християни. Наш учитель — Ісус Христос. Саме Він розповів притчу про лінивого раба. Саме Він своїм життям показав нам, як треба жити згідно з волею Отця Небесного, перемагаючи всякий гріх, зокрема й гріх ліні.

Чи хотілося Христу довше відпочити? Чи хотілося Йому, як людині, усе покинути й піти просто полежати, подумати про Своє, пожити для Себе. Я стверджую на основі Біблії, що такі думки приходили Йому, тому що Христос був випробуваний у всьому. На Нього повстав усякий гріх, зокрема й гріх ліні. «Бо ми маємо не такого Первосвященника, що не міг би співчувати слабостям нашим, але випробуваного в усьому, подібно до нас...» (Евр.4:16). Це означає, що коли в нас напад ліні, Христос не лише розуміє нас, не лише чує нашу покайну молитву, але й готовий допомогти, «вливаючи» в нас силу благодаті, силу, яка вбиває гріх. Христос заплатив за нашу свободу від ліні Своєю кров'ю. «Отож, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомоги знайти благодать» (Евр.4:16).

Вадим ЛИСЕНКО

Рушійна сила

«Браття, я себе не вважаю, що я досягнув. Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішаючи до того, що попереду, я жемлюсь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі» (Фил.3:13,14).

Щоб прийняти власне майбутнє, людині спершу потрібно залишити минуле. Минуле може керувати нами. Часто коріння теперішніх проблем — у минулому. Можна безуспішно боротися з плодами, а не з корінням. Ми не винні, що в нас є рани, але винні, якщо вони досі не зцілені. Як можна, маючи цілющу силу Ісуса Христа, Святого Духа, досі ходити зраненим?

Але часто люди не хочуть Божої допомоги в зціленні минулого. Одна з причин — минулий негатив стає теперішньою рушійною силою. Поки людина не позбавиться енергії минулого, їй дуже важко буде жити теперішнім. Мій досвід каже, що людина, призвичаєна керуватися своїм болем, боїться зцілення. У неї забирають її рушійну силу, а іншої — немає.

Наприклад, образа, заздрість, ненависть, які зародилися в минулому, можуть стати потужною рушійною силою, що керує людиною сьогодні. І що більше людина плекає ті почуття, то більших обертів вони набирають. Згідно з соціологічними дослідженнями, багато успішних людей досягли висот завдяки болю, поразкам, труднощам із власного минулого. Багатьма рухають колишні приниження, образи — і вони хочуть тепер усім довести, чого варті. Такі люди люблять згадувати, роздмухувати вогнище свого болю — своєї рушійної сили. Незагоєна рана минулого — це зона атаки диявола. Це найкращий ґрунт для гіркої коріння, яке принесе плоди в майбутньому.

Якщо людина отримає зцілення від минулого й відразу не заповнить себе чимось Божим, то рано чи пізно знову заповнить гріховним. «Коли дух нечистий виходить з людини, то блукає місцями безводними, відпочинку шукаючи, але, не знаходячи, каже: «Вернися до хати своєї, звідки я вийшов». А як вернеться він, то хату знаходить заметену й прибрану. Тоді він іде та й приводить сімох інших духів, лютіших за себе, і входять вони та й живуть там. І буде останнє людині тій гірше за перше!» (Лк.11:24-26). Цей принцип Ісуса Христа стосується не лише духовної сфери, а й душевної.

Усі плодоносні території землі чимось зайняті — або добрими рослинами, або бур'янами. Так само й серце людини. Викорчувачи зле, обов'язково потрібно відразу засіяти добрим. Якщо рушійною силою людини не стане щира любов до Бога й ближніх, то дуже часто останнє буває гіршим за перше.

Сергій ВІТЮКОВ

Усі християни — лицеміри?

Не дивно, що багато людей асоціюють слово «християнин» зі словом «лицемір». Християни мають репутацію людей, слова яких розходяться з ділом. І якщо бути чесними, лицемір часто дивиться на нас із дзеркала, поки ми чистимо зуби.

Я живу в маленькому містечку, яке відзначається нічними п'янками щосуботи й переповненими церковними зібраннями недільного ранку. В новинах нас регулярно звинувачують у присвоєнні чужих грошей, любовних романах, зловживанні владою й називають найгіршими екземплярами християн.

У всіх нас є віруючі знайомі, яких ми вважаємо шахраями. І я перекоаний, що лицемірство завжди буде. Наша здатність жити відповідно до чеснот практично неможлива без духовної сили. Як написав Роберт Робінсон у книзі «Прийдіть до джерела всякого благословення», усі ми «схильні збиватися зі шляху».

Мені здається, що нам необхідно зрозуміти, як церква підтримує чи навіть заохочує лицемірство й чому в невірючих голова йде обертом, коли неправда виходить на поверхню.

Контроль поведінки спонукує до лицемірства

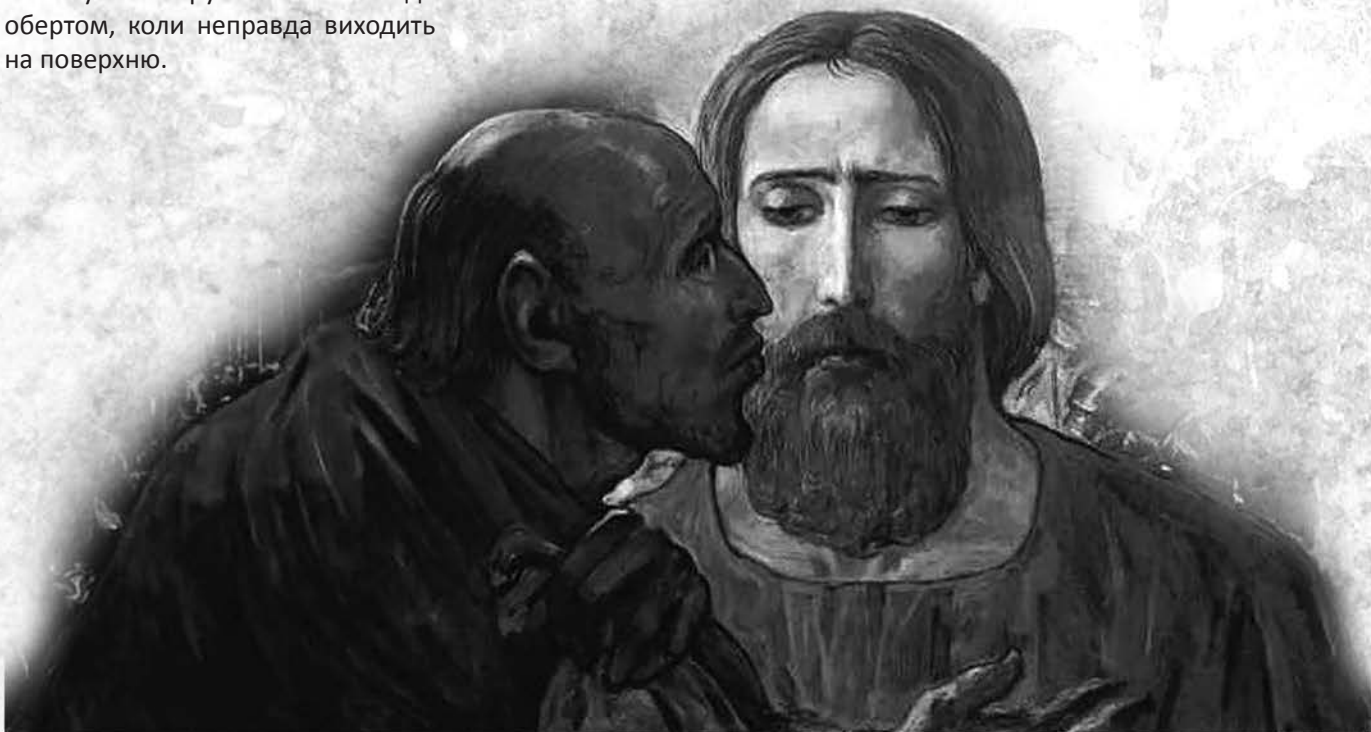
Одного разу жінка, яка притримувалася «суворої лінії святості», проповідуючої пастором церкви, побачивши на одній із моїх фотографій те, що вважала неприпустимим, одразу ж спробувала з'ясувати, чи можна відсторонити мене від виконання церковних обов'язків. І хоча цей випадок мав хороше завершення, після цього я зауважив, що ретельно продумую, що розміщати в соцмережах, щоб те, що для мене повністю допустиме, не стало приводом звинувачувати мене.

Коли загроза несхвалення може змусити нас змінювати чи приховувати поведінку, то це не впливає на наші погляди, а просто заганяє їх у підпілля. Тобто досить категорична реакція цієї жінки на моє фото не змінила моєї думки про те, що було на фото. Ситуація просто змусила мене замислитися, наскільки я можу бути прямолінійним щодо того, хто я насправді й наскільки можу довіряти общині.

Це типовий результат нападу на

служителя (чи просто християнина) тих, хто уважно стежить за поведінкою інших. Я знаю багатьох людей, вихованих у церквах, де ставиться наголос на святості: вони возили дітей за три міста, щоб подивитися фільм у кінотеатрі, і щоб при цьому ніхто з церкви не дізнався про це. Таким чином люди утверджуються в думці: якщо на вас за щось зляться — просто приховайте це. Така ситуація серйозно ослабила здатність дітей бути чесними в церкві та сім'ї.

Хоча така стримана поведінка виникає тому, що ми хочемо уникнути метушні з галасливими християнами, які спішать усіх і все засудити, зрештою все зводиться до зловживань. Коли ми вчимося уникати проблем, чітко розділяючи їх за сферами (це життя в церкві, а це повсякденне), то повністю звикаємо до подвійних стандартів. Те, що починається як просте приховування факту (нам подобається час від часу випити вина чи слухати світську музику), може поступово перейти в приховування більш руйнівної поведінки, як-от позашлюбних стосунків чи серйозних залежностей.

ДУКАВСТВО

Видозміна поведінки продукує лицемірство

Існує загальноприйнята реакція на питання християнської двоїстості. Я відвідав багато зібрань для молоді та чоловіків, де основною була тема: «Світ спостерігає за вами, тому заради доброго християнського свідчення перестаньте робити дурниці або щось гірше». Проблема ж полягає в тому, що подібне цілеспрямоване позування насправді більше шкодить віруючим, ніж допомагає.

Це непорозуміння бере початок в перетворенні християнського благовістя в якийсь емоційний посыл, за яким виголошується стандартна фраза «повторіть цю молитву за мною». І без зволікань люди, які навіть особливо не замислювалися про християнство або не підраховували ціну питання, опиняються «на гачку». Тільки після здійснення «покупки» їм дається «рахунок», у якому вказується, що їхня нова подарована віра буде їм чогось вартувати. Не дивно, що їм простіше дотримуватися стандартних релігійних поглядів і своїх особистих уподобань.

Ви зауважували, скільки людей у першому столітті хотіли йти за Ісусом, але пішли від Нього зовсім розчарованими (див. Мр.10:17-27; Лк.9:57-62)? Мені здається, що нам необхідно презентувати християнство так, щоб спонукати людей задуматися над його вимогами й жертвами. Ми настільки зосереджені на «спасінні» людей, що прикрашаємо Євангелію «подарунковим набором ножів» — аби вони відразу «купилися». Ісус же заохочував нас виховувати учнів, а не просто «спасати» людей (див. Мт.28:16-20).

Ні контроль, ні видозміна не допоможуть

Я прийшов до висновку, що цілком нормально мати переконання або вірування, які відрізняються від переконань інших людей у моєму оточенні. У минулому я намагався згладжувати або ховати ці відмінності, щоб ошчасливити інших. Але це було жакливо для всіх, тому що:

— я не був відкритим і повністю чесним;

— мене неможливо було викрити в тих сферах, де я помилявся;

— я не давав можливості критично налаштованим людям бути добрими ближніми;

— я заохочував нечесність.

Мені більше не доводиться переживати з приводу того, чи згодні зі мною оточуючі. Я не ховаю своїх політичних поглядів або того, чим захоплююся, і це бере початок від бажання жити всеосяжним цілісним внутрішнім життям. Я відкритий до діалогу з тими, хто не схвалює моїх уподобань, але не відчуваю гострої потреби примушувати їх схилитися до моєї думки. У той же час я визнаю свою потребу в корекції.

Я виявив, що церква наповнена людьми, які приховують почуття або погляди, оскільки вважають, що в іншому випадку вони будуть покинутими. Іноді прозорість у вашому житті дозволяє тим, хто вас оточує, зважитися на те саме.

Я б дуже хотів, щоб видозміна поведінки продукувала бажані результати, але це не так. Я поділяю бажання акцентувати увагу на змінах. Зрештою, це поняття, яке можна виміряти й прорахувати. З іншого ж боку, справжня духовність — це свого роду «плутанина», коли складно зрозуміти достеменно, наскільки люди просуваються вперед. Не дивно, що ми, будучи прагматиками, більш схильні до християнства зі списком конкретних завдань. Нам хочеться, щоб прогрес можна було легко підрахувати й відтворити.

Але якщо ми акцентуємо на зовнішньому боці питання, то відтворюємо лицемірів — яскравий образ «благочестя». Добратися ж до справжнього кореня чийогось духовного захворювання можна тільки тоді, якщо ми будемо чекати, підбадьорювати й споряджати людей для слідування за Христом, а не надіятися на добру поведінку, схвалення або правильне богослов'я.

Ми не можемо поглянути на життя людини — і з першого погляду з легкістю визначити, хто по-

водиться, а хто не поводить як справжній християнин. Іноді від найближчих до Бога людей цього найменше очікуєш.

А як тільки ми думаємо, що істинність Євангелії ґрунтується на тому, наскільки добре ми справляємося з християнством, то абсолютно втрачаємо всю її суть.

Що ж із цим робити?

Ваше справжнє свідчення — це слідування за Ісусом Христом. Усе решта — зовнішній антураж.

Іноді складно бути чесним із самим собою, але це важливо. Якщо ви виявите, що вносите зміни в своє життя, то вам необхідно запитати себе: чи втілюєте ви ці зміни заради схвалення інших чи заради підвищення духовного пізнання. Якщо ви робите це для того, щоб

Іноді складно бути чесним із самим собою, але це важливо. Якщо ви виявите, що вносите зміни в своє життя, то вам необхідно запитати себе: чи втілюєте ви ці зміни заради схвалення інших чи заради підвищення духовного пізнання. Якщо ви робите це для того, щоб справити враження на інших, то не обтяжуйтеся.

справити враження на інших, то не обтяжуйтеся.

Єдиний спосіб побороти лицемірство — бути готовим визнати, що кожен із нас є духовним новачком. Християнство не робить нас кращими, розумнішими, правішими або щасливішим за інших. Воно єднає нас із Богом і дозволяє Йому почати брудну, таємну й часто грубу роботу з виправлення нашого звивистого життя.

Ми даремно витрачаємо час, коли намагаємося постати більш благочестивими в очах інших людей або у власних. Важливі тільки зусилля, спрямовані на слідування за Христом.

Джейсон Д. БРЕДЛІ

Євангелізація з присмаком лукавства

За кого агітуєте?

У слові «євангелізація» мені завжди відчувався присмак якогось негативного значення. Суто фонетично воно перекликається в свідомості з «декомунізацією», «агітацією», «дезінформацією» — словами, які передбачають певний тиск на адресата для реалізації закладеного змісту... Не те, що я чіпляюся до слів, але іноді й справді навіть один акцент, якщо його глибоко усвідомити, може суттєво змінити ракурс і підхід.

До речі. У 2008 році я їздив в Чувашію (РФ) допомагати місіонерам в служінні. І під час роздачі Євангелій в якомусь населеному пункті, нам довелося кілька разів почути напівскептичне-напівсерйозне питання: «За кого агітуєте?!» Напевно, люди просто звикли, що брошури зазвичай роздають під час передвиборних кампаній... Мій напарник — чоловік, не позбавлений почуття гумору, — відповідав на подібні репліки так:

«Агітуємо — за вічне життя, за свободу від гріха, за Ісуса Христа!»

Можна погодитися, що євангелізація — це, по суті, агітація за Христа. Сукупність методів переконання людей у тому, що саме наш «кандидат» найкращий. Але серед елементів політичної агітації нерідко використовуються і не зовсім чесні — пропаганда, маніпуляція, поливання брудом опонентів. Напевно, саме цей компонент значення завжди викликав у мене напруження. Тим більше, що сьогодні, євангелізаційна діяльність багатьох церков справді досить близька до нав'язливої пропаганди. Коли проповідник, таке враження, готовий використати що завгодно — від сльозливих історій і псевдонаукових фактів до критики конфесій-конкурентів, обіцянок безхмарного життя і залякування пекельними муками — аби тільки вразити і переконати слухачів.

Напевно, саме тому мені більше подобається вживати слово «благовістя». Цього не можна забувати — ми просто ділимося Доброю Новиною про Спасителя! А кожній людині дане право без жодного тиску вирішити — вірити чи ні, приймати чи ні. Ми не пропагуємо — ми займаємося просвітництвом. Ми не лякаємо грішників пеклом, а пояснюємо дію духовних законів! Благовістя — це не аналіз інших віровчень, для цього є апологетика. Тим більше — ми самі не ідеальні і кличемо людей не до себе, а до Христа!

При пожежі дзвонить 101

Хтось скаже, що блага ціль виправдовує іноді непрозорі методи, але рідко хто потім підраховує руйнівні наслідки останніх. Припустимо, горить будинок, і ви намагаєтеся вивести звідти людину N. Вона ж — не розуміючи небезпеки, замикається в квартирі й не зважає на ваші вмовляння. Ви — чужий, тож це природна реакція. В очах N ви більше схожі на брехуна, божевільного або злодія, ніж на рятівника. Тим більше у неї вдома є вогнегасник, і вона почувається в безпеці. Що ж будете робити? Звичайно, ламати двері! Якщо рахунок іде на хвилини, немає коли думати про етикет... У багатоповерхівці, де жив мій друг, трапилася пожежа. Вночі він почув стук у двері — це був пожежник, який просив терміново залишити приміщення. Думаю, якби останньому не вдалося розбудити мого друга, він ламав би двері, адже це питання життя і смерті.

Приклад про пожежу в будинку нерідко наводять євангелісти, виправдовуючи певні радикальні методи, і загалом він мені здається логічним. Та якщо говорити про деталі, є суттєва різниця між згаданою причею і життям. Справа в тому, що в реальності ця ситуація, так би мовити, розтягнута на роки і десятиліття. До того ж саму «пожежу» неможливо побачити аж до моменту невідвортної загибелі. В такому випадку, ламаючи двері, ми повністю втрачаємо довіру об'єкта порятунку. Більше того, можливо, саме з нашої вини налякана N залишиться у квартирі, поки не буде надто пізно...

Агресивні методи євангелізації іноді приносять плоди, але ніхто не знає, скількох людей при цьому вони відштовхують, відлякують від церкви.

Добре, а якщо — у двері постукає близька людина, друг, якому N довіряє? То може з цього і потрібно починати — зі стосунків? Благовістя — це справа з людськими душами — тонкою матерією, яка не терпить поспіху і недбалства. А сьогодні — це навіть більше душпастирство, ніж красномовне донесення інформації. Напевно, варто погодитися з відомою тезою, про те, що люди втомилися від гарних правильних фраз і прагнуть побачити Євангеліє в дії.

Звичайно, надто гарячі проповідники можуть заперечити, що життя кожної людини може обірватися в будь-яку хвилину, і часу на довгі розмови немає. Та не варто старатися перевершити Бога в доброті — Він найперший, хто зацікавлений у спасінні кожного, а ми — тільки інструменти в Його руках. Це Він спасає людей з допомогою євангеліста, а не навпаки. Натхнений прикладами миттєвих навернень людей до Бога, проповідник часто чекає покаяння тут і зараз. Але це — винятки. Здебільшого народження згори — це довгий процес праці Божого Слова над серцем людини.

Тільки сьогодні і тільки для вас!

Реклама — це те, від чого сьогодні важко заховатися. Радіо, телебачення, інтернет — дратують користувачів набридливими роликами і заставками. І навіть якщо ви втечете з мережі на чисте повітря, то все одно, ледве вийшовши з дому, впретесь у біл-борди, вітрини і вивіски. Чи не кожен квадратний метр простору нам щось обіцяє, а деякі магазини навіть почали використовувати закличні гучномовці для аудіоатаки покупців. Обов'язковий навик цивілізованої людини — вміння, йдучи містом, прослизнути між представниками телефонних компаній із акційними тарифами, продавцями вікон і дверей зі зразками своєї продукції у розрізі, агентами парфумерних бутіків з пробниками і політичними агітаторами з буклетиками. А тепер уявіть, що поряд з усім

цим стоїть ще й проповідник, пропонуючи Євангеліє. Я категорично згідний з думкою пастора-місіонера Андрія Баранова, який зауважує: сучасні люди просто втомилися від того, що всі намагаються їм щось втюхати, кудись затагнути, і в сфері власної душі вони вже точно не потерплять жодного тиску. Тим більше, коли євангелісти один в один повторюють не зовсім чесні маркетингові ходи.

В епоху, коли у кожного покупця в кишені — фото-відеокамера, все частіше стали з'являтися докази оманливої рекламної кампанії багатьох торгових закладів. Наприклад, у день знижок, т. зв. «чорну п'ятницю», на ціннику написано: «Акція! -30%» — щоб привабити людей. А сума — та ж сама, що стояла і вчора, і позавчора. «Тільки сьогодні і тільки для вас! Не пропустіть!» — вам це нічого не нагадує? «Завтра — не ваш день! Саме сьогодні — Бог дає шанс! Не запізнитесь!»...

Подібний підхід перейняли й деякі недобросовісні журналісти, особливо — представники чисто комерційних ресурсів. Коли заголовки новини навмисно робиться сенсаційно-провокаційним, щоб захопити увагу читача, а на ділі виявляється, що розмова — ні про що, або й взагалі — фейк (вигадка, підробка). Про неймовірну кількість християнських фейків — як у проповідях євангелістів, так і в інтернет-мережі — можна написати окрему статтю. «Археологи, віднайшли армію фараона, затоплену в Червоному морі», «Опубліковані цитати Юрія Гагаріна про віру в Бога», «Британські вчені довели вплив молитви на воду»... Найпарадоксальніше — люди думають, що цим проповідують Євангелію, а на ділі — дискредитують християнство. Я ще можу якось зрозуміти, коли це роблять з власної наївності, але нерідко трапляються і складніші випадки. Один місіонер поширює у соцмережі псевдовислів якоїсь видатної світської особи про Бога. Пишу йому, мовляв, чи можна дізнатися джерело інформації — книгу, видання? І що б ви подумали — автор посту без жодних пояснень просто-напросто видаляє мій коментар. Виходить, він знає, що це

неправда — і все одно поширює? Це так Євангеліє проповідується? Як журналіст я добре розумію наслідки неправди — так християни починають сприймати в кращому випадку за довірливих простаків, в гіршому — за цинічних брехунів. Сьогодні існують навіть спеціальні сайти, які навмисно вигадують різні «надприродні» новини, а потім висміюють християн, які на це купляються.

Що відчуватиме людина, яка, прочитавши оголошення про християнський захід, піде на концерт, а потрапить на молитовне зібрання? Тільки одне — що її у черговий раз обманули! Так само, як обманювали до цього політики, продавці та інші аферисти. Тільки на цей раз — християни. Ні з людської, ні тим більше з Божої позиції, ми просто не маємо права так поводитися при проповіді Євангелії. Мені навіть трохи дивно писати настільки очевидні речі, але, на жаль, не для всіх вони є очевидними...

Манна каша — з грудочками

Я багато роздумував, в чому причина цього парадоксального явища — що християни в Божій справі часом використовують не зовсім Божі методи. Прямо кажучи — лукавлять із людьми. І дійшов до двох висновків, якими хочу поділитися.

Першою причиною, мабуть, можна вважати класичну релігійну міжконфесійну зверхність — ми вважаємо себе кращими, святішими, більш просвітленими, тому ставимося до об'єктів євангелізації, як до дітей, яких часом можна налякати бабам або підманути дідом морозом для досягнення своєї «батьківської» цілі. Ми подібні до мами, яка намагається нагодувати вередливу дитину манною кашею, і вигадує щораз нові історії, ігри і способи запхати хоча б ложку каші до рота малюку, який її не любить і не хоче! Але неможливо змусити полюбити Бога, Біблію, Церкву — цей голод має з'явитися в самої людини. І цю спрагу точно не викликати з допомогою обману.

Зрештою ця зверхність часто виливається у відособленість, відокремленість від «грішників», ставлення до них суто як до об'єктів

євангелізаційної діяльності, що практично виключає можливість дружби. А найгірше — приносить у стосунки вдаваність і натягнутість.

Врізався в пам'ять момент із книги Віктора Драгунського «Денискові оповідання», якою я зачитувався в дитинстві. Головний герой — хлопчик, який дуже не любить манної каші «бо в ній — грудочки». Але за з'їдену страву йому обіцяють винагороду, і малий починає шукати вихід із ситуації. Що він тільки не робив, щоб хоч якось змінити смак каші і змусити себе її проковтнути — і солодив, і солив, і доливав води, врешті додав хрін — аж поки вона не стала взагалі непридатною до споживання. Мені нагадує це методи деяких сучасних євангелістів — чим тільки вони не приправляють Євангеліє, так, що в ньому залишається катастрофічно мало самого Євангелія — Доброї Новини про Божу любов! Блага Вістка — сама по собі прекрасна, хоча спочатку може здатися людині прісною, «з грудочками»... Та тільки чисте благовістя може зрештою бути прийнятим і принести справжню користь.

Наживка для риби

Друга причина євангелізаційної нещирості, на мою думку — неправильне трактування принципу Ісуса Христа «зроблю вас ловцями людей». Так, Божий Син провів певну аналогію між ловлею риби і досягненням душ Євангелієм, але це тільки аналогія. Чи обманював людей Ісус? Чи обіцяв їм щось тільки для того, щоб стали його послідовниками? Ні, навпаки — показував християнський шлях без прикрас. Ісус казав правду — що буде важко, але й буде нагорода, що не Він вирішує, хто сиде праворуч і ліворуч, що потрібно взяти хрест, щоб іти за Ним... Божий Син не намагався втримати біля себе людей обіцянками кращого життя, не намагався заспокоїти тих, які не могли вмістити Його слів: «Чи не хочете й ви відійти?» Метод Ісуса Христа заснований на повній відвертості з кожною людиною.

Що ж до аналогії, то її корисно використовувати, але розуміючи, що все ж таки ми маємо справу не з рибою для обіду, а з живими спра-

глими душами. І «наживкою» для спрагнених душ є любов, доброта і повага — тоді все стає на свої місця. Це не приниження — це пропозиція кращого!

Ще один принцип, який сьогодні не завжди правильно використовується, ввів апостол язичників — Павло. «Для всіх я був усе, щоб спасти бодай деяких» — каже він. Та якщо уважно прочитати дев'ятий розділ Першого послання до коринтян, стане зрозуміло, що служитель закликає не лукавити, вдавати когось, ким ти не є, — а вмістити усіх і стати для всіх доступним.

Я говорю прописні істини, які просто часом губляться за релігійними традиціями, але ми перш за все повинні навчитися ставитися з повагою до тих людей, яким служимо. Здається: а як може бути інакше, але виходить, що може! Іноді ми, навіть самі не розуміючи, зневажаємо людську гідність своїми підходами, а потім дивуємося, чому до нас ставляться з осторогою? Не потрібно робити наживкою Ніка Вуйчича, пишучи дрібним шрифтом «День подяки». Якщо пишемо «концерт», то запрошуймо в кінці на богослужіння, а не закликаймо до покаяння. Якщо плануються проповіді, то потрібно так і писати: «У програмі проповідь Божого Слова». Людина має знати куди вона йде, і що там буде. Та краще хай не прийде після чесного оголошення, ніж, прийшовши, розчарується і вважатиме, що її обманули.

Партизани живими не здаються

Хочу навести два приклади зі свого досвіду благовістя — як змінилося моє власне мислення і підходи.

Коли я прийшов до євангельської церкви, мене як студента залучили до служіння студентської спілки, і відразу поставили відповідальним за проведення зустрічей в навчальних закладах — від профілактики шкідливих звичок до тематичних біблійних заходів. Поки впливався в роботу, розбирався, що до чого, ніби все йшло нормально. Та згодом — мене стало постійно супроводжувати певне напруження від того стилю і методів, якими тоді

користувалися. Навіть важко було пояснити, що саме не так — просто якийсь дискомфорт на підсвідомому рівні. Вже зараз я розумію, що проблема була саме у відсутності відвертості з людьми, у підході, який би я назвав партизанським евангелізмом. Тобто, ми називаємо себе міжконфесійною спілкою, але до нас входять лише протестанти, ми проводимо профілактику шкідливих звичок, але намагаємося хоч щось втиснути «про Бога», ніби, починаємо дружити зі студентами, але справжня ціль — не дружба, а «привести до церкви». Все це викликало не тільки протиріччя в самому собі, а й непорозуміння зовні і певні неприємні ситуації. Врешті я як керівник повністю відійшов від подібних методів — якщо проводиться профілактика, то це саме профілактика, якщо біблійна тема — то не завуальована, якщо дружба — то щира, незалежно від конфесій.

З часом я дещо відійшов від студентського служіння, але відвідування навчальних закладів продовжилося у складі Волинського осередку Спільноти християнських письменників України. І ось тут я став себе відчувати по-справжньому комфортно. Тому що спілка — міжконфесійна не тільки на словах, вона відверто висловлює свої цілі — впливати на суспільство з допомогою християнської писемної творчості. І ще один дуже важливий момент — я усвідомив, що, крім щирості, ключове значення має — професійно робити свою справу. Тоді тебе починають поважати. І вже не напрошуєшся, щоб дозволили провести певний захід, а тебе самого запрошують — як професіонала, щоб провести тренінг або творчу зустріч.

На завершення хочу сказати, що зовсім не хотів у своїй статті принизити якийсь із підходів до благовістя, допускаю, що є різні ситуації, винятки з правил і т. д. Але в одному переконаний: при будь-якому підході найголовніше — мати в серці щирю любов і повагу до гідності кожної людини.

Дмитро ДОВБУШ

R.S.V.P.*

Урок духовного етикету

Під час обіду в будинку високопоставленого фарисея Ісус розповів притчу про чоловіка, який запланував великий бенкет і запросив багато гостей. Коли настав час початку вечері, запрошені гості надіслали вибачення з жалюгідними оправданнями, чому вони не можуть прийти. Це господаря розсердило. Тож він послав своїх слуг привести на бенкет убогих, сліпих, кривих, кажучи: «Жоден із тих, хто був запрошений, не скуштує моєї вечері» (Лк.14:16-23).

Ісус вказав на те, на що ми всі повинні звернути увагу. Він запросив нас на найбільшу вечерю, яка будь-коли була споряджена — життя у Вічності з Ним.

Дехто приймає запрошення з вигуком: «О, я не можу дочекатися початку вечері!» Але є багато тих, хто примітивно й безглуздо надто зайнятий земним життям, щоб прийняти Господнє запрошення.

Переконайтеся, що ви надіслали на Його R.S.V.P. своє «так». Це вечір, якої ви та ваші близькі не захочете пропустити.

* R.S.V.P. (фр. Répondez s'il vous plaît) — запит до запрошеної на урочистість людини, чи прийде вона. Буквально означає: «Будь ласка, дайте відповідь».

Майкл Белк «Подорожі з Месією»

Ми думаємо, що видатні християнські діячі жили ідеально, мали зразкові шлюби. Насправді ж вони такі само люди, як і ми. Тож погляньмо на них як на простих смертних, не применшуючи їхньої значимості й великої праці. Ми побачимо, що їхнє життя складалося з тієї ж буденності, як і наше. Вони боролися з такими ж спокусами й проблемами, як і ми. Проте вони боролися (хоч і не завжди успішно) й за те, щоб їхнє життя та їхні шлюби були до вподоби Богові.

Шлюб видатних. Підводне каміння на шляху служіння

Мартін і Каті Лютери

Для них обох перший рік спільного життя був сповнений випробувань. Мартін писав: «Поки я не одружився, ніхто не прибирав мого ліжка цілий рік. Від мого поту солома в матраці стала гнити. За день я так вимотувався, що падав на ліжку, ні про що не думаючи». І от цьому настав кінець. Каті навіть дала йому подушку. Якщо хтось прожив у самотності так довго, як Мартін, йому, звісно, дуже важко зважати на думку іншого. Але Каті рішуче втрутилася в процес прийняття рішень. Наприклад, коли він зібрався на весілля до друга, Каті, дізнавшись, де воно буде відбуватися, влаштувала справжній скандал. У тій місцевості орудували ватаги селян-повстанців. Вони прагнули крові Лютера за те, що він написав. Каті вважала, що їхати туди — безумство. І Лютер змірився. Не поїхав.

Але найбільшим випробуваннями для Мартіна стало вирішення фінансових питань. Він ніколи не

вмів розпоряджатися грошима. Одного разу навіть сказав: «Бог розділив людську долоню на пальці, щоб між ними могли провалюватися монети». Він говорив, що «неохоче брав те, у чому не було гострої необхідності, і міг віддати все, що завгодно, якщо йому це не було вкрай необхідним». Коли Каті взялася за

фінанси, видатки стали жорстко контролюватися. Як пише один із біографів, бережливість фрау Лютер дозволила їхній сім'ї «накопичити значні статки, у супереччю з безпринципністю й гостинністю чоловіка». Іноді вона просто ховала гроші, щоб Мартін не роздав їх. Чоловік любив запрошувати в дім студентів,

але Каті наполягла, щоб вони платили за харчування й житло, якщо мали намір залишитися надовго.

Йому довелося звикати працювати на людях. У монастирі він при звичаївся до самотності, але Каті це не дуже подобалося. Розповідають, що він якось зачинився на три дні у своєму кабінеті, поки Каті нарешті не виламала дверей. Мартін невинними очима подивився на дружину, яка стояла в осиротілому дверному отворі, і сказав: «Для чого ти це зробила? Я ж нічого поганого не робив».

Каті постійно бракувало спілкування з чоловіком, а йому не вистачало тиші в гамірному домі, у якому, окрім шістьох дітей Лютерів, жило близько десятка Мартінових осиротілих племінників та племінниць, а також безліч студентів та гостей. Лютер казав: «Усе моє життя — терпіння», хоча й визнавав, що ця риса не була його чеснотою. «Мені треба бути терпеливим з папою; мені треба бути терпеливим з єретиками; мені треба бути терпеливим зі своєю сім'єю, мені навіть треба бути терпеливим із Каті». Але Каті доводилося виявляти значно більше терпіння до свого геніального чоловіка. У нього був дуже нестійкий темперамент. Погане здоров'я часто наводило на нього меланхолію. Каті терпеливо лікувала його й напрочуд добре справлялася з величезним домашнім господарством.

Вона вирощувала різні овочі й фрукти, вирощувала й ловила рибу у своєму ставку. У господарстві було вісім свиней, п'ять корів, дев'ять телят. Крім того, кури, голуби, гуси й пес. І все це було на Каті. У листі до друга Мартін писав: «Каті шле тобі вітання. Вона засіває наші поля, па-се нашу худобу, торгує й т. ін. У перервах стала читати Біблію. Я пообіцяв дати їй п'ятдесят гульденів, якщо встигне дочитати до Пасхи. Вона старається, і вже добралася до кінця П'ятикнижжя».

Іноді під час неформальних бесід, які заводили за столом студенти чи викладачі, мова Мартіна ставала досить різкою й навіть грубою. Тоді Каті обривала його: «Ну-ну, припини. Це вже занадто». І таке відбувалося досить часто, вишуканістю мови Лютер не славився.

Оскільки і Мартін, і Каті обоє гострі на язик, сварки в їхньому домі були частим явищем. «Але подумайте, — казав Мартін, — скільки разів сварилися Адам і Єва за свої дев'ятсот років життя. Вона йому: «Ти з'їв яблуко». А він у відповідь: «Та ти ж сама мені його дала!»

Незважаючи на суперечки, шлюб Мартіна з Каті був щасливим. Проживши в шлюбі двадцять років, колишній монах ще більше став цінувати подружнє життя. «Мати в шлюбі мир і любов — це дар, який можна порівняти лише з осягненням Євангелії», — сказав одного разу Мартін. І ніхто не стане заперечувати, що Лютери мали цей дар.

Келвін і Гарріет Стоу

На відміну від Каті Лютер, героїню наступної оповіді важко назвати зразковою господинею. Ось що писав їй в одному з листів її чоловік: «Я за природою своєю дуже впорядкована людина. Усе, що лежить не на місці, мене страшно гнітить. А тобі це відчуття взагалі незнане... За природою своєю я людина, яка надає величезного значення дрібницям, а ти принципово недбала. Цим ти іноді завдаєш мені неймовірних страждань, навіть не підозрюючи про це. Ти здатна довести людину до істерики. Ти береш мої газети й замість того, щоб нормально скласти їх і повернути на місце, розкидаєш їх по підлозі або згрібаєш в одну розтріпану купу, яку навалюєш на мій робочий стіл, який після цього виглядає так, як розтопані кишки дохлої курки».

Мало хто у світі знає ім'я цього чоловіка, а звали його Келвін Стоу. Проте ім'я його дружини знане багатьма людьми. Вона — Гарріет Бічер-Стоу, відома письменниця, авторка «Хатини дядька Тома».

Щоб хоч трохи оправдатися, майстриня слова щиро писала своєму коханому з місця відпочинку, де зміцнювала своє слабке здоров'я: «Мій любий, я багато думала про ті випробування, які випали на твою долю. І я дуже шкодую тебе — ну що в тебе за дружина! Я, по-моєму,

була тобі завадою, а не підтримкою. Я щодня молю Бога, щоб Він підправив моє здоров'я, щоб я могла хоч щось зробити для тебе й для сім'ї. Якби я тільки була вдома, то, що-найменше б, витирала пил і мила б підлоги. І чистила б картоплю».

Однак дуже сумнівно, щоб Гетті Стоу, опинившись удома, витирала б пил, не говорячи вже про підлогу й картоплю. Відомо, що одного разу, коли чоловік кудись поїхав, вона написала йому: «Я почуваюся вдома, як у в'язниці. Мені все набридло».

А через рік, коли Келвін Стоу вирушив на конференцію пасторів, вона написала: «Мені противний запах скислого молока та скислої їжі. Таке враження, що все вдома скисло. Одяг не сохне, усе мокре й пропахло цвіллю. По-моєму, я вже ніколи не зможу нічого їсти». Усе це більше схоже на скарги тої Федори, від якої втік увесь посуд, ніж на слова жінки, яка в одній зі своїх статей закликала не сприймати важкої праці як чогось грубого.

Келвін Стоу також не був майстром на всі руки, він не вмів ні користуватися пилкою, ні забивати цвяхи. І Гарріет було дуже важко звикнути до цього, тому довелося дечому навчитися самій. Проте це її не розчаровувало. Вона була впевнена, що вийшла заміж за талановитого вченого, який робить блискучу

академічну кар'єру. Навіть їхньою весільною подорожжю була поїздка на конференцію, на якій чоловік виступав із доповіддю про систему освіти в Пруссії.

Келвін був знаючим у своїй галузі вченим, винятково ерудованою людиною, але його таким майже ніхто не знав. Правду кажучи, навіть більшість біографів Гетті писали про нього, як про «ненажерливого, сором'язливого й ледачого неврас-теніка, який ніколи нічого не міг зробити у важкій ситуації, та й взагалі не був здатний довести до кінця хоч що-небудь». Може, так воно й було насправді. Незграбний і неенергійний, він часто піддавався поганому настрою. Часто впадав у депресію. Нерідко в нього опускалися руки, і він, похмурий, замикався у своїй кімнаті й не виходив звідти годинами. Фінансове становище семінарії, у якій викладав Келвін, погіршувалося, тому Гаріет стала писати статті в різні видання, чим значно покращила їхній сімейні статки. Мати Келвіна, яка приїхала до них, щоб допомогти доглядати за дітьми, аж ніяк не сприяла зміцненню шлюбу. Вона постійно критикувала Гаріет, що неправильно витрачає гроші й постійно спізнюється, тому Келвін бачив усе, що робила його дружина, спотворено.

Проте Келвін і Гарріет всім силами намагалися підтримувати один одного у важкі хвилини життя. Він надихав її в миті, коли, здавалося, натхнення покидало жінку. Та в той час, коли жінки відігравали другорядну роль у сім'ї та суспільстві, йому було нелегко жити в тіні слави дружини, особливо після того, як світ побачив її геніальний твір «Хатина дядька Тома». Хоча сама вона стверджувала, що була лише інструментом, а книгу написав Сам Господь, нею захоплювалися й літератори, і політики по обидва боки Атлантики: від Діккенса до Твена й від королеви Вікторії до Лінкольна. Лінкольн навіть вважав, що це саме вона розпочала Громадянську війну. А Келвін? Іноді можна було бачити, як він понуро йшов за нею на лекціях і бенкетах.

Він супроводжував дружину й під час презентації її книги в Англії. Звідти він писав друзям: «Дружи-

на все це переносить чудово. Вона скромна, благочестива, ніжна й любляча, як завжди. Що ж до мене, то я до смерті стомився від такого життя».

Життя з Келвіном було значно більш буденним у порівнянні з оваціями, якими її зустрічали натовпи людей. Час від часу він скаржився на її недоліки, іноді обурювалася вона. Проте вони завжди намагалися відновити мир у стосунках. Зокрема, в одному з листів Гарріет пише: «Коли є таке прагнення до взаємної поваги й таких почуттів, як у нас, — бо ми ж так любимо один одного, — добре, що ми можемо змінювати один в одному те, що нам важко терпіти. Я можу допомогти тобі стати добрішим і стриманішим. А ти мені — більш відповідальною й акуратною».

Як і багато сучасних шлюбів, союз Келвіна і Гарріет Бічер-Стоу не був подарунком. Але кожен із них додавав іншому сили. І, ймовірно, ні йому, ні їй не вдалося б досягти того, що вони досягли, без взаємної підтримки.

Джордж і Мері Мюллери

Життя віри було для Джорджа настільки захопливим, що він забував навіть про те, що от-от стане батьком. Правда полягала в тому, що він просто не хотів про це думати. Вагітність Мері тривожила його. Ще до одруження він побоювався, що шлюб відверне його від служіння, а тепер він думав, що дитина стане йому на заваді у виконанні Божої волі. Дитяtko народилося мертвим, і одразу ж після пологів Мері серйозно захворіла. Джордж відчув, що в цьому винен він особисто, оскільки боявся стати батьком. Декілька днів не було жодної впевненості в тому, що Мері виживе. «Життя моєї дорогої дружини висіло на волоску. І я зрозумів, що це покарання, якого заслуговував».

Коли криза минула, Джордж став замислюватися про нове служіння. Прослуживши два роки священиком у маленькій церкві в містечку Тейнмаут і довівши кількість прихожан з п'ятнадцяти до п'ятдесяти, Джордж написав у своєму щоденнику: «Сьогодні я усвідомив, що моє місце — не в Тейнмауті й що по-

трібно поїхати звідси». І подружжя перевезло свої скромні пожитки в Бристоль, який став їхнім основним місцем проживання до кінця днів. У той час Мері знову була вагітна. І цього разу Джордж дуже хвилювався за неї. Не тільки тому, що перші пологи були важкими, але й тому, що в Бристолі почалася епідемія холери і, як писав один з очевидців, «похоронний дзвін дзвонив безперервно». Люди натовпами йшли в церкву. Навіть молитовні зібрання о шостій ранку були наповнені людьми, які молилися за припинення епідемії. Джордж відвідував хворих, удень і вночі приймав людей, які приходили до нього, безперервно перебуваючи в контакті з носіями інфекції. Звісно, це не могло не впливати на стосунки подружжя.

Коли в Мері почалися пологи, Джордж провів у молитві всю ніч. Він молився не тільки за Мері, але й за дитину, яка мала народитися. Наступного дня на світ з'явилася маленька Лідія Мюллер. Це єдина дитина Мюллерів, яка залишилася живою. Через вісімнадцять місяців у них народився хлопчик Ілля, який невдовзі помер від пневмонії, тоді як великий муж віри молився не про зцілення сина, а лише за те, щоб Бог дав сили дружині перенести це важке випробування.

У самого Джорджа також були серйозні проблеми зі здоров'ям — зі шлунком, а також страждав від нервових розладів. Іноді він надто переживав, що був надміру нетерплячим. Один з біографів назвав це «природною дратівливістю» й додав, що Джордж «не завжди приймав дурнів із радісною усмішкою на обличчі». У своєму щоденнику Джордж іноді торкається цієї теми: «Останні три дні я надто мало спілкувався з Богом, а тому був духовно слабким і часто переживав роздратування й гнів».

Другою важливою проблемою для Джорджа й Мері було визначитися — чи вирушати їм в іншу країну місіонерами, чи ні. Починаючи з часу свого навернення, Джордж завжди хотів стати місіонером. І Мері зовсім не була проти цього. Коли випала така можливість, маленькій Лідії було всього декілька місяців, і Мері ще одужувала після важ-

кої вагітності. Крім того, Бог дав їм великий успіх у служіння в Бристолі. Подружжя довго молилося, щоб Бог допоміг їм зробити правильний вибір і спрямував їх туди, куди хотів Сам.

І Бог відкрив їм, що вони більше потрібні в Бристолі, де за два роки повернули до Христа близько двохсот людей. Про давню мрію довелося забути назавжди. Джордж і Мері завжди глибоко співчували бідним. Щоранку вони роздавали хліб біднякам, яких набиралося біля їхнього дому від шістдесяти до вісімдесяти. Збиралися як дорослі, так і діти. Сусідам не дуже подобалося, що Мюллери приводять в общину таких людей, і через численні протести припинили цю їхню роботу. Совість не переставала мучити подружжя. Особливо хвилювала їх доля дітей. Тому приблизно через п'ять місяців вони відкрили перший притулок для сиріт.

Із часу свого одруження Мюллери вирішили жити лише вірою й ні в кого не просити грошей. Бог забезпечував їх усім необхідним, хоча іноді їхня віра дуже випробовувалася. Утримувати вірою цілий притулок було кроком, який перевершував рішення утримувати маленьку сім'ю.

Проте Джордж залишився вірним своєму рішення й ніколи не просив грошей, хоча й ніколи нічого не робив без сповіщення громадськості про свої дії. Розробивши ту чи іншу програму, він затверджував її з громадою, а потім у місцевій газеті розміщав відповідне повідомлення та розповсюджував інформаційні листівки.

За першим притулком, який відкрився у квітні, у жовтні того ж року було відкрито другий. Невдовзі третій, а потім — ще один. Зрештою, під опікою Мюллерів зібралось понад дві тисячі дітей.

Мері виконувала безліч обов'язків, вона закуповувала все потрібне, займалася кухнями та їдальнями, забезпечувала порядок у спальнях, палатах для хворих і школах при притулках. Також жінка чудово шила й відповідала за підбір тканин для пошиття одягу та постільної білизни. Немало обов'язків було й на Джорджеві. Він настіль-

ки перевтомлювався, що зривався емоційно й іноді йому було соромно, що погано справляється зі справами й, здавалося, безпідставно дратується. У своєму щоденнику він писав: «Сьогодні вранці я осоромив Господа дратівливістю щодо своєї дорогої дружини. І це заледве після того, як піднявся з колін після молитви, у якій славив Бога, що Він дав мені таку жінку!»

Перевтома недовзі дала про себе знати — і лікарі сказали, що лікування без відпочинку не має змісту. Джордж на п'ять місяців поїхав відпочивати. Певний час Мері супроводжувала чоловіка, але, оскільки вона знову була вагітна, подружжя вирішило, що їй краще повернутися додому. Здоров'я Джорджа покращилося, проте без Мері він, як писав у щоденнику, відчував внутрішні спокуси, які його гнітили: «Я відчуваю, що через мою самотність, через проблеми зі здоров'ям і те, що мій розум зараз нічим не зайнятий, сатана отримує наді мною гору». Господь відповів на його молитви — і недовзі Мері приїхала до нього. Це був момент, коли він повною мірою переосмислив роль дружини у своєму житті.

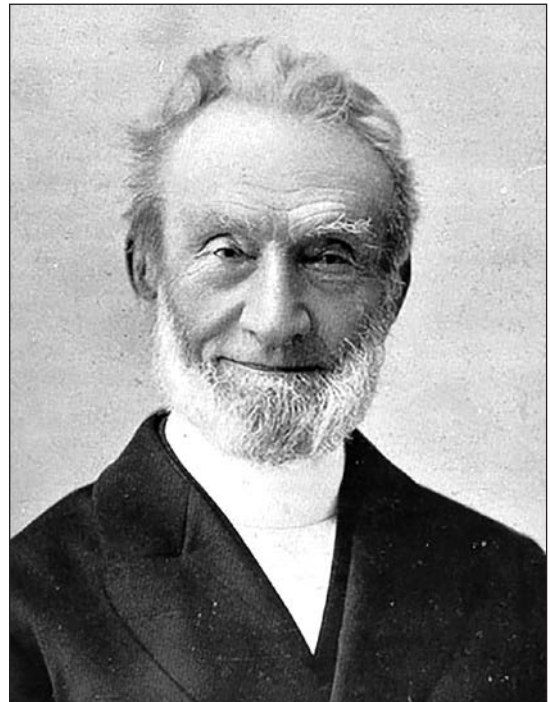
Спочатку свого подружнього життя Джордж не палав пристрасними почуттями до Мері. Він сприймав її як неминуче ярмо, яке треба нести все життя. Проте з часом їхній шлюб став чудовим союзом — їхня любов зростала разом зі збільшенням спільної праці й молитов. Джордж не раз говорив, що вони з Мері підходять один одному. Він писав: «Вона ніколи не відволікала мене від Божих шляхів, але завжди прагнула підбадьорити мене в Господі».

У чому ж секрет їхнього сімейного щастя? У Джорджа була відповідь і на це питання. Мері була істинно віруючою людиною, і вони «дуже підходили один одному», але «цього було б недостатньо для постійного сімейного щастя... якби не ще щось». Як йому було власти-

во, Джордж впорядкував свої думки щодо цього й виклав їх по пунктах:

«1. Ми обоє... мали одну мету в житті й лише одну — жити в Хрісті.

2. Ми мали благословення величезної праці... Божою благодаттю ми віддали себе цій праці, і це сприяло нашому щастю... Наші ранки ні-

коли не затьмарювалися невпевненістю щодо того, як нам провести день і що робити.

3. Хоча ми завжди були дуже зайняті, ми не дозволяли цій зайнятості заважати нам дбати про свої душі. Перш ніж взятися за справу, ми завжди молилися й читали Священне Писання.

4. І нарешті (і це найголовніше) — протягом багатьох років, напевно, двадцяти чи навіть тридцяти, окрім наших молитов кожного окремо й сімейних молитов, ми регулярно молилися удвох».

Очевидно, на початку подружнього життя Мюллери не молилися разом. І такі молитви стали тим фактором, який найбільшою мірою змінив їхню сім'ю. «На мою думку, — писав Джордж, — це секрет не тільки довгого сімейного щастя, але й взаємної любові, яка ставала дедалі більш живою й палкою, дедалі більш міцною, ніж у попередні роки нашого шлюбу».

**За матеріалами книги
«25 дивовижних шлюбів»**

«Золотий» вік Соломона

Міцний початок

До останніх Давидових днів його син Соломон перебуває в тіні. Він зовсім не проявляє своїх амбіцій. За нього переживають інші — мати Вірсавія, пророк Натан, священник Садок, воєначальник Беная. Вони нагадують царю його клятву передати трон Соломонові. Лише тоді Давид діє: за його наказом Соломона посадили на царського мула й у Гіхоні помазали на царя над Ізраїлем (1Цар.1:33-34, 38-39).

Соломон не шукає царства, царство знаходить його.

Але як тільки ріг елею виливається на його голову, Соломон відразу ж змінюється. З цієї миті ми бачимо іншого Соломона. Він діє швидко й рішуче, але разом із тим розважливо.

Перетворення непомітного персонажа в головного героя саме по собі дивне. Це показує, що Соломон був мудрий завжди — навіть до своєї знаменитої молитви-прохання про мудрість.

Він чекав потрібного часу й жодним чином не квапив подій, але все помічав і оцінював.

Він запам'ятав і виконав кожне слово свого батька. Він не поспішав із висновками, але й не зволікав із виконанням уже прийнятих рішень.

На початку свого царювання він милує Адонію, попереджаючи: «Якщо знайдеться в ньому зло, то помре» (див.1:52).

Він не хоче нічиєї смерті, але й не бажає залишити зло безкарним. Цього він навчився в батька — милосердю, терпінню, справедливості.

А після смерті Давида Соломон готовий розплатитися з тими, кого батько милував до певного часу — з підступним Йоавом і лихословом Шім'ї.

Соломон дає всім ще один шанс, але лише один, останній. Адонія плете інтриги й за це вмирає. Йоав бере участь у цих же інтригах — і покарання знаходить його навіть у скинії. Шім'ї порушує «підписку про невиїзд» — і покараний мечем.

Завдяки своїй рішучості Соломон зробив царство «дуже міцним» (див.2:12). Він швидко розплачується за рахунками батька й розгортає нову сторінку.

Мудрий вибір

Незважаючи на те, що царювання Соломона було «дуже міцним» і народ йому «дуже радів», незважаючи на вигідний династичний шлюб з фараоном і внутрішньополітичну стабільність, цар пам'ятав про батьків основний заповіт — «стерегти накази Господа, Бога свого, щоб ходити Його дорогами...» (1Цар.2:3).

Соломон і сам «полюбив Господа» (1Цар.3:3). Він не тільки беріг вірність батькові, ходячи «постановами Давида». Він хотів знати Бога, у Якого батько вірив, заповіт із Яким обіцяв царство Давидовим нащадкам навіки.

Цікаво, що основна зустріч Соломона з Богом відбулася вві сні. Але розмова була цілком предметна й пам'ятна. Бог готовий виконати прохання. Але хіба це не випробування? Хіба просити Бога про щось не означає висловити своє сокровене, назвати себе та Його правильними словами, поставити себе в певне становище перед Ним, зайняти потрібне місце? Соломон гідно проходить випробування.

Він не згадує про свої успіхи, а зізнається, що не знає, як керувати народом, і просить Божої допомоги в цьому.

Зазвичай царі думають, що управляти вміють, — бо ж не були б царями. Вони мріють про інше — про довге життя, перемоги й багатство. Богові було угоднo, що Соломон не просив про це, а просив розуму, визнаючи тим самим свою нерозумність без Бога, визнаючи Бога справжнім Царем.

Соломонів мудрий початок неодмінно принесе успіх. Соломон стане знаменитим на всі віки як могутній і багатий, непереможний і славний. Але насамперед — як мудрий.

Мудрість Соломона починалася зі звернення до Бога як до Царя. Буде мудрий кожен, хто називає себе рабом Бога, хто каже: «Ти поставив Свого раба», і «без Тебе не знаю як».

...Іноді лідери народжуються вві сні.

Як пісок морський

Царство Соломона було не тільки твердим і мудрим. Воно було мирним і щасливим. Син Вірсавії шанував батька, але пам'ятав про хіттеянина Урію. Якщо народження Соломона було пов'язано з війною й нещастям, несправедливістю й зрадою, то життя Соломона повинно було спокутувати це минуле — заради батька й матері, заради кращого майбутнього для всього народу, втомленого від палацових інтриг і нескінченних воєн.

«Був у нього мир зо всіх сторін його навколо. І безпечно сидів Юда та Ізраїль, кожен під своїм виноградником» (1Цар.4:24-25).

У стайнях відпочивали сорок тисяч коней для колісниць і ще дванадцять для кінноти. І все-таки царство розширювалося не війною. Секрет був у іншому: «Дав Соломону Бог мудрість та розуму, а широкість серця як пісок на березі моря. І збільшилася Соломонова мудрість над мудрість усіх синів сходу та над усю мудрість Єгипту» (4:29-30). Ось де сила.

Не маючи змоги передати достаток тих днів, хроніст вдається до образного вислову: «як пісок мор-

ський». І ці ж слова — про життя народу: «Юда та Ізраїль були численні, як пісок біля моря, їли, пили й веселилися» (4:20).

Один і той самий вираз. При повноті мудрості з'являється достаток і в скарбниці, усе процвітає. Перепадає і простому люду. У будь-якому разі людей не женуть на війну й не забирають у них останнє на потреби оборони.

Кордони розширюються, багатство росте, сусіди поважають, навіть здалеку подивитися й подружитися приходять. При цьому цар не забуває промовляти притчі й складати пісні. У цьому, судячи з усього, він також перевершив батька Давида — тільки пісень придумав «тисячу і п'ять».

Якщо всього так багато, «як морський пісок», то навіщо рахувати? Та в царя враховані кожен кінь, кожна вівця, кожна пісня, кожна людина.

Навіть коли до нього приходять блудниці сперечатися про дитинку, він терпляче розбирає справу, відновлюючи справедливість та повертаючи сина його матері. Справжньою матір'ю буде та, яка готова віддати свого сина іншій, аби зберегти його життя, аби йому було добре. Справжнім царем буде той, хто служить загальному благу. «Я» і «моє» мають бути на останньому місці. Його логіка дивує народ настільки, що «почув увесь Єрусалим про той суд, що цар розсудив, і стали боятися царя, бо бачили, що в ньому Божа мудрість» (3:28).

«Як пісок морський». Так може жити будь-який народ, що боїться Бога, шукає Його мудрості. На жаль, для Ізраїлю це благоденство тривало недовго. Воно було лише тінню того щастя, яке ми досі чекаємо в Божому Царстві. Згадуючи дні Соломона, ми думаємо не про минуле, але про майбутнє, ми кажемо Царству Божому: «Гряди!»

Храм Господу

Як тільки Соломон зміцнив царство, забезпечив мир і «відпочинок навколо» (так що «не стало противника й не стало більше перепон» (1Цар.5:4), «почав він будувати храм Господу» (6:1).

Давид задумав, а Соломон не за-

був батьківського бажання й виконав задумане. В обох випадках це було пов'язано з особливим почуттям вдячності Богу за даровані спокій і процвітання.

Давид подумав про храм саме тоді, коли «осів у своєму домі, а Господь дав йому відпочинок від усіх ворогів його навколо» (2Сам.7:1). Він вважав, що якщо цар живе «в кедровому домі», то несправедливо, що «Божий ковчег знаходиться під завісою». Бог не заперечував такого дару, хоча нагадав царю, що «не пробував у домі... але ходив у наметі та шатрі» й не просив собі «кедрового дому», але був з Давидом «в усьому» (2Сам.7: 6-7,9).

Цар дуже хотів мати поруч із домом своїм — дім Божий, постійну Божу присутність, символ Божої сили й особистого покровительства.

Але Бог був і буде «в усьому». Він узав Давида «від овець», зберігав його в небезпеках, зробив могутнім царем. Але також карав його й викривав. Бога не можна закрити в храмі, не можна зробити придворним і зручним.

Бог не відмовляється від наших храмів, приймає наші подарунки, але залишається вільним, суверенним і верховним. Він Цар над царями.

Храм без Бога — лише камені й дерево. Бог живе серед нас тоді, коли ми вірні Йому. Якщо ми не виконуємо Його заповідей та відступаємо від Бога, то ніякі стіни не зможуть утримати Його присутності. Ніхто, навіть цар Соломон, не міг і не зможе управляти Богом.

Храм без Бога — найбільш непотрібна будівля в місті, найбільш марна трата грошей, найстрашніший символ невір'я й невірності.

Але якщо ми віримо й вірні Богові, то Він живе прямо серед нас — і в храмі з каменів, і в наших простих будинках, і в наших розбитих серцях.

Дім Богу і свій дім

Соломон дуже старався догодити Богові. Він віддавав Богу найкраще — як це оцінювалося в стародавньому світі, як він сам розумів.

«І ввесь храм він покрити золотом аж до кінця всього храму, і всього

жертівника...» (1Цар.6:22). Храм — це вже не оселя. Тут рясніє золото. У скінії був жертівник із дерева, приналежності до нього — з міді. Тепер усе золоте. Та й дерево інше — не акацієве, а розкішний кедр. І замість Бецаліїла — Хірам із Тира.

Накази про скінію давав Сам Бог самому Мойсеєві. План храму придумав цар. Наймудріший, але лише цар.

Храм він будував старанно — сім років. «А свій дім Соломон будував тринадцять років» (1Цар.7:1). Розміри храму були значно більші, ніж розміри скінії, але розміри царського дому — ще більші.

Той, Хто створив увесь світ, задовольнявся простою скінією. Храм більший, але тісніший. Те, як ми облаштовуємо свій простір, багато говорить про нашу віру. Ось Твій дім, Боже. Ось — мій. Окремо — дочки фараонові. Кожному своє. Але хіба мій дім — не Його? Помістивши Бога в храм, ми забираємо в Нього все інше, ми царюємо поза храмом. Якими б не були чистими й гідними наші наміри, це не Божий задум, це не Божественний порядок.

Бог не житиме в золотій клітці або будь-якому іншому окремому місці. Він хоче жити разом із нами, Він хоче жити в нас.

Храм без храму

Релігія — не тільки про поклоніння Богові, але також про нескінченні спроби присвоїти Бога, використати у своїх людських потребах.

Релігійні місця виділяються для того, щоб визначити й обмежити зони священного.

Цар Соломон при всій своїй мудрості йшов за цією логікою.

Всевишній, вірний Своїм завіт з Давидом, показував свою присутність у хмарі. Хмара — не річ. Її не привласнити й не закрити в храмі. Але Соломон продовжував гнути свою лінію: храм — це житло Бога, місце для Його перебування навіки.

Священики не можуть стояти, явлення слави Господньої ламає порядок служби, але цар стоїть на своєму.

«І не могли священики стояти й служити через ту хмару, бо слава Господня наповнила храм Господ-

ній. Тоді Соломон проказав: «Промовив Господь, що Він пробуватиме в мряці. Будуючи, я збудував оцей храм на оселю Тобі, місце, Твого пробування навіки» (1Цар.8:11-13).

Соломон знав історію, пам'ятав про часи Мойсея, коли слава Божа наповняла скінію, але при цьому орієнтувався на моделі сусідів, поглядав на Єгипет і Тир. У Мойсей було інакше. Храм не стояв на місці. У Бога не було місця, у Бога був шлях, і Бог вів скінію й народ за Собою. «А хмара закрила скінію заповіту, і слава Господня наповнила скінію. І не міг Мойсей увійти до скінії заповіту, бо хмара спочивала над нею, а слава Господня наповнила скінію. А коли підіймалася хмара з-над скінії, тоді рушали сини Ізраїлеві в усі свої подорожі. А якщо хмара не підіймалася, то не рушали вони...» (2М.40:34-37).

Об'явлення Івана Богослова відкриває дивовижне майбутнє, у якому храму не буде. «А храму не бачив я в ньому, бо Господь, Бог Вседержитель — то йому храм і Агнець» (Об.21:22).

У цьому ж світі ми ще шукаємо ті рідкісні місця, де можна пережити славу Божу. Але слова Христа звучать все голосніше — як пророцтво і виклик: «...Надходить година, коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклонятися Отцеві не будете ви... Бог є Дух» (Ів.4:21,24).

Місце зустрічі

Соломон хоче відчувати Бога поруч, поблизу. Він хоче бути впевненим і спокійним. Тому храм Богу й царський палац будують поряд. При всій мудрості Соломона ми не бачимо в ньому того багатого внутрішнього життя, яким відзначався Давид. Соломон не співає пісень, він промовляє притчі. Він багато знає і розуміє, але не так багато відчуває.

Соломон не вміє молитися, як його батько, у пустелях і печерах. Йому потрібен храм — особливе місце, через яке можна підтримувати зв'язок з Богом.

Він розуміє, що справжнє місце Бога — «на небесах», але просить Його «бути на зв'язку», відвідувати храм, чути й бачити, хто молиться в ньому.

У день відкриття храму Соломон молиться вкрай відверто: «Бо чи ж справді Бог сидить на землі? Ось небо та небо небес не обіймають Тебе, — що ж тоді храм той, що я збудував? Та Ти зглянешся на молитву Свого раба ... щоб очі Твої були відкриті на цей храм уночі та вдень... І ти будеш прислухатися до благання Свого раба, та Свого народу, Ізраїля, що будуть молитися на цьому місці. А Ти почуєш на місці Свого пробування, на небесах, — і почуєш, і простиш» (1Цар.8:27-30).

Цар просить Бога зглянутися над нашою людською слабкістю. Нам потрібні особливі місця для зустрічі з Богом. Ми втратили здатність спілкуватися з Ним постійно, відчувати Його живу присутність кожному хвилину й на кожному місці.

Храм створює атмосферу для такої зустрічі, уводить нас у спілкування. Так було для Соломона та його багатьох наступних поколінь.

Із роками храм як місце зустрічі з Богом перетворювався на пам'ятник про минуле, про великих царів і їхні зустрічі з Богом.

Те ж саме відбулося і з християнською церквою. У кращому разі тут зустрічаються люди. Але зустрічі з Богом трапляються щораз рідше.

Де наше місце зустрічі? Чи можемо ми так шукати Бога, щоб зустрічати Його й у храмі, і в печері, і на роботі, і вдома, і на війні, і в благополуччі?

Безумна старість Соломона

У Соломона був мудрий початок. Але останні дні були наповнені божевіллям. Можливо, його голова працювала так само добре, як і раніше. Але ось серце, серце його повернулося до інших богів, богів численних чужоземних дружин і наложниць. «...На час Соломонової старости, жінки його прихилили його серце до інших богів, і серце його не було все з Господом» (1Цар.11:4).

Біда прийшла зсередини, відступництво дозріло в серці. І мудрість не спасла.

Той самий Соломон, який побудував храм Господу, «пішов за Астартю... за Мілкомо... збудував жертівника для Кемоша... та для Молоха...»

Цікаво, що хроніст порівнює Со-

ломона з Давидом і зазначає: «серце його не було все з Господом, Богом, як серце його батька Давида» (11:4), «не йшов певно за Господом, як його батько Давид» (11:6).

Чи не здається нам це порівняння дивним? Адже Давид грішив не менше, убивав наліво й направо, забирав чужих дружин. Але справа не в цьому. Його серце, як виявляється, було з Господом і йшло за Ним. Тому він співав псалми, а не писав притчі. Тому він каявся, а не вчив інших.

Відомий реформатський богослов Джеймс Смірт у своїй останній книзі «Ти — те, що ти любиш» («You are what you love»), заперечує думку Декарта, згідно з якою «Я» зводиться до ідеї, ніби людина — банк або банка ідей. Навпаки, «бути людиною означає бажати царства — якогось царства... Мої бажання визначають мене».

Це означає, що основні процеси розгортаються не в голові, а в серці.

Серце Соломона збочило. Він хотів і шукав царства, у якому буде ще більше золота й ще більше дружин. Він дозволив своїм бажанням відвести себе далеко від Бога, до неправдивих богів і храмів.

До чого схиляється наше серце? Як ми уявляємо бажане «царство»? Що ми любимо насправді?

Кінець «золотого століття»

Золотий вік Ізраїлю тривав недовго. Давид побудував царство, Соломон зміцнив і розширив. Але на вершині своєї могутності Соломон втратив майже все. Тисяча дружин і наложниць, море золота, сп'яніння славою погубили царя й царство.

Бог, Який дав йому мудрість, силу й славу, виносить свій вирок: «Тому, що було це з тобою, і не виконував ти Мого заповіту та постанов Моїх, що Я наказав був тобі, Я конче відберу царство твоє та й дам його твоєму рабові» (1Цар.11:11).

І раптом з'являються вороги — Гадад із Едома й Резон із Дамаска. Вони мстять за загибель своїх царств і за успіх Соломонового царства.

Але найстрашніше приходить зсередини. Єровоам, «раб Соломонів, підняв руку на царя». Бунтарів було багато завжди. Але цього разу

повстати проти царя закликає пророк Божий.

Пророк Ахія говорить не від себе: «Візьми собі десять кусків, бо так говорить Господь, Бог Ізраїлів: ось, Я віддираю царство з Соломонової руки, і дам тобі десять племен» (31). Бог дає шанс навіть заколотнику Єровоамові: «Якщо будеш ходити Моїми дорогами...побудує тобі міцний дім, як Я збудував був Давидові» (38). Раніше Він дав всі шанси Соломону, попереджав, нагадував. Тепер Він закликає «мужнього» раба.

Храм без Бога — лише камені й дерево. Бог живе серед нас тоді, коли ми вірні Йому. Якщо ми не виконуємо Його заповідей та відступаємо від Бога, то ніякі стіни не зможуть утримати Його присутності. Ніхто, навіть цар Соломон, не міг і не зможе управляти Богом. Храм без Бога — найбільш непотрібна будівля в місті, найбільш марна трата грошей, найстрашніший символ невір'я й невірності.

Колись мудрий Соломон у кінці життя робить нові й нові дурниці. Він не слухає Бога й намагається зберегти владу будь-якою ціною. Трон хитається, і йому здається: єдиний спосіб зміцнити його — насильство. Тому Соломон шукає, «щоб забити Єровоама» (40). Та Єровоам ховається в тому самому Єгипті, звідки родом Соломонова прекрасна дружина. Навіть союзники стали противниками. Царство руйнується на очах. І Соломона рятує від остаточного падіння лише смерть.

Бог вірний і вберігає Соломона від осоромлення. Він веде Свою лінію через Давида й Соломона, караючи й милуючи, наставляючи й викриваючи їхніх нащадків. Ми — частина цієї довгої історії. І ми чекаємо того Царства, якому не буде кінця.

Михайло ЧЕРЕНКОВ

Анатолій Козачок: «Гідність кожної людини має цінуватися!»

**Статистичні дані
по Київському міському об'єднанню УЦХВЕ
станом на 01.01.2017р.**

Церкви — 10
Члени церков — 2704 (1615 — жінок, 1089 чоловіків),
з них 720 — молодь
Пресвітери — 24 (20 р/п, 4 не р/п)
Диякони — 71 (55 р/п, 16 не р/п)
Молодіжні лідери — 13
Хори — 7
Музичні гурти — 15
Недільні школи — 11 (9 при церквах, 2 поза церквами)
Вчителі НШ — 124
Учні НШ — 733
Дитячі табори — 13

Учні ЗОШ при церкві — 11
Вихованці дитсадка при церкві — 45
Студенти — 144 (32 у біблійному коледжі, 70 у місіонерській школі, 42 на капеланському факультеті)
Місіонери — 19
Служіння в тюрмах — 39 (24 на постійній основі, 15 підтримується)
Центри реабілітації — 21
Капелани — 50
Служіння в медичних закладах — 9
Доми молитви — 7 (5 діючих, 2 будуються)
Місії — 3
Благодійні фонди — 2
Благодійні магазини — 1
Періодичні видання — 3 (2 газети, 1 журнал)
Сайти — 9

Про Київське міське об'єднання УЦХВЕ

— Розкажіть, будь ласка, в чому специфіка міського об'єднання церков порівняно з обласними?

— Перше, чим воно відрізняється — це локальність. Тобто, церкви дуже близько одна від одної, внаслідок чого ми часто бачимося. Ну і — мегаполіс — тут люди мають де-що інший спосіб мислення, сприйняття інформації, рівень життя. Це впливає на церковний устрій, богослужбову практику, активність людей в церкві.

— Як темп життя столиці впливає на церкву?

— Дуже впливає. Я виходець із Західної України. Коли, наприклад, наближається Різдво, там усі у великому очікуванні, там масові богослужіння... Київ на Різдво — напівпорожнє місто. І досить часто на свята 30-40% церкви просто роз'їжджається. Тут немає нічого, що заслуговує на осуд, просто такий стиль життя.

— Я помітив на сайті церкви «Філадельфія», що у вас розгалужена система домашніх груп. Це теж вплив мегаполісу?

— Без цього в мегаполісі дуже важко. Люди можуть навіть жити на одному майданчику і не знати одне одного. Життя в Києві досить відособлене. Колись я жив в селі, а в селі діє принцип: будинок будемо разом і кабана їмо разом. Тут такого немає. Тому для душпастирської роботи ми просто зобов'язані

формувати домашні групи. Це дає можливість доторкатися до кожного, швидше реагувати на потреби і проблеми. Коли в церкві понад 300 чоловік — інакше неможливо. Крім того, переважна більшість церков у Києві — нові общини, новонавернені люди. Тому близьке спілкування і душпастирство особливо важливе.

— В одному інтерв'ю ви казали, що люди в Києві більш вимогливі до якості богослужінь, адже у них мало часу, і вони не будуть його втрачати, слухаючи непідготовлені проповіді.

— Кияни мені подобаються тим, що це, на мій погляд, досить прості, нелукаві люди. Вони хочуть відчувати оцей поступальний ритм столиці в тому числі в церковному житті. Тому, якщо проповідник погано готується — навколо сотні інших церков, куди люди спокійно можуть піти. Справді, вимога якісного служіння — один із важливих факторів релігійного життя в Києві.

— Напевно, така конкуренція мотивує використовувати якісь нові методи, форми?

— Останнім часом я часто, проповідуючи, використовую PowerPoint. Помітив, що так люди навіть більше записують, тому що їм легше стежити за ходом думок. Але я вважаю, що незалежно від форми — надважливо, щоб було помазання Святого Духа, щоб проповідувалося саме те послання, яке актуальне для людей на даний момент. В цьому Київ не особливий.

— Трохи про євангелізаційну діяльність. Цікаво, як це відбувається у великому місті? Бачив т. зв. картонні євангелізації — це теж викликано потребою креативного підходу?

— Є дуже багато різних креативних методів, але за статистикою нашої церкви найефективнішим сьогодні все ще лишається особистий євангелізм. Ніщо інше так не працює, бо — мабуть, це теж особливість Києва — тут сконцентровано як позитивне так і негативне... Зокрема, ситуації з Сандеєм, з Мунтяном принесли багато недовіри. І тепер тільки на рівні дружби з людиною з'являється довіра до твоїх слів. Ще ми помітили, що все більше людей приходить до Бога через різні акції в інтернеті. Наприклад, зняли ролик-свідчення, поставили в мережі, люди підписуються. Порахували, що 8-9% людей саме таким чином приходять у церкву. Великі євангелізації не дуже сприяють притоку людей, але вони потрібні для того, щоб зробити церкву більш відомою в місті, щоб люди знали про неї, знали куди звернутися.

— Останній масштабний захід в Києві — «День подяки» — вплинув на відомість церкви? І головне питання — чи правда, що 400 000 людей покалися (сміюся)?

— Кажуть, є дві брехні — статистика і прогноз погоди (сміється). Не знаю, скільки людей покалося, ніхто не рахував, якщо чесно. Але руки піднімали справді масово. Загалом, після заходу декілька людей прийшли в церкву. Але я більше це розглядаю як велику декларацію, яка є надважливою. На моє переконання,

Біографічна довідка

Анатолій Миколайович Козачок народився 1972 в с. Воєгоща Камінь-Каширського району Волинської області. Коли йому було 6 років, батьки прийшли до євангельської церкви, тому виховувався в християнській сім'ї. Одружений з 1996 року, дружина Ольга родом з Луцька, мають четверо дітей. Після армії служив на місії в Карелії (1992-1993). Навчався у КБІ (1993-1996), ЄТС (2000-2003), Європейському університеті (2008-2012). З 1998 року — пастор церкви «Філадельфія» (м. Київ). З 2010 року — старший пресвітер Київського міського об'єднання УЦХВЕ та член Комітету УЦХВЕ. З 2014 року — голова ревізійної комісії УЦХВЕ. З 2015 — заступник старшого єпископа по Центральному регіону (Київ, Київська, Сумська, Черкаська, Чернігівська області) та член правління УЦХВЕ.

такі дії сприяють тому, що люди починають серйозніше ставитися до євангельського руху, менше сприймати нас як секту і звертати увагу на наші цінності. Крім того, це демонстрація позитивного впливу Євангелія — після того навіть комунальники дивувалися, що не знайшли пляшок з-під пива. А в перспективі можуть бути великі жнива. Для мене це був важливий захід.

— Це був міжконфесійний захід, і взагалі рік R500 пожвавив міжконфесійні стосунки. Ви бачите в цьому позитив?

— Я бачу в цьому позитив. Дехто боїться єкуменізму, але тут про це не йдеться. Тут мова про спілкування між євангельськими церквами. Хоча ми в Києві й до цього мали хороші стосунки, спільні проекти. Але захід такого масштабу провели вперше. Ми побачили, що організаційні можливості євангельських церков дуже потужні.

— Ця співпраця не закінчиться з кінцем R500? Чи заплановано якісь конкретні проекти на майбутнє?

— Наступного року планується знову провести спільний День подяки, а також сімейну ходу, Національний день молитви за Україну в Палаці спорту. А цього року — є задум 24 грудня вийти на одну з площ Києва і відзначити Різдвяний вечір. Усе-таки хочеться перейти на святкування Різдва перед Новим роком.

— Які види служіння найбільше розвинуті в КМО?

— Якщо виходити зі статистики, то, напевно, найбільше розвинутий соціальний напрям. Я б відзначив

служіння центрів реабілітації, тюремне служіння, допомога біженцям. Добре просувається дитяче служіння, зокрема, є дитячий садочок і загальноосвітня школа — поки що при одній церкві, але маса обшин теж до цього йдуть. Також гарно працюють дитячі клуби — з вивчення англійської мови, зі скрапбукінгу, з комп'ютерної грамотності. А найпопулярніший — з підготовки до школи. Батьки дуже зацікавлені в цьому, і все це створює позитивний імідж для церкви. Щодо місіонерського служіння — в середньому щороку відкривається по дві місіонерські точки.

— А взагалі яка динаміка росту обшин — спостерігається стабільний приріст?

— Якщо говорити в загальному про міське об'єднання, то приріст — десь 8% (приблизно 200 чоловік щороку). Якщо розглядати кожну церкву окремо — то не у всіх є приріст.

На мою думку, необхідно дві речі. По-перше, щоб кожен член церкви усвідомлював себе місіонером на своєму місці. І друге — проводити заходи, які б підвищили впізнаність церкви. Якось повз дім молитви «Філадельфії» проходило дві жінки, одна каже: «Це ж банк?», а друга: «Ні, по-моєму, це пологовий будинок!» (сміється). Вони ж живуть недалеко — і не знають! Коли я це почув, то зрозумів: щось потрібно робити. Ми започаткували Різдвяні свята для перших класів — і проводили протягом 10 років. Були роки, коли приходило до 3000 дітей. Ціль була — доторкнутися до кожної сім'ї. В результаті ситуація значно змінилася на краще.

— А що б ви назвали найвагомішим досягненням церков міського об'єднання?

— Найбільш радісна частина богослужіння для мене — коли бачу, як люди каються перед Богом. Це показник того, що є прогрес, рух вперед. Теж немаловажливо — братерська єдність, над чим ми багато працюємо.

— Київ є осередком духовної освіти. Яка ваша оцінка рівня освіти членів церков?

— Важко точно сказати, але думаю, що 20-25% мають диплом певного рівня, не враховуючи підготовки до хрещення, навчання служителів, які є в кожній церкві.

— Це немалий відсоток! На святкуванні 25-річчя церкви «Філадельфії», яке було цього року, зазначалося що у вас діє понад 40

різних служінь. Напевно це говорить про значну активність членів церкви?

— За нашими підрахунками, трохи менше половини церкви задіяні в якомусь служінні.

— Як вам вдається подолати проблему пасивності, мотивувати людей?

— Один проповідник казав: «Що проповідуєш, те й будеш мати!» (сміється). Крім мотивації власне Божим Словом, є ще один важливий момент — дозволити (!) людям служити. Необхідно створити в церкві правильну атмосферу, щоб вони не боялися спробувати себе в служінні. Коли робиш перші кроки, то багато помиляєшся. І якщо неправильна реакція служителів на ці помилки, це відбиває всяку охоту. А коли батьківське відношення, то люди навіть більш відкриті до корекції. Ми навчаємо, що гідність кожної людини має цінуватися! І всі мають якийсь талант. Якось прийшов в одну церкву і бачу: в фойє сестри-перукарі облаштували місце і запросили малозабезпечених, пенсіонерів на безкоштовну стрижку. Я вважаю, це — важливе служіння, людина має талант саме в цьому і використовує його.

Про служіння

— Ви — пастор, проповідник, голова міського об'єднання, голова ревізійної комісії... Яке служіння для вас є пріоритетним?

— Думаю, на що більше витрачаю час, те і в пріоритеті. А найбільше часу я витрачаю на церкву. Але тут треба пояснити. Коли церква зростає (а у нас зараз уже більше 500 членів) вона проходить різні періоди. На початку ти маєш бути з людьми скрізь і всюди, показувати приклад. Потім община духовно міцніє і настає момент, коли дуже важливо делегувати повноваження, інакше все швидко завалиться або просто зупиниться. Тому вже сьогодні я не стільки займаюся деталями, скільки виконую роль батька — мотивувати, допомогти порозумітися в разі потреби, допомогти реалізуватися, потішити, підкоректувати. До речі, це один із запобіжників розколу церкви. Може це дивно звучить?

— Для мене це дуже логічно звучить! Ще одне питання, яке стосується покликання. Іноді доводиться займатися чимось не тому, що це твоє, а тому що більше немає кому. У вас таке бувало?

— Думаю, в кожного таке буває, в мене, мабуть, і досі іноді трапляється. Навчаючись у біблійному інституті, я не планував бути пастором. Було два бажання — займатися євангелізацією і освітою. Ні одне, ні друге в повній мірі не збулося. Як сам із себе сміюся, я став церковним менеджером... Та завжди користувався таким принципом:

межування духовної та адміністративної частини в служінні, якщо коротко, що мається на увазі, і чому це так важливо?

— Багато людей сприймають служіння пастора так: він має все вміти. Але, досліджуючи Біблію, я зрозумів, що є першочергові речі — це вивчення Божого Слова, молитва і піклування про людей. Навіть апостоли відділяли себе від адміністративних обов'язків, щоб більше часу перебувати у Слові й молитві. Та й не всі пастори мають талант адміністратора. То невже в церкві не знайдеться людини, яка його має? Біль-

«Господи, якщо Ти відкриєш двері, я ввійду. Але якщо це не моє, просто не пусти мене туди!» І цей підхід у моєму житті працює, хоча нікого не заохочую його наслідувати, бо у кожного має бути власний досвід взаємин з Богом. Так я прийняв церкву і «застряг» ось уже на 20 років (сміється).

— Ви певний час провели на місії в Карелії. Як ця поїздка вплинула на вас?

— Так, я провів майже рік у Карелії в смт Лоухи. Після цієї поїздки став дуже сильно цінувати місіонерами, бо трохи вкусив їхнього хліба, зрозумів, як це непросто. Сьогодні ми церквою стараємося підтримувати різні місіонерські проекти.

— Запитання до вас як до спікера на теми церковного лідерства. Ви говорите про важливість роз-

ше того, скажу ще одну крамольну річ: чим вище ти піднімаєшся в служінні, тим більше в тебе має бути вільного часу — для праці над собою. Тому що вимоги до професійності з кожною сходинкою зростають. Звичайно, пастор все одно буде дотичний до адміністративних питань, але я дуже радий би служителям, наскільки можливо, ці речі розділяти.

— Які головні риси служителя, на вашу думку?

— Батьківське серце і щирість. Ще одна обов'язкова річ — мати бачення. Люди зможуть пробачити брак таланту в проповіді, але якщо пастор грубо відноситься до людей і не дивиться в майбутнє, це нічим не компенсуєш.

— Чи є у вас улюблений служитель з Біблії або з історії церкви?

— Ще коли навчався, над моїм ліжком висів вірш, який досі зі мною: «Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг». Цей приклад апостола Павла завжди був моїм мотиватором.

— **Ви випередили моє запитання про бачення. Спостерігаючи за вашим служінням (наскільки це можливо через інтернет), я зробив висновок, що ви його маєте. Якщо можна, поділіться в чому воно полягає.**

— Про що я мрію? Загалом є два варіанти розвитку: можна піти шляхом будівництва мегацеркви, де ключовим є образ лідера, або ж — за моделлю, де кожен має можливість реалізувати свої таланти. Ми обрали другу дорогу, хоча вона не така швидка. Тому сьогодні наше бачення полягає в навчанні людей принципу загального священства і підготовці мережі служителів.

Щодо самої церкви, ми доросли до моменту, коли можемо природним шляхом відкривати нові общини. Говоримо про те, щоб робити це кожні 2-3 роки, а в перспективі навіть частіше.

Ще один важливий момент бачення — зробити церкву центром усіх сфер життя (релігійного, культурного, освітнього). Щоб для кожної категорії населення і для кожного віку була можливість реалізуватися.

Про особисте

— **Розкажіть про вашу сім'ю. Вам вдається поєднати зайнятість в служінні з повноцінними стосунками?**

— Бог послав мені дружину, яка щиро любить Бога. Маємо четверо дітей — двоє хлопців, двоє дівчат, вік — від 13 до 20 років. Якщо говорити про сім'ю, я вважаю, що вона для служителя має бути найбільшою цінністю. Є формула: на першому місці Бог, на другому — сім'я, на третьому — служіння. Але в житті не завжди можна жити за формулою. Насамперед хочу, аби мої діти полюбили Бога і церкву. І про це я завжди молився. Ми дозволили малим дітям служити в церкві, і мене радує, що на даний момент, вони справді полюбили її, жили б там день і ніч! Звичайно, дуже важливо знаходити час для спілкування, і це має бути постійний процес. А тут якраз виявляється ще один позитивний наслідок делегування повноважень — це звільняє час для сім'ї. Для мене взагалі велике щастя, що сьогодні я можу планувати своє життя.

— **В якому віці ви мали перші духовні переживання?**

— Найбільшу роль у моєму житті відіграли сільські домашні молитви — ще в ранньому дитинстві. Певний період вони проходили

кожного ранку, і два рази на тиждень — ввечері. Це був найкращий час, коли я переживав радість і Богу присутність. Було, що отримав зцілення від Бога. І ця віха у моєму житті стала основоположною.

— **Останній випадок у вашому житті, який ви назвали би Божим чудом.**

— Те, що Бог зберіг життя моєму другому сину, який мав серйозні проблеми зі здоров'ям, пережив декілька операцій. Сьогодні він вже навчається в університеті, і все гаразд. Це було чудом для мене.

— **Які прочитані книги справили на вас найбільше враження, які ви порадили б прочитати віруючим?**

— Останні, які справили враження — «Дыра в нашем Евангелии» (Річард Стернс), «Крест Гитлера» (Ервін Люцер). А порадив би обов'язково прочитати кожному — «Реформація. Успіх Європи і шанс для України» (колектив авторів).

— **Про що ви найбільше молилися сьогодні?**

— Щоб Господь просвітив наш народ, і він відвернувся від усяких богоборчих і окультних ідеологій. Тоді люди обов'язково прийдуть до євангельської церкви.

**Розмовляв
Дмитро ДОВБУШ**

Ознаки справжньої побожності

«Коли ж хто гадає, що він побожний, і свого язика не вгамовує, та своє серце обманує, марна побожність того! Чиста й непорочна побожність перед Богом і Отцем оця: зглянулися над сиротами та вдовицями в утисках їхніх, себе берегти чистим від світу» (Як.1:26-27).

Даючи визначення поняттю «побожність», слід зазначити, що це відданість Богові, завдяки якій життя людини стає Йому до вподоби. Звісно, ми хочемо, щоб наше життя подобалося Богові. Яків дає декілька ознак побожності, і ми спробу-

ємо визначити, що таке справжня побожність, що потрібно й чого не потрібно робити, щоб бути побожним?

Отже, щоб мати справжню побожність, то перше, що потрібно робити, — це вгамовувати свого язика.

Тепер ми маємо свободу слова й безліч можливостей висловлювати власну думку. Платформою для цього є соціальні мережі, блоги, сайти. Не завжди та думка, яку ми відстоюємо чи висловлюємо, істинна чи доречна. Наші слова можуть бути недосконалими, можемо мати одне на увазі, а нас можуть зро-

зуміти по-іншому. Проте справа не в тім, що ми можемо помилятися, бо кожен помиляється, а справа в тім, яку мету переслідуюмо, говорячи те чи інше, і з яким серцем говоримо. Ми відповідальні за свої слова. Не даремно Господь застерігає людей не спішити ставати вчителями, бо це накладає велику відповідальність. Ми відповідальні за те, що говоримо й пишемо, хоча нині робимо це настільки часто, що забуваємо про цю відповідальність, особливо коли спілкуємося в просторі Інтернету (сюди відношу й коментарі в соцмережах).

Тому, коли ми говоримо, що справжня побожність — навчитися вгамовувати свій язик, це означає надавати своїм словам правильно-го змісту та звучання і, висловлюючись, мати правильну мотивацію.

Не так давно у Львові проходив Світовий конгрес Церкви християн віри євангельської. Була трансляція в Інтернеті, були певні фотографії, висловлювання учасників. За багато днів до цього заходу єпископи з багатьох країн світу зібралися разом і визначилися з темою форуму: «П'ятидесятниця — відповідь на виклики сучасності». Відповідно до цієї теми було підготовлено проповіді, навчання. І ось, наприклад, переглядаючи Конгрес, хтось коментує: «Та що вони за тему вибрали? Для чого про це говорити? Потрібно було говорити про те чи про те». Читаючи такий текст, я думав: «Людино добра, чи ти розумніша за всіх, чи ти краще знаєш, що є актуальним саме для цих людей? Якщо ж ти вважаєш, що знаєш, то організуй альтернативний захід, де все зробиш правильно». Я вважаю, що недоречно засуджувати людей, які вирішили порозмовляти на певну тему й зробили це. Та ми чомусь дозволяємо собі зневажати чийсь розум і мудрість. У нас є вибір: слухати чи не слухати, але в жодному разі немає права висловлюватися про те, до чого ми не причетні й у чому некомпетентні. Це майже те саме, що я вирішив про щось поговорити зі своєю дружиною і з кимось поділився темою цієї розмови, а мені сказали б: «О, які нерозумні, не варто про це й говорити!»

Тому ми маємо навчитися контролювати, що ми пишемо. Особливо звертаюся до молодих людей, які часто коментують різні заходи, до яких не мають жодного стосунку. Дорогі мої, навчімося з повагою ставитися до інших людей, навчімося шанувати інших і вважати їх вищими за себе. Це принцип Писання.

Часто у своїй практиці я стикаюся з таким явищем: у церкві в теології «розуміються» геть усі, крім пастора. Усі знають, як «правильно вирішити» ту чи іншу проблему, але тільки не служитель. Та уявіть собі, що ви виконали якусь велику роботу, порадившись із високопрофе-

сійними людьми, які й допомогли вам зробити це якомога краще. Але раптом хтось каже вам: «Тут щось не так!» — «Що саме?» — запитуєте ви. — «Я не дуже-то розуміюся в цьому, але відчуваю, що має бути не так!»

Повірте, що людина, яка виконує те чи інше служіння, більш компетентна ніж та, яка цього не робить. Наприклад, знаючи різних людей у церкві, я маю бачення, який підхід обрати до них. Я не можу всім подобатися, але зазвичай використовую всю дипломатію, мудрість і розум, щоб правильно спрямувати людей, бо знаю, що стою перед Богом і відповідальний перед Ним. Я чітко пильную, щоб не зруйнувати взаємин із людьми, щоб не зробити чогось такого, через що людина втратить Царство Боже. Я шукаю мудрості від Бога й у всьому намагаюся бути чесним перед Ним.

Чесність — це ще одна ознака істинної побожності. Вона включає в себе не лише правдивість щодо інших людей, а й чесність щодо самих себе, тобто вміння розрізнити, що є справедливим. Тому, говорячи про справжню побожність, Яків зазначає, що насправді побожна людина не обманює свого серця.

У посланні Якова також сказано, що «язик — це прикраса неправди», тобто він робить неправду приємною, привабливою, щоб повірили, щоб за нею пішли. Інколи істина виглядає невігідною, але й у ці моменти я повинен бути чесним, бо моя чесність — це мої взаємини з Богом.

Нині у світі важко визначити, що є істиною. Є безліч «спеціалістів», які намагаються світ пороків представити красиво. Майже все телебачення заповнене такими спеціалістами. У багатьох фільмах нам показують гріх привабливим. Реклама обманює нас, як-от: «Купи оцю таблетку, ти її вип'єш — і всі хвороби минуть». І хвора людина, яка не має сил багато думати, іде й купує цю таблетку, а потім плаче: «Я ж знав, що однією таблеткою ніколи нічого не вирішується». Звісно, у житті ми стикаємося з різними обставинами й можемо помилятися, але мудрість від Бога в тому, щоб не піддатися на оцю «прикрасу».

Яків стверджує, що язик «запалює круг життя». Слово, перекладене як «круг життя», в оригіналі звучить як «генезис», що означає «покоління». Виявляється, неправда, яку ми поширюємо, може впливати на ціле покоління. Те, що я говорю, те, що роблю, може впливати на ціле суспільство — і це дуже відповідально. Тому ми повинні навчитися вгамовувати свого язика й не обманювати свого серця та серцець інших людей.

На превеликий жаль, ми маємо гріховну природу, у нас постійно йде боротьба. І на цій землі ми не можемо досягти повної досконалості. Досконалий лише Господь, і Він зробить нас досконалими, коли приведе в Царство Своє. Але щастя наше в тім, що жертва Ісуса Христа покриває нашу недосконалість. У нашому житті є те, з чим ми боремось, над чим працюємо, — і Бог це покриває милістю. Але є те, над чим ми не працюємо, чим нехтуємо, і варто зазначити, що свідомо зневага не покривається Христовою жертвою — і в нашому житті залишаються сфери, на які Бог не впливає. Оскільки побожність — це повна відданість Богові, то втратити побожність означає втратити повну відданість Богові.

Я не говорю про повну непомилність чи досконалість. Навіть коли я проповідую, то можу допустити якусь помилку. Проте скажіть, чи чули ви хоч раз, що я говорив, як керувати фінансовими ринками? Не чули, бо я не розуміюся на цьому, тому й не говорю про це. А якщо й стану говорити, то будь-який фінансовий аналітик одразу ж розсміється. Я намагаюся говорити про те, у чому компетентний, а якщо й допускаю якесь висловлювання щодо теми, у якій не до кінця обізнаний, то кажу «на мою думку», але не стверджую те чи інше. Більше того, навіть якщо ми точно знаємо, як вирішити певне питання, інша людина може мати інший, не менш ефективний спосіб його вирішення. Тому будьмо відповідальними за те, що ми говоримо, бо це справжня побожність.

Згідно з висловлюванням Якова, справжня побожність — це й зглянутися над сиротами та вдовами. Ви запитаєте, чому саме над сиротами й вдовами? У ті часи, та й тепер та-

кож, Бог налаштовував людей, щоб кожна сім'я дбала про свій достаток. Але коли жінка втрачала чоловіка, а дитина — батьків, то суспільство мало взяти на себе відповідальність за цих людей. Мене бентежить, коли здорові мужики не хочуть працювати. З одного боку, хочеться допомогти такій сім'ї, але з іншого — розумієш, що це не зовсім правильно.

Біблія, виявляється, не змушує нас усім підряд допомагати. Звісно, нині до списку додадуться ще й діти, старші, люди з обмеженнями, люди з якимись страшними хворобами. Також війна, на превеликий жаль, покалічила наших молодих людей. І ми зобов'язані допомагати цим людям. Тобто є категорії людей, яким ми мусимо допомагати, а є такі, яким не зобов'язані, хоча це не означає, що не маємо права допомогти їм. Допомогати сиротам і вдовам часто потрібно просто тому, щоб вони могли вижити. І це дуже цінно для Бога.

Ось що каже Слово Боже: «Блаженний, хто дбає про вбогого, в день нещастя Господь порятує його! Господь берегтиме його та його оживлятиме...» (Пс.40:2-4). Хто хоче, щоб Бог беріг, оживляв вас? Хто хоче бути блаженним, тобто щасливим на землі? Спробуйте виконувати те, що каже Господь! Чи означає це, що не буде труднощів? Зовсім ні. Але це означає, що за те, що я піклуюся за інших, Бог буде піклуватися за мене. Він допомагатиме мені, благословлятиме мене.

В Ізраїлі була досить чітка система десятин. Були певні повеління щодо того, яку частину й коли потратити на бідних та нужденних. Для чого існувала десятина? Щоб у храмі була їжа й щоб бідним допомагати.

Десятина нині — це не питання спасіння, а стосунків із Богом, довіри Богові. І це питання вашого благоустрою, добробуту, якщо є правильні мотиви. Часто чуючи, що від десятини спасіння не залежить, деякі люди стверджують, що десятину віддавати не треба, бо вони й без цього спасенні. Хай так, але якщо я люблю Бога всім серцем, то належу Йому повністю, і все, що моє, — Його. Тобто ідея десятини справді ста-

розавітна. А новозавітна ідея розвивається далі — усе, ким я є, усе, що я маю, належить Богові. І хоча Бог не вимагає від нас усього, ми повинні зрозуміти, що потрібно, щоб була їжа в домі Божому, потрібно дбати про сиріт, удів та інших обездолеваних. У наших силах потурбуватися про це.

Не кожен із нас може служити в лікарні, у хоспісі. Але є люди, які можуть це робити, і для цього їм потрібні фінанси. І ми можемо підтримати їх у цьому. І, виявляється, що в контексті Слова Божого це названо справжньою побожністю. І людина, яка про це дбає, — справді побожна. І саме їй Бог обіцяє в день нещастя рятувати, берегти й оживляти — вона буде блаженною на землі.

Господь хоче, щоб як у церкві, так і в суспільстві була взаємодія, щоб ми могли піклуватися про тих, хто сам не може. І ми маємо в цьому певні зобов'язання, бо написано, що це і є справжня побожність.

А ще справжня побожність полягає в тому, щоб берегти себе чистим від світу. Від світу — це не від людей, а від системи цінностей, яку пропонує цей світ. Бог не очікує від нас досконалості. Він чекає щирості. В одному з псалмів Давид каже: «Нехай Господь зробить мені за мою справедливістю, хай заплатить мені згідно з чистістю рук моїх» (Пс.17:21). Сміливо, чи не так? Та чи означало це, що Давид не помилявся? Звісно, помилявся, але коли усвідомлював свій прогріх, то щиро каявся перед Господом.

І ми також повинні, стаючи перед Богом, визнавати: «Господи, я недосконалий, але хочу бути перед Тобою щирим!» Я думаю, що це до вподоби Богові, Який дивиться на віддані Йому серця через призму жертви Ісуса, яка покриває нашу недосконалість.

«Хто зійде на Гору Господню, і хто буде стояти на місці святому Його? — запитує Давид. — У кого чисті руки та щире серце, і хто не нахилив на марноту своєї душі, і хто не присягав на обману» (Пс.23:3-4). Така людина буде стояти перед Богом. Це досить гарно переплітається з Нагорною проповіддю. Пригадайте Євангелію від Матвія: «Блажен-

ні чисті серцем, бо вони Бога побачать» (5:8).

Нам потрібно навчитися берегти своє серце в чистоті, бо ми хочемо бачити Бога. Та Писання йде ще далі, стверджуючи: «Хто чистить серця кохає, той має хороше на устах, і другом йому буде цар» (Пр.22:11). Ви скажете: «А що робити, коли корупція в країні?» Навіть і тоді Слово Боже незмінне.

Одного разу ми постанемо перед Богом — і на нашу побожність Він зверне увагу. Звісно, я перерахував не всі ознаки побожності. У Писанні ми могли б знайти ще безліч її характеристик. Але основне питання, яке має завжди звучати в нашому розумі: «Як мені стати побожним?» На це питання дає відповідь той же Яків: «А хто заглядає в закон досконалий, закон волі, і в нім про-

Чесність — це ще одна ознака істинної побожності. Вона включає в себе не лише правдивість щодо інших людей, а й чесність щодо самих себе, тобто вміння розрізнити, що є справедливим. Тому, говорячи про справжню побожність, Яків зазначає, що насправді побожна людина не обманює свого серця.

буває, той не буде забудько слухач, але виконавець діла, і він буде блаженний у діянні своїм!» (Як.1:25). Слово Боже, проникаючи в наше серце, змінює мислення. Тому важливо досліджувати Слово Боже, намагатися зрозуміти й виконувати його. Добре, коли ми разом вивчаємо Писання на зібраннях, але кожен із нас має право, здатність і навіть зобов'язання отримувати відкриття від Бога й без посередників, просто звертаючись до Слова Божого — і Бог буде промовляти до нас. І тоді наша побожність буде зростати.

Отож, справжня побожність — це повна відданість Богові, завдяки якій життя людини стає все більше й більше до вподоби Господу.

Анатолій КОЗАЧОК

Крематорії

Цю розкіш — не йти проти совісті,
Дозволяють собі одиниці.
Найчастіше герої повісті —
Плебеї, а не патриції.

Хто зрікся гріха і підступу —
З душею своєю ввічливий.
Триматися власних принципів
Не всякому стане відчаю.

В рядах безіменної більшості
Простіше схилити голову.
Не так — на дуелі з підлістю,
Під градом свинцю та олова.

Писали нам суд на заздрощах
І спалювали на вогнищі.
Поставити можна і правді шах,
Та вона не буває в програші.

Змінились часи та звичаї,
Кати поставали «чемними».
На площах уже не знищують,
Чаклюють серцями темними.

Мечами, хрестами, палями
Кропили сувій історії...
Сьогодні ж «невірних» спалюють
Пекельних сердець крематорії.

Дмитро ДОВБУШ

* * *

Земля просякла до основ гріхами,
Нам би спинитись, але ми ідемо.
Ведуть нас вперто бездуховні хами
Все далі, далі, далі від Едему.

Помилуй, Господи, Своє творіння,
Бо йде душа утомлена за грати.
Був час — і розкидали ми каміння...
Чи буде час, щоби його збирати?

Чи, може, час сміятися нам, люди,
Коли руйнуються душі основи
І щем порожній розтинає груди...
Напевно, час нам плакати, панове.

Володимир САД

Не суди...

З добрих зичень не нажити статку —
Людям роздаю за «будь здоров»...
У юрбі хтось гостро під лопатку
Поглядом осудливим вколов.

Возлюбити ближнього умієм
Ми на розсуд власної губи...
Будьте мудрі, сказано, як змії,
Легідно живіть, як голуби.

В тогу суддів, богомільні з виду,
Обрядились полчища нездар...
Ними ж спровоковану обиду
Роздають подушно за тягар.

Брешуть і тобі вітри сварливі,
Що любові спалюю мости...
Йду на голос, озирнувшись в гніві,
Я благаю сповідно: «Прости...»

Лесь КОСТИЧ

Всі війни починаються в душі
З ненависті, яку не вбили вчасно.
Маленька ніби й коштує гроші,
А за велику — платиться прекрасним.

Замовники маскують справжню ціль,
Кують важкі медалі «За сміливість».
Не їм повзе з чола на губи сіль
Там, де жорстокість нищить справедливість.

Все так не просто! Як знайти межу,
Де подвиг, де обов'язок, де злочин,
Де жертва та, що «душу положу»,
А де в ідеях маса червоточин?

...Закінчуються війни всі колись.
Ой, люди-браття! Вік живи і вчися,
Ви ж на чужу ненависть повелись.
Пора спинитись — горем обпилися!

Світлана КАСЯНЧИК

Перед сповіддю

Простіть. Я не навчилась берегти
Всього того, що мій Господь довірив...
Та, щоб збагнути це і осягти,
Смиренниці не вбрала одіж сіру.

Простіть мені за гнів і глухоту,
Що двері серця вам не відчинила:
Як невидюща, йшла на гору ту,
Де прірва пекла палить Божі крила.

Простіть за зради, за лукавий суд,
За всі образи — вільні й підневільні...
Коли земні хвилиночки впадуть,
Замкну всі брами за собою щільно.

Простіть душі, що до цих пір болить,
Що час і сили кінчились раптово,
Що вас не тямлю берегти, як слід,
Ділитись ще не вимовленим словом.

Простіть мені, я вас усіх люблю,
Хоч вам служити до ладу не вмію...
Останній промінь світла надломлю
Сльозою, що залишиться на віях.

Марія ПИШУК

* * *

Перечекай
Саму себе,
Немов стихію,
Упокорись.
...дивись, як плине
жадана вічність
у твоє чоло,
вже переможеної.
Найбільша мудрість бо:
Перечекати.

Світлана ПИЗА

Зустріч з цікавою людиною

Йоганнес Раймер: Якщо ви розчарувалися в Церкві, то ви її ще не знаєте!

Йоганнес Раймер (Johannes Reimer) — баптистський пастор, місіонер. Народився 1955 року в родині російських німців. У юності був атеїстом і комсомольським активістом, прийшов до церкви через дискусії з християнами. Після закінчення технікуму зазнав переслідувань за відмову дати присягу Радянській армії.

1976 року разом із сім'єю переїхав до Німеччини. Навчався в Біблійній школі у Віденесте, вивчав теологію в Гамбурзі й Фресно. 1986 року організував місію LOGOS International. 1995 року отримав диплом доктора богослов'я, а 1997 року став професором місіології Південно-Африканського університету.

Йоганнес Раймер — автор ряду книг із практичних

аспектів християнського життя, активно виступає з лекціями й семінарами по всьому світу.

Одружений із вчителькою Корнелією Раймер, батько трьох дітей.

З 27 по 29 жовтня 2017 р. Й. Раймер відвідав м.Нововолинськ (Волинь), де провів ряд семінарів у місцевих баптистських та п'ятидесятницьких церквах. Наступного дня місіонер знайшов час, щоб відповісти на запитання працівників журналу.

Юрій Вавринюк: Перш за все, чи вдалося вам відпочити після двох днів служіння в церквах?

Йоганнес Раймер: Я вже давно в такому дещо «туманному» стані, я це так називаю (сміється). Тому що останнє літо виявилось особливо насиченим — три континенти, різні мови...

Ю. В.: Вам часто доводиться проповідувати іноземними мовами?

Й. Р.: Так, я володію дев'ятьма мовами, друкуюся чотирма. Іноді згадуються всі слова, крім тих, які потрібні (сміється).

Дмитро Довбуш: Ще за часів передачі «Угол» Олександр Шевченко брав у вас інтерв'ю. У якийсь момент він звернув увагу, що ви виглядаєте дуже втомленим, але не намагаєтеся цього приховати. Із вашої відповіді я зрозумів, що це життєва позиція — бути таким, яким є, не вдавати того, чого ви насправді не відчуваєте.

Ю. В.: До речі, якраз наступний номер журналу ми назвали «Гіркий корінь», і однією з підтем буде проблема нещирості, лицемірства.

Д. Д.: І таке запитання: з вашою прямою — як ви проводите для себе грань між відвертістю й грубістю?

Й. Р.: Я б сказав, є різниця між грубістю й твердістю, хоча грань між ними, звичайно, мінімальна. Та необхідно іноді й перетнути цю межу. Не в грубість, а на самій грані грубості. Чому? Тому що люди по-іншому не чують. Загубили вуха. І часом доводиться говорити з кафедри майже мовою вулиці. Тоді починають слухати.

Д. Д.: Тобто це метод?

Й. Р.: Чистісінький. І саме за це мене найбільше сварять. Та я навчився цього методу в Біблії й свідомо прийняв рішення так чинити. Це також рішення постійно стояти в братів на килимку. Люди не можуть переварити цієї грубої, так би мовити, «радянської» мови. Але я лише повторюю апостола Павла. Прочитати грецькою його вислови — вуха в'януть! Я ж ще не говорю зовсім так, як він. Або пророк Ісаїя — у нього настільки груба єврейська мова! Тому що пророк не міг інакше доступатися. В одне вухо влітає, з іншо-

го вилітає. А коли слово ріже вуха, народ прокидається. Я просто називаю речі своїми іменами, ставлю перед людьми дзеркало.

Д. Д.: Чи є ситуації, коли виправдано бути не до кінця відвертим?

Й. Р.: Я вважаю, що ні, але відвертість і повна відкритість — різні речі. Говорити абсолютну істину, якщо її не розуміють або якщо вона зруйнує стосунки — неумудро. Тому потрібно рухатися і по лінії змії, і по лінії голуба, як учив Христос. Мудрість — це вибрати правильний метод у кожній ситуації. Тому я досі залишаюся при своєму методі — давно б його змінив, якби не було успіху. Хоча найбільше від такого грубого й щирого підходу страждаю я сам.

Ю. В.: В інтернеті ви представлені як місіонер, професор місіології, а в церквах — більш відомі як пастор, який проводить семінари на біблійні теми. Ким ви є більшою мірою?

Й. Р.: Я духовно народився євангелістом, з першого ж дня став благовістити. Тому можна говорити, що з самого початку був перш за все місіонером, і це нікуди не зникло. Що б я не робив, де б не був — рано чи пізно починаю ділитися Євангелією. Якщо проходить 2-3 тижня і ніхто не покався, я нікому не доніс Благості Звістки — мені стає погано. Воно лежить в мені, це моє покликання — привести людей до Господа. З часом це втілювалося в заснування нових церков. Ми з дружиною заснували 25 нових церков у Німеччині. Починали з нуля, працювали серед 29 різних національностей. Але класичний євангеліст — проповідує і їде далі. А мені цього не вистачає — якщо не утворилася община, я вважаю справу не доведеною до кінця. Таке служіння в Біблії називається апостольським. Місіонер (латинською) і апостол (грецькою) — у принципі значать одне й те ж. А коли община наставлена й уже сама займається місіонерством, тоді я відхожу вбік — мене тягне на нові поля. Завжди кажу: я шукаю свою Іспанію (за аналогією з апостолом Павлом). Ми жили й працювали в Німеччині, Канаді, США, я навчався в Південній Африці. Але завжди був місіонерським пастором. У 60 років офіційно передав служіння пас-

тора й тепер називаю себе «місіонерським радником». Я не можу не євангелізувати.

Інша сфера моєї діяльності — освіта. Коли розвалювався Радянський Союз і першою вийшла з його складу Литва, я зібрав команду й поїхав підтримати литовців у пошуках свободи. Ми заїхали нелегально й по всій країні проводили євангелізації. Каялося багато людей, це було сильно, дуже сильно! Влада підтримала нас. Через 10 днів мене викликав міністр культури, завіз у м.Паневежис і сказав: «Увесь центр міста (30 га) ми передаємо вам — створюйте протестантський університет!» З'явилися спонсори зі США, які погодилися допомогти, але стала протестувати католицька церква. Не було практично жодного засідання сейму, на якому б не розбиралося питання протестантського університету. І доводилося щоразу їздити захищати цей проект. Мене називали доктор Раймер, бо хто ж організовує університети — доктори. А я не доктор, і щоразу мусив вибачатися за це. Мені так це набридло, що вирішив — буду захищати дисертацію. А якщо вже захищатися, то там, де є світова акредитація. Я пішов до найкращого місіолога того часу — Девіда Боша. Він каже: «Я не можу вас узяти, але помолюся за вас». Довго-довго молився, а потім каже: «Я не можу вас не взяти! Дух Святий хоче цього». Так я опинився в Академії, і в 1994 році захистив дисертацію «Місіонерська діяльність древньоруського чернецтва». І третій по величині університет у світі — Південно-Африканський державний, де найбільший богословський факультет у світі, запросив мене, минаючи кар'єрний ріст, відразу стати в них професором. Я довго молився... Мене ніколи в житті не тягнуло до академічної діяльності. Але тоді по всій Німеччині не було жодного акредитованого євангельського навчального закладу.

Ю. В.: Така ж ситуація, як тепер в Україні...

Й. Р.: Точно така ж! І брати з різних деномінацій сказали мені: «Ти перший із євангельських християн Німеччини, хто може стати професором. Значить, у Бога є Свій план!» Так була створена Європей-

ська асоціація з вищої освіти й досліджень, президентом якої я є досі, наступного року передаю позицію. На сьогодні в нас 14 шкіл, об'єднаних однією системою, мають вищу акредитацію через Південно-Африканський державний університет, у якому я став професором. Хоча ще довелося пройти довгий шлях, поки Німеччина, Франція, Англія змінили законодавство, і ми отримали визнання.

В університеті я відразу сказав, що буду читати лекції лише на одну тему — місія, євангелізація, побудова церков. І всі ці роки, що я був професором, ми створювали нові церкви — усе йшло паралельно. А вже семінари, які я й тепер проводжу по церквах, — це отой «місіонерський радник». Наприклад, створюється нова церква, приходять новонавернені, у яких повний безлад у житті — доводиться займатися людьми. Потім починаєш копати глибше, і виявляється, що старі віруючі нічим не кращі. Моя книга про дари Святого Духа, яка вийшла українською, — це програма нашої церкви, написана для звичайних людей, це наша практика. Потім попросили з сусідньої церкви: «Брате, проведи семінар!» І пішло-поїхало... Спочатку проведи тут, а потім — і в Бразилії, і в Кенії, і в Австралії...

Але щоразу, перш ніж кудись їхати, ми молимося. У питанні керівництва Святим Духом я взагалі не баптист (сміється). Святому Духу належить центральне місце — по-іншому жити, служити я не хочу й не буду. Цього року в нас 4000 запрошень із різних країн, але чомусь ми зараз у Нововолинську, хоча його не видно на всесвітньому рівні. Багато видавництв дзвонять, але чомусь саме тут друкуються мої книги.

Д. Д.: Ви один із двох учителів, на проповідях і лекціях кого я духовно ріс. Особливо на мене вплинула ваша проповідь у церкві «Дом Хлеба», підписана в інтернеті «Церковь и общество». Там є дуже зворушливий момент, коли ви признаєтеся в любові — в любові до Церкви. А що б ви сказали людям, які розчарувалися в Церкві?

Й. Р.: Таким людям я завжди кажу дві речі. По-перше, ви розчарувалися не в Церкві, а в її релігійному об-

личчі. Я теж у ньому розчарований, тому welcome to the club! По-друге, ви не могли розчаруватися в Церкві, тому що ви її, скоріше за все, ще не знаєте. Так, у нас Церквою інколи називають таке релігійне божевільня... Але Церква Ісуса Христа — це інша реальність. Звичайно, без будівлі й структури в цивілізованому культурному суспільстві Церква жити не може. Але Тіло Христове — не якась організація! А що? Це ми з вами: де двоє чи троє зібрані в ім'я Його...

Коли ми починали церкву з нуля, перше, що я робив, — ходив до всіх розчарованих. У нас в еміграції на кожного офіційного члена церкви припадає п'ять «жертв». Вони знають Бога, вони Його не залишили. Більшість — пішли не від Бога, а від релігійної організації. А як тоді правильно організувати? Оце хороше питання! Будемо разом пізнавати! Ви чекаєте, що я намалюю якусь правильну модель, та я не буду, бо й не можу сам. Тільки — разом, з участю кожного. Тому я не бачу в цих розчарованих проблему. Я бачу проблему в тому, що ми не пропонуємо альтернативи. А запропонувати альтернативу — означає створити нову церкву. У нас виходу без нових церков немає!

Ю. В.: В одному із своїх семінарів ви сказали таку фразу: «3 Реформацією ми втратили серце». Поясніть, будь ласка, детальніше цю думку.

Й. Р.: Серце наше в поезії. Розум — у прозі. Ви, як журналісти, маєте розуміти.

Ю. В.: Ми обидва ще й поети.

Й. Р.: О, тоді ви добре знаєте, про що мова. Серце — споглядає, співає. Розум — зіставляє, вникає в суть. Протестантизм після Реформації — це раціональний рух. Просвіта — дитя протестантизму. Просвіта зрештою привела до атеїзму, комунізму. З'явилося богослов'я розуму — у ньому немає нічого поганого, але Слово потрібно не тільки розуміти, а й споглядати, бо Слово — Особистість. А в особистісних стосунках, у сфері любові — усе будується на поезії, а не на прозі. Отже, я кажу, що протестантизм приніс в християнське мислення раціональний підхід, що рано чи пізно виливається в правила, а зрештою — у законни-

цтво. Тому всі протестантські деномінації, як тільки втрачають дух пробудження, відразу перетворюються на законсервовані спільноти, де зовнішні ознаки — на першому місці. Сьогодні нам потрібно повертатися до спіритуальності, духовності. Потрібно повернути серце, стосунки! Серце не все розуміє, воно ніколи всього не зрозуміє. Скоро 40 років, як ми з дружиною разом, але я й до сьогодні не розумію до кінця, що таке жінка! Я з нею не тому, що зрозумів її, а тому, що люблю її! А з Богом ще набагато важче, бо ми просто не можемо Його до кінця пізнати. І ми не зможемо Бога віддано любити, якщо зупинимося на рівні розуму: «Я люблю настільки, наскільки Його розумію!» Це страшно! І протестантизм вклав у нас таке уявлення, ми стали вкорочувати нашу любов і вкоротили її до недільного богослужіння.

Ю. В.: Сьогодні серед віруючих поширена думка, що на християнській Європі можна поставити хрест: молодь не цікавиться Богом, секуляризм, атеїзм, гомосексуалізм... Чи дійсно це так?

Й. Р.: У цьому є частина правди. На духовно самостійній Європі можна поставити хрест. Першим, хто це зрозумів, був папа Іван Павло II. Він сказав, що Європа втратила своє духовне лице, її потрібно не докоряти, а спасати. Він використовував термін «реєвангелізація Європи». І це зараз відбувається.

Пізніше це зрозуміли протестанти. Ось, маємо R500. У нас у Німеччині ця річниця показала, що є надія на Реформацію — на повернення до новозавітних витоків. І я бачу в багатьох місцях Європи такий почин.

Візьмемо рух Ісуса всередині Римсько-Католицької церкви, який повністю відійшов від її традиційних уявлень. Серед них таке пробудження, такий євангельський дух! Католицький рух «Оазис» у Польщі сьогодні нараховує 350 тис. послідовників. Приїдете на їхню конференцію і здивуетесь: ви вдома! Армія Христа — рух пробудження в Румунській православній церкві. У реформатській церкві почався підйом. Я особисто маю велику надію на рух серед мігрантів, впевнений, що серед місіонерів, реформаторів Євро-

пи буде багато колишніх мусульман.

Ю. В.: Поширена думка, що мусульманська еміграція погубить Європу. Ви так не вважаєте?

Й. Р.: Я вважаю якраз навпаки — що це Бог їх до нас приводить. У Німеччину в 2015 році прибуло 1,5 млн. біженців. Серед них є й радикали, були теракти... Але за 2016 рік ми похрестили близько 20 тис. мусульман. Ми «валимо» все на переселенців, бо не хочемо, щоб вони жили серед нас, щоб забрали нашу роботу, шоколад із нашого хліба. Усі вишеградські країни мають шовіністичні настрої.

Угорці 500 років перебували під Османською імперією, чи стали вони за цей час мусульманами? Або серби? А в Молдові, де ми євангелізували серед мусульман, багато з них стали християнами. Просто основну масу мусульман, які живуть серед нас, ми ніколи не євангелізували. Тому моя відповідь на все це переселення народів — не секуляризм, а євангелізація! Тим більше, попри балачки, немає єдиного мусульманського фронту — там 35 тис. сект, які ненавидять одне одного. До речі, коли мали показувати фільм Скорсезе про Ісуса-гомосексуала, саме мусульмани вийшли на вулиці й домоглися заборони. А де були ми?

Ю. В.: Розкажіть, будь ласка, детальніше про т. зв. служіння примирення, яке ви згадували у своїх семінарах.

Й. Р.: Служіння примирення у Всесвітньому євангельському альянсі існує вже 25 років. Ідея в тому, щоб, насамперед, допомогти церквам знайти спільну мову. Спільну мову — не в єкуменістичному плані. Єкуменія збирає людей під політичну програму, цей рух у минулому дуже проблематичний. Я жодним чином не можу його підтримувати.

Ю. В.: Тобто, ви відкидаєте звинувачення в єкуменізмі, які проти вас звучать?

Й. Р.: Ну, вибачте, це відвертий наклеп. Альянс, починаючи з 1836 року, збирає людей не навколо політичної програми, а навколо євангелізації й місії. Тому він і називається євангельським. Інші програми нас ніколи не цікавили.

Отже, сьогодні багато конфліктів навіть усередині церков. Причому вони часто взагалі не через богослов'я, а через міжособистісні стосунки — ще колись батьки не знайшли спільної мови. Як ми можемо зібрати віруючих навколо євангелізації та місії в світі, якщо єдності немає? Адже це базовий

принцип (Івана 17:21). У США тепер 2212 баптистських деномінацій, а п'ятидесятницьких — більше 40 тис. І в цьому хаосі потрібно ввести якісь принципи єдності. Отже, перший напрямок руху примирення — у середину Церкви, з метою бути ефективними назовні.

З іншого боку, багато церков знаходяться в регіонах політичних конфліктів і навіть опиняються під загрозою. У цьому напрямку альянс став готувати лобістів, які б представляли інтереси євангельських християн у політичному світі. Такі офіси є в Брюсселі, Женеві, Нью-Йорку. До речі, українські євангельські інтереси не представлені в Європі, тому що у вас немає євангельського альянсу на території України. Ми пропонуємо, щоб його функції виконувала існуюча Протестантська рада України, увійшовши до Всесвітнього євангельського альянсу.

І, нарешті, «нам дане слово примирення». Це третій напрямок і місіонерське завдання — примирити з Богом і примирити з ближнім. Кілька років тому альянс зайнявся підтримкою усілякого роду проектів, які спрямовані на політичне примирення. Але без примирення з Богом не може бути примирення з людьми. Цього року зареєстровано укра-

їнську організацію «Носії миру», яка ввійшла у Всесвітній євангельський альянс. Уже розроблено освітні проекти з підготовки капеланів, і з т. зв. зцілення пам'яті. Проведено ряд конференцій на території України, мета яких — допомогти українським церквам у роботі з людьми, травмованими війною. У лютому 2018 року плануємо конференцію в Дружківці Донецької області, куди запрошуємо обидві сторони. Ось це і є служіння примирення.

Ю. В.: Повернімося до питання про духовний стан Європи. Як врятувати суспільство від духовного занепаду? Це стосується й України.

Й. Р.: Я переконаний, що майбутнє нашого суспільства залежить від двох інститутів — сім'ї і Церкви. Врятувати Європу — це зберегти сім'ю. Причому треба повернутися до великої родини, так би мовити, до сімейного клану. У Європі ніхто не знає своїх двоюрідних братів, сестер. Усе зводиться до радикальної особистісної сім'ї — мама, тато, діти. У ширшому масштабі це саме стосується побудови населених пунктів — щоб врятувати місто, треба в місті відкривати село, ми до цього приходимо в Німеччині. Адже індивідуалізація суспільства закінчиться розвалом. Коли кожен сам по собі, це веде до страшного егоїзму. А егоїзм руйнує суспільство. Тому потрібно повертатися до засад колективності.

Друге — це Церква, і вона повинна розуміти своє завдання. Хто мав би більше говорити про колектив, якщо не ми? Ті, які одним Духом хрещені в один колектив — Тіло Христове. А в нас самих іде така євангельська індивідуалізація, що давно обігнали світ. Замість того, щоб взяти відповідальність за свою місцевість, перетворили церкву на духовний McDonald's — приїхали, поспівали й роз'їхалися. Я переконую наші церкви в Німеччині займатися соціальним забезпеченням. Підіть до пенсіонерів, пограйте з ними в шахи, одночасно служачи душпастирством; допоможіть їм приготувати їжу, поспілкуйтеся, помоліться; подивіться футбольний матч, а потім почитайте разом Біблію. Двері відчинені — власники клубів, магазинів готові співпрацювати, але

церкви не хочуть цим займатися. Тому це другий інститут, який потрібно радикально змінювати. Не вдається цього зробити — у Європи майбутнього немає. Вона вже зараз — найбільш атеїстична частина світу, а була ж християнською.

Д. Д.: Для мене ви один із найсильніших служителів у сфері душпастирства. Які три основні проблеми ви б назвали із досвіду душпастирської роботи?

Й. Р.: Повернути сім'ю до поставленого на початку Богом завдання — центральна проблема. У нас не виходить сім'ї... От американські церкви опустили свої вимоги — розлучився, одружився знову, в небо все одно потрапиш. Як тільки з'явилося це богослов'я смерті сім'ї — тепер кожен третій християнський шлюб руйнується. Це американська реалія, але західне богослов'я впливає на Україну з великою швидкістю.

Друга дуже важлива тема — ставлення до суспільства. У нас повністю зруйновані стосунки зі світом. Ми часто взагалі не розуміємо своєї відповідальності у світі. Це біженський підхід — залишити світ і чекати, коли Господь за тобою прийде. Тут немає нічого спільного з Біблією.

Третя тема з найважливіших — це питання етики. У нас розділені стосунки з Богом і моральна поведінка. Євангельської етики як такої не існує. У будь-якій сфері ми живемо в культурі сорому. А в культурі сорому ти каєшся лише тоді, коли тебе зловили. Не спійманий — не злодій.

Д. Д.: Остання книга, яку ви прочитали і яка вас дуже вразила?

Й. Р.: Я одночасно читаю 10-15 книг. Але справді сильно вразила мене книга шріланкійського євангеліста-місіонера, місіолога Раманчандра, яка описує горизонти сучасної місії. У своїй книзі він показує, що місія завжди починається з околиць, з людей бідних, відкинутих. Місія Бога не починається з сильних. Павло каже: «Подивіться на нас, хто з нас мудрий в цьому світі?»

Д. Д.: Ви слухаєте музику для душі? Яку саме?

Й. Р.: Так. Якщо слухаю, то класичну музику. І для мене шедевр

всесвітнього класичного мистецтва — Гайдн, особливо його «Алілуя». Крім того, слухаю Огінського, Шопена, Чайковського.

Д. Д.: Що б ви назвали останнім чудом у вашому житті?

Й. Р.: Напевно, учора на служінні в п'ятидесятників сталося чудо. Уночі мене Дух Святий розбудив і налаштував на проповідь. Але коли перший раз в церкві, то хочеться, щоб ще раз запросили, тому говорити прямо — дуже важко. І на зібранні я боровся з собою, тому що Господь дав проповідь, яку я не хотів говорити. Почалася молитва, пастор церкви молиться українською мовою — гарно, правильно. А потім переходить на мови й молиться далі латиною. А я кожне слово розумію: «Великий Арбітр, розсуди нас, ми повністю заблукали, ми не знаємо, як далі рухатися, нам потрібно слово розважливе, нам потрібна допомога!» Потім переходить на українську — і знову єлейна молитва.

Д. Д.: Це у вас дар чи ви знаєте латинську?

Й. Р.: В цьому випадку я знаю латинську. І Дух Святий мені говорить: «Що, і досі не зрозумів?» Я кажу: «Добре, Господи, я зрозумів, буду це говорити». І, мені здається, церква прийняла слово, хоча воно було дуже прямо сказано. Для мене це чудо.

Д. Д.: За що ви сьогодні найбільше молитесь?

Й. Р.: По-перше, я дуже багато й часто молюся за пробудження моєї країни і країн, де я працюю. І на даний момент Україна близька до мого серця. На мою думку, сьогодні зміна настроїв в євангельських церквах — це найбільше молитовне питання для України. Я сподіваюся, що українське євангельське християнство дійде до єдності.

Д. Д.: Чи вважаєте ви право на різнодумство в церкві одним з ключових моментів у досягненні єдності?

Й. Р.: Так. Це Біблія говорить, що різні думки повинні (!) бути. Коли стрижуть усіх під одне, то виходить казармоване християнство. А казармоване християнство ніколи не приводило до пробудження.

Евангельські церкви підсумували роботу за рік Реформації

3-4 листопада 2017 року в Національному палаці «Україна» в Києві відбулася фінальна подія року, що пройшов під знаком R500. Тема урочистого форуму — «Реформація: уроки історії та завдання на майбутнє».

За рік евангельсько-протестантські громади провели велику роботу: від різноманітних акцій для популяризації християнських цінностей (на Різдво, Пасху, День подяки), заходів із упорядкування міст і сіл до всеукраїнського автопробігу та численних благодійних проектів.

«Річниця Реформації, яку ми відзначаємо в цьому році, внесла чимало поправок і змін у наше мислення. Важливо, щоб ми не захоплювалися зовнішнім, не забували про свою місію нести правду в люди, — наголосив старший єпископ УЦХВЕ Михайло Паночко під час виступу на урочистому відкритті Форуму. — Я глибоко вірю, що без Ісуса неможливо змінити особистість: ні культура, ні наука (хоч вони потрібні) не можуть проникнути в глибину людського духа й навести там порядок. Ісус робить Реформу в серці».

У перший день Форуму програма була надзвичайно насиченою: два пленарних засідання, лекції, панельні дискусії, секції та майстер-класи.

Привітати учасників із 500-річчя Реформації прийшло багато державних діячів та гостей із-за кордону. Зокрема в. о. міністра охорони здоров'я Уляна Супрун подякувала церквам за підтримку медичної ре-

форми та попросила й надалі молитися за її становлення в Україні.

Свою повагу до справи, яку сьогодні роблять евангельські церкви, засвідчили віце-прем'єр-міністр України Геннадій Зубко, українська громадська діячка, народний депутат України Ганна Гопко, керівник парламентської фракції «Самопоміч» Олег Березюк, а також голова підкомітету з питань державної політики у сфері свободи совісті та релігійних організацій Комітету Верховної Ради України з питань культури й духовності Віктор Єленський. До їхніх слів подяки Церкві доєдналися народний депутат від фракції «Батьківщина» Іван Крулько та заступник лідера Радикальної партії з економічної політики Віктор Галасюк.

Зі словом привітання до українських вірян звернулися гості з-за кордону: на Форум прибула ціла делегація державних та громадських діячів-християн зі штату Алабама (США) та деяких інших штатів Америки. Тепле слово сказав посол Республіки Корея в Україні Лі Янг Гу, а також голова П'ятидесятницької Європейської Спільноти (PEF) Арто Хамалайнен та багаторічний друг України, виконавчий директор місії «Світло для народів» із Швеції Раулі Лехтонен.

На кожному пленарному засіданні демонструвалися відеозвіти про роботу евангельсько-протестантських церков у різних регіонах країни. А також відбулося нагородження почесними відзнаками голів оргко-

мітетів R500 та державних службовців, журналістів і бізнесменів, які на місцях доклали немало зусиль, щоб заходи з відзначення 500-річчя Реформації досягли мети — показали людям, що лише Слово Боже та утвердження християнських цінностей здатне змінити нашу країну, як це було колись із європейськими державами.

У перший день Форуму, 3 листопада, відбулися секційні заняття та майстер-класи за дев'ятьма різними напрямками: громадська та політична робота, економіка та бізнес, сімейні цінності, медіа тощо.

А родзинкою програми, як першого, так і другого дня, стали панельні дискусії за участю єпископів та вчених-богословів, які блискуче провів пастор Ірпінської біблійної церкви В'ячеслав Грунтковський.

Крім цікавих лекцій та семінарів, презентовано три книги про Реформацію та її вплив на суспільство, які протягом року були видані командою українських і зарубіжних науковців. А ще відбулася презентація ювілейної монети номіналом 5 грн., марки й конверта з логотипом R500 та п'яти реформаторських «сола».

Другий день Форуму розпочався з молитви та проповіді, яку виголосив секретар РНБО, доктор економічних наук і проповідник церкви ЄХБ Олександр Турчинов.

«Господь ставить перед нами завдання не для лякливих і слабодухих. Закликає не пристосуватися, не розчинитись у цьому світі, а перемогти його, — підкреслив Олександр Валентинович. — Тільки виконавши це завдання, ми зможемо побудувати потужну, красиву, Богом послану країну. Господь закликає до змін. Найперше змінити себе, змінити країну і світ. А програма змін написана в Його Слові».

Привітати делегатів та організаторів форуму цього дня прибув голова фракції «Блок Петра Порошенка» Артур Герасимов, він зачитав звернення Президента України Петра Порошенка (сам глава держави, на жаль, не зміг прибути на урочистість).

70 авторитетних християнських спікерів служили на сьомому Східноєвропейському лідерському форумі

З 29 листопада по 2 грудня 2017 року в Києві проходив сьомий Східноєвропейський лідерський форум (СЄЛФ). Це платформа християнських лідерів різних деномінацій для побудови мостів, учнівства й популяризації проектів, спрямованих на євангелізацію східноєвропейських народів та їхніх культур.

Протягом чотирьох днів роботи Форуму близько 70 авторитетних спікерів зі Східної та Західної Європи, а також зі Сполучених Штатів Америки розкрили 120 тем із найрізноманітніших сфер служіння й професійної діяльності. Теми викладалися на ранкових та вечірніх пленарних сесіях, секціях, семінарах, круглих столах, майстер-класах та ток-шоу.

У 2016 році СЄЛФ був присвячений підготовці до масштабного святкування 500-річчя Реформації, і протягом 2017 року команди християн, пов'язаних з Форумом, реалізували дуже багато різних проектів, спрямованих на Реформацію Церкви й суспільства. У цьому році фокус-тема Форуму — «Реформація триває!», а його мета — сприяти, щоб розпочаті в 2017 реформаційні проекти стали системною частиною постійної роботи Церкви.

Окреслюючи основні завдання, один із організаторів, засновник і

директор СЄЛФ Ярослав Лукасик зазначив: «У наш час перед Церквою в Східній Європі стоять два виклики: один регіональний, а другий глобальний, і обидва пов'язані з духовно-світоглядними, а також суспільно-політичними перетвореннями, які переживають наші країни й світ у цілому. Перший виклик стосується питань збудування національної культури народів Східної Європи, і тут найбільше завдання — декомунізація, а також реакція на погрози з боку ідеології «руського міра». Другий виклик стосується збереження християнських фундаментів європейської цивілізації. Спочатку модернізм, а потім ідеї постмодернізму піддали цей фундамент

серйозній ерозії. І модернізм, і постмодернізм відображені в різних версіях ліберальної теології, яка підтримує основи християнської віри на території самої Церкви. Форум від самого початку свого існування фокусувався на цих питаннях, намагаючись знайти практичні шляхи для вирішення нагальних проблем».

На Форумі було представлено 12 секцій: «Церковне лідерство», «Бізнес», «Університет», «Апологетика», «Сімейне служіння», «Молодіжне служіння», «Євангелізація», «Місіонерство й відкриття нових церков», «Мистецтво й культура», «Медіа», «Церква й соціальне служіння», «Церква й громадянське суспільство».

Капеланам вручили відзнаку «За внесок у розвиток військового капеланства в Україні»

8 листопада 2017 року в приміщенні церкви «Скинія» пройшов з'їзд військових капеланів Української Церкви Християн Віри Євангельської, на якому відбулося урочисте нагородження капеланів та всіх, хто сприяв служінню з військовими. Почесну нагрудну відзнаку «За внесок у розвиток військового капеланства в Україні» отримали близько 20 військовослужбовців, 59 військових капеланів, а також 4 представники Ради з питань душпастирської опіки при Міністерстві оборони України.

«Двері до служіння військовослужбовцям були відкриті, і ми вирішили туди зайти. Звичайно, ми служимо не за нагороди чи посади, бо наша нагорода на небесах у Бога. Кожен служить за покликом серця», — ділиться Рустам Фатуллаєв, голова Ради з питань душпастирської опіки при Міністерстві оборони України, старший пастор церкви «Скинія».

Привітати капеланів прийшло багато поважних гостей, серед яких були заступник командира 72-ї ОМБР з виховної роботи Самарський Олександр Олександрович та заступник командира 2-го батальйону 30-ї ОМБР з виховної роботи Назарчук Ігор Володимирович, які зі сцени щиро подякували капеланам за співпрацю, вірність та службу. Також на з'їзді були присутні представники різних конфесій, в тому числі греко-католицької та право-

славної церкви, євангельських церков, представники Збройних сил України та Ради з питань душпастирської опіки при Міністерстві оборони України.

«Для Церкви служіння військових капеланів — щось нове. Капелани потрібні нашим солдатам, щоб вони не втратили людського обличчя, адже війна завжди робить людей жорстокими. Моє велике бажання — щоб капелани були не лише на передовій, але й в генеральному штабі. Людську гідність треба берегти, починаючи від рядового солдата. Людина цінна в очах Бога, бо Він так її полюбив, що віддав Сина Свого за неї. На капеланах лежить велика відповідальність, адже вони мають справу з людською душею, найсвятішим, що є в людині. Війна йде не лише на сході, вона — в Києві, в інших містах та селах. Духовна війна відбувається прямо зараз за нашу душу.

Хочу побажати, щоб кожен капелан був близьким із Богом, тоді він допоможе багатьом. За будь-яких обставин, які б не трапились у житті, залишайтеся людьми!» — наголосив Михайло Паночко, старший єпископ УЦХВЕ.

Закінчився з'їзд загальною молитвою за Україну, в якій об'єдналися представники різних конфесій України, різних національностей, посад, військові та священики. Разом блаagliли Бога про мир в нашій країні, серцях та розумі.

Служителі громад УЦХВЕ Західної Європи провели конференцію в Берліні

З 22 по 24 вересня 2017 року церква ХВЕ в м. Берліні (Німеччина) приймала гостей — старших служителів із інших західноєвропейських країн, де функціонують церкви нашого братерства.

Зокрема, на конференцію прибули служителі з Бельгії, Польщі, Чехії, а також делегація з України. Серед спікерів — старший єпископ УЦХВЕ Михайло Паночко та координатор з роботи УЦХВЕ в Західній Європі, єпископ Юрій Веремій.

Конференція пройшла під гаслом «Виклики церкві й практичні кроки євангелізації суспільства».

«Ми мали чудовий час на конференції в Берліні, — розповідає Юрій Веремій. — У п'ятницю, 22 вересня, разом провели вечірне богослужіння. Наступного дня, у суботу, було братерське спілкування, семінари, молитви, свідчення, проповіді, пророче слово від Господа для кожної країни. А 24 вересня, у неділю, після спільного богослужіння продовжили спілкування за обідом».

За словами учасників, Бог по-особливому благословив конференцію. Особливу вдячність старші служителі братерства висловили пастору Леоніду Козарізу та церкві в Берліні за працю та гостинність.

Нагадаємо, що попередня конференція відбулася 17-18 червня цього року в столиці Бельгії, Брюсселі.

Такі форуми — це можливість для наших віруючих за кордоном (кількість українських церков там постійно зростає) не лише збагатитися досвідом, але й підкріпитися духовно.

Випускники КБІ: «У цих стінах по-особливому відчуваєш присутність Бога»

27 жовтня 2017 року понад двадцять студентів Київського біблійного інституту отримали дипломи бакалаврів за спеціальностями пасторське служіння й християнська педагогіка, п'ятеро випускниць — за спеціальністю жіноче служіння.

Привітати випускників із цим святом прийшло багато гостей, у тому числі й із закордону. Так, голова Слов'янського дистрикту Асамблей Божих США, єпископ Віктор Прохор побажав їм утвердитись у своєму покликанні. «Виконання волі Божої — це не вибір «хочу — не хочу», а наше призначення», — зауважив він. Також Віктор Семенович побажав присутнім бути вдячними за своє служіння, пам'ятати, Хто покликав: «Коли в державі змінюється президент чи губернатор, він одразу ж ставить біля себе свою команду... Брати й сестри, ви працюєте в команді Того, Хто сидить на престолі вічному, ви у команді Ісуса Христа».

Ще один гість з-за океану, президент місії Global Vision Ministries Волтер Зигаревич (США) поділився з випускниками своїми спогадами та життєвими уроками, отриманими в місіонерських поїздках по Мексиці, інших країнах Латинської Америки та Африки.

Випускники щиро подякували колективу Київського біблійного інституту за знання, турботу та душевне тепло, а основне — за можливість по-особливому відчувати присутність Ісуса Христа.

Після урочистої церемонії вручення дипломів, проведеної ректором Сергієм Манелюком, завершальне слово-настанову виголосив старший єпископ Української Церкви ХВЄ Михайло Паночко. Він зауважив, що хоча навчання в богословських закладах важливе, найкраща наука — навчитися любити. «Дорогі мої, прошу — любіть Бога! Знання добра річ, але любити Бога краще, — зауважив старший єпископ. — Любити Бога означає бути в Його волі, тримати погляд на Ньому. Любов до Бога допоможе вам перенести всі навали, усі життєві труднощі, усі бурі».

Комісія ВРЦіРО розробляє єдині правила діяльності церковних реабцентрів

Комісія Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій з питань соціального служіння розпочала роботу над правовим упорядкуванням діяльності церковних центрів адаптації та соціалізації, де надається допомога залежним від наркотиків і алкоголю.

Мета засідання, яке відбулося 20 жовтня в приміщенні КПБА Київського Патріархату, — узгодження подальших заходів, спрямованих на вирішення проблем діяльності реабілітаційних закладів, які діють при церквах і релігійних організаціях, у тому числі в сфері законодавчого регулювання.

Про існуючу проблематику в сфері реабілітації розповів Дмитро Шерембей, голова ВБО «Всеукраїнська мережа людей, що живуть із ВІЛ/СНІД», який сам 18 років тому був залежною особою, але зміг звільнитися від згубних звичок. Враховуючи особистий досвід та напрацювання очолюваної організації, він розповів про основні недоліки діяльності сучасних закладів реабілітації та вказав на відсутність законодавчої регламентації їхньої діяльності, що є перешкодою для співпраці таких закладів із донорами.

Комісія заслухала також юристів, психологів, представників церковних реабцентрів та вирішила розпочати розробку спеціальних нормативно-правових актів, у межах яких функціонуватимуть церковні заклади реабілітації.

Зокрема, учасники засідання ознайомилися з законодавством України у сфері надання реабілітаційних послуг та проаналізували документи, на підставі яких діють окремі недержавні центри реабілітації. Представники кожної релігійної організації висловили власну позицію щодо недоліків нинішнього нормативно-правового регулювання в цій сфері та доцільності його покращення.

Враховуючи суттєву прогалину в законодавчому регулюванні діяльності недержавних закладів реабілітації алко- і наркозалежних, а також зважаючи на суттєві перепони розвитку таких центрів, Комісія ВРЦіРО з питань соціального служіння прийняла такі рішення:

- 1) створити робочу групу для розробки проектів підзаконних нормативних актів з метою врегулювання діяльності церковних закладів реабілітації осіб із різного роду залежностями;
- 2) у найближчий час сформулювати пропозиції щодо необхідних законодавчих змін у сфері діяльності закладів духовної підтримки осіб із різного роду залежностями;
- 3) визначити перелік реабілітаційних центрів, які дотримуються вимог законодавства та якісно надають відповідні послуги, з метою їх рекомендації широкій громадськості.

Учасники Комісії Ради Церков домовилися, що завдяки спільній роботі в майбутньому послуги з реабілітації будуть якісно та кількісно покращені.

Зустріч, організована церквою ХВЕ Івано-Франківська для людей похилого віку

Молитовний сніданок у Києво-Святошинському районі столиці, 17 листопада 2017 р.

Освітній курс «Насадження нових церков» у Євангельській теологічній семінарії, м. Київ.

Конференція служителів громад УЦХВЕ у Західній Європі, Берлін, 22-24 вересня 2017 р.

* * *

Моєму Розіп'ятому Богові

Я хочу написати, що люблю Тебе.
Пишу ці слова на піску.
Та час їх стирає хвилею.
Тоді пробую дотягнутися пером до неба,
Але небо не створене для земних писань.

Тоді я пишу на землі,
Та вона все хоронить заживо,
Мовчазна, як завжди.
Я пишу всім єством своїм:
Я люблю Тебе.
Але потім нищу невдалі клаптики
І переписую щодня наново:
Я люблю Тебе, Боже.

Світлана ПИЗА

